Ogólnokrajowy tygodnik SZ "Związek Polaków na Białorusi"

GŁOS znad Niemna

24 sierpnia 2001r. Nr 34(483) Index 63863 Rok założenia 1989

Nie jesteśmy, by spożywać
Urok świata, ale po to,
by go tworzyć i przetaczać
przez czasy jak skałę złotą.

Dni i noce z nami biegną,
a my z nimi ku przodowi,
w trudzie tworząc piękno, piękno,
które znów służy trudowi.

Konstanty Ildefons Gałczyński

WŁAŚCIWY CZŁOWIEK

na właściwym miejscu

Dnia 14 sierpnia br. w Konsulacie Generalnym RP w Brześciu odbyła się uroczystość z okazji zakończenia pięcioletniej kadencji Konsula Generalnego RP Tomasza Klimańskiego.

Uczestniczyło w niej wielu gości, wśród nich byli m. in. Marszałek Ziemi Lubelskiej Arkadiusz Bratkowski, kierownik Wydziału Konsularnego przy Ambasadzie RP w Mińsku Waldemar Mendzelewski z małżonką, II Sekretarz Ambasady RP w Mińsku Mirosław Gryta z małżonką, Konsul Generalny RP w Grodnie Sylwester Szostak z małżonką, dyrektor Domu Polskiego w Pułtusku Grzegorz Russak, prezes ZPB w Grodnie Tadeusz Kruczkowski, władze miasta Brześć na czele z merem Giennadijem Mośką, przedstawiciele urzędów celnych i straży granicznej z Polski i Białorusi, duchowieństwo na czele z proboszczem parafii w Brześciu Tadeuszem Olszewskim, przedstawiciele świata nauki na czele z pracownikiem naukowym uniwersytetu brzeskiego doc. Michałem Dobryninem, prezes Brzeskiego Obwodowego Oddziału ZPB Stanisław Trzeciak, prezes ZPB w Baranowiczach Teresa Sieliwończyk, prezes ZPB w Pińsku Krystyna Kalinowska, prezes ZPB w Bielozorsku Zofia Kryłowa, wiceprezes ZPB Wiesław Kiewlak, dyrektor Polskiej Szkoły Społecznej w Grodnie Anżelika Orechwo, biznesmeni oraz miłośnicy polskości, ludzie, z którymi w ciągu tych lat współpracował Konsul Generalny RP w Brześciu, który poświęcił sporo czasu i wysiłku, by na ziemi brzeskiej mógł odrodzić się język, kultura i tradycje polskie.

Gratulacje konsulowi składają Waldemar Mendzelewski z małżonką (w środku) i Mirosław Gryta z małżonką

Otwarcia uroczystości dokonał Konsul Generalny RP w Brześciu Tomasz Klimański, który powitał serdecznie wszystkich gości i podsumował swoją pięcioletnią działalność, a także podziękował wszystkim za współpracę.

„Dla mnie wzorem konsula jest Konsul Generalny RP Tomasz Klimański. Gdyby mieliśmy takich konsulów na wszystkich placówkach dyplomatycznych, to inaczej wyglądałoby rozwiązanie wielu problemów. To jest właściwy człowiek na właściwym miejscu. W tej trudnej pracy trzeba nieraz myśleć bardziej sercem i tak właśnie robił Tomasz Klimański. Rozwiązywał problemy niekonwencjonalnie i podkreślał to w swoich wypowiedziach: "Robienie rzeczy urzędniczo niczego nie załatwia, (...), jest to coś, z czego trzeba zrezygnować i robić inaczej" — powiedział dyrektor Domu Polonii w Pułtusku Grzegorz Russak.

Imprezę uświęcił koncert w wykonaniu zespołów "Karolinka" pod kierownictwem Walentyny i Jana Trzeciaków, który na II Międzynarodowym Konkursie Polskich Tańców Narodowych Polonijnych Zespołów Folklorystycznych w Elblągu zajął I miejsce oraz zespół "Polesia Czar" z Klubu Polskiego pod kierownictwem Aliny Jurewicz.

Podczas uroczystości panowała rodzinna atmosfera, zaproszeni goście mieli okazję podyskutować i spróbować kuchni polskiej.

ciąg dalszy na str. 4

W numerze:

INDURA

Dobry przykład

Ofiarność dobrych ludzi w niesieniu pomocy swoim rodakom w Polsce nie zna granic. Oglądając telewizję polską, byliśmy bardzo zmartwieni, bo znowu Polska doznała klęski powodzi. Na akcję "Pomoc powodzianom" Oddział Wiejski ZPB w Indurze odezwał się jako pierwszy.

Teresa Hołownia - prezes Oddziału Wiejskiego ZPB w Indurze

- Pamiętamy 1997r., w tym roku powódź wyrządziła znacznie większe szkody. Postanowiliśmy, że trzeba zebrać pieniądze dla powodzian. Mając doświadczenie z 1997 roku, wiedzieliśmy, jak to należy zrobić. Przy pomocy księdza Kazimierza Żylisa nagłośniono akcję w kościele. Chodząc od domu do domu, wyczuwaliśmy zrozumienie ludzi, którzy ze łzami w oczach mówili o tym, jak ciężko teraz naszym rodakom w Polsce i chętnie składali dary pieniężne. Wkład jest na pewno bardzo skromny w porównaniu z potrzebami, ale z ciepłem w sercu dzielimy się ostatnim groszem ze swoimi rodakami. Chcę gorąco podziękować ludziom dobrej woli, którzy nie pozostali obojętni w stosunku do nieszczęścia naszych rodaków - powiedziała Teresa Hołownia, prezes Oddziału Wiejskiego ZPB w Indurze.

Najwięcej pieniędzy ofiarowano w Indurze, we wsi Prokopowicze, Glebowicze.

ciąg dalszy na str. 9

Zaproszenie

Grodzieński Oddział Rejonowy ZPB serdecznie zaprasza do uczestnictwa w spotkaniu

"Kanał Augustowski w Kulturze Trzech Narodów",

które odbędzie się 26 sierpnia 2001r. o godz. 14.30 w Dombrówce nad Kanałem Augustowskim.

W programie:
Msza św. w Sopoćkiniach o godz. 12.30
Powitanie uczestników imprezy
Informacja o Kanale Augustowskim
Koncert polskich, białoruskich i litewskich chórów i zespołów
Tradycyjne dania kuchni trzech narodów
Wystawa twórczości ludowej
Uroczyste zamknięcie imprezy

Wyjazd autokarami spod siedziby głównej ZPB w Grodnie o godz. 11.30 i 12.30.

Organizatorzy

Uwaga!!!

Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku ogłasza nabór na pięcioletnie studia zaoczne — specjalność pedagogika wczesnoszkolna lub pedagogika kulturoznawcza.

Egzamin wstępny odbędzie się w Grodnie w dniach 14-16.09.2001r. i będzie składać się z:
*pracy pisemnej (wypracowanie) w języku polskim;
*rozmowy kwalifikacyjnej.

Dokumenty: 1. Podanie o przyjęcie na studia: Wydział Pedagogiki i Psychologii specjalność pedagogika kulturoznawcza; Wydział Pedagogiki i Psychologii specjalność pedagogika wczesnoszkolna; 2. Życiorys; 3. 3 zdjęcia; 4. Odpis świadectwa dojrzałości potwierdzony notarialnie.

Informacji udzielają i dokumenty przyjmują:
Teresa Kryszyń, Grodno (Macierz Szkolna, tel/fax 96-74-70, ul. Budionnego 48A).
Andżelika Borys, Grodno (Związek Polaków, tel. 72-00-62, fax. 72-00-75, ul. Dzierżyńskiego 32).

Ogłoszenie

Instytut Polski w Mińsku, Konsulat Generalny RP w Grodnie, SZ „Związek Polaków na Białorusi" zapraszają na spotkanie

Białoruskiego Klubu Absolwentów Polskich Szkół Wyższych,

które odbędzie się w dniu 2 września 2001r. w Grodnie.

W programie:
13.00 — Uroczyste spotkanie w Polskiej Szkole (ul. Kurczatowa 43)
15.00 — Program artystyczny zespołów polskich
16.00 — Wyjazd do Bohatyrowicz nad Niemnem, towarzyskie spotkanie absolwentów i gości.

ISSN 1643-3233

POLSKA

DO 15,9 PROC. WZROSŁA W POLSCE STOPA BEZROBOCIA W LIPCU. W czerwcu wynosiła 15,8 proc. Informacje podał GUS. Mimo że w wakacje tradycyjnie rośnie zatrudnienie w branżach związanych generalnie z obsługą ruchu turystycznego, te nowe miejsca pracy nie były w stanie zmienić tendencji na rynku pracy.

Na koniec lipca w Polsce było zarejestrowanych 2871,5 tys. osób poszukujących pracy, co oznacza wzrost o 0,8 proc. w porównaniu z czerwcem i o 15,9 proc. w porównaniu z sytuacją sprzed roku. Podobnie jak w poprzednich miesiącach, bezrobocie wzrosło we wszystkich województwach, ale największą dynamikę wzrostu bezrobocia odnotowano właśnie w tych województwach, w których najłatwiej można było do tej pory znaleźć zatrudnienie.

W lipcu stopa bezrobocia wzrosła m. in. w województwie wielkopolskim - o 1,9 proc., a w mazowieckim - o 1,4 proc. Jest to efekt poszukiwania oszczędności przez przedsiębiorstwa dotknięte spadkiem popytu na swoje towary i usługi. Mimo tej tendencji w wartościach bezwzględnych - najwyższa stopa bezrobocia utrzymuje się w województwie warmińskomazurskim - 25,6 proc. oraz w województwie lubuskim - 21,9 proc., czyli jest blisko dwukrotnie wyższa w porównaniu z województwem mazowieckim czy wielkopolskim.

WYPŁATY ODSZKODOWAŃ DLA DRUGIEJ GRUPY ROBOTNIKÓW PRZYMUSOWYCH rozpoczęły się w całej Polsce — tym razem również po niekorzystnym dla poszkodowanych kursie, takim samym jak w czasie poprzedniej wypłaty. Przedstawiciele organizacji poszkodowanych przez III Rzeszę spotkali się w Warszawie z nowym szefem fundacji Polsko-Niemieckie Pojednanie.

Po odwołaniu w zeszłym tygodniu szefa fundacji Bartosza Jałowieckiego sytuacja skomplikowała się. Pojawiły się obawy, że pozycja Polski w negocjacjach z Niemcami będzie słabsza. Aby tak się nie stało z nowym szefem Pojednania spotkali się członkowie rady konsultacyjnej. Poszkodowani przedstawili swoje propozycje rozwiązania problemu. Jednym z pomysłów jest renegocjowanie umowy i wypłaty kolejnych transz odszkodowań już w markach. W negocjacjach mają wziąć udział przedstawiciele zarządów obu fundacji, poszkodowanych, prawnicy, eksperci bankowi i przedstawiciele instytucji, które przyglądały się dotychczasowym rozmowom, między innymi ministerstwa finansów.

Tymczasem od poniedziałku odszkodowania zaczęła odbierać kolejna 100-tysięczna grupa robotników przymusowych. Uprawnieni muszą mieć przy sobie dowód osobisty i zawiadomienie z Pojednania o przyznanym odszkodowaniu. Wypłaty dla kolejnej 70-tysięcznej grupy poszkodowanych rozpoczną się w pierwszej połowie września.

Zysk względem życia ludzkiego

Nie uratowano 10 górników uwięzionych pod ziemią w kopalni w Doniecku, w której 19 sierpnia doszło do potężnej eksplozji mieszanki pyłu węglowego i metanu

Zdaniem ekspertów, pożar w kopalni uda się ugasić dopiero za 2-3 tygodnie i to pod warunkiem dostarczenia z Niemiec specjalistycznego sprzętu. Polska również zadeklarowała pomoc w akcji ratunkowej.

W rejonie eksplozji na głębokości 1300 metrów wciąż szaleje pożar. *„Tam nie sposób nawet na chwilę zajrzeć* — mówią ratownicy. — *Metal się topi, taka jest temperatura"*. *„Tragedii można było uniknąć* — mówią zrozpaczeni ludzie — *ale dla zarządcy kopalni tona węgla jest więcej warta niż ludzkie życie. Nie zrobił tego, co powinien i zdarzyło się. Tylko wydobycie się liczy, nie ludzie. Oni są najmniej ważni"*.

Kopalnię dzierżawi tzw. kolektyw pracowniczy. Naprawdę rządzi nią jednak jeden z oligarchów, uchodzący za zaufanego człowieka władzy, Juchym Zwiahilski.

Eksperci podkreślają, że na głębokości ponad tysiąca metrów trudno jest przewidzieć ulatnianie się metanu oraz zapobiec jego wybuchom. Na Ukrainie ze względu na brak pieniędzy nie stosuje się technologii usuwania gazu przed rozpoczęciem wydobycia węgla. Dokładne okoliczności eksplozji w Zasiadce uda się ustalić po ugaszeniu pożaru. Ogień i sięgająca 1000 st. C temperatura nie pozwalają na odnalezienie ciał 10 górników, uznawanych oficjalnie za zaginionych.

W katastrofie zginęło 47 osób. Jeden górnik zmarł w szpitalu, a 10 zaginionych uznano za zmarłych. 38 górników nadal przebywa w szpitalu. 19 z nich jest w stanie ciężkim. Prezydent Leonid Kuczma, który przyjechał do kopalni, powiedział, że chce poprosić Zachód o pieniądze na modernizację ukraińskiego górnictwa. W związku z tragedią wtorek był na Ukrainie dniem żałoby narodowej. Tego dnia odbyły się pierwsze pogrzeby górników. Najmłodszy z nich miał 22 lata. Władze deklarują, że rodziny ofiar otrzymają niezbędną pomoc. Z rezerwy budżetowej rząd wydzielił na razie dwa miliony hrywien, to jest około 400 tys. USD.

Brak srodków

Jednak doniecka kopalnia im. Zasadźki nie jest biedaszybem, tylko jedną z największych i najnowocześniejszych na Ukrainie. Pracuje w niej 10 tys. osób. Dwa lata temu także doszło tu do wybuchu gazu, w którym zginęło 50 górników. W wypadkach górniczych w prawie 200 ukraińskich kopalniach zginęło w ubiegłym roku 318 górników. Statystycznie wydobycie miliona ton węgla kosztowało życie ponad czterech górników. 12 lat temu wskaźnik ten wynosił 1,54. Kilka lat temu opracowano specjalny program wydobywania gazu z kopalń, ale z powodu braku środków nie wcielono go w życie.

Jeden z górników - ofiar eksplozji.

Opornie idzie także restrukturyzacja ukraińskiego górnictwa. Opracowany wspólnie z Bankiem Światowym plan zakłada likwidację prawie połowy kopalń w ciągu pięciu lat. Zwolnieniom sprzeciwiają się jednak związki zawodowe. Rząd woli nie zadzierać z 600 tys. górników i specjalnie się nie śpieszy. Część górników w obawie przed utratą pracy godzi się zresztą na koszmarne warunki bezpieczeństwa. *„Nie mam wyboru. W kopalni dostaję prawie 300 dolarów. Nigdzie więcej tyle bym nie zarobił"* — powiedział jeden z górników.

Spadek po ZSRR

Minimum nakładów, maksimum zysku — tak jest w tym kraju niemal wszędzie. Rozsypujące się fabryki, rozkradzione kołchozy. Przeciętna płaca wynosi 40 dolarów. Szczęśliwcami są ci, którzy ją mają. Na Zakarpaciu istnieją wioski bez mężczyzn. Wszyscy pracują za granicą: w Polsce, na Słowacji, bo na miejscu pracy nie ma. Jest też grupka osób, których fortuny liczy się w dziesiątkach milionów dolarów. Jedną z nich jest była wicepremier Julia Tymoszenko.

Tak opisuje ona sytuację w swoim kraju: *„Cała Ukraina to jedna wielka korupcja. Doszło do tego, że nie biznes dyktuje warunki, lecz urzędnicy, którym ten biznes podlega. To spuścizna Związku Radzieckiego. Tam urzędnik był panem sytuacji i jeśli chciał niszczył najlepiej funkcjonujące przedsiębiorstwa. Tak zostało do dziś"*.

WYBORY 2001

AWSP i SLD-UP spotkanie w sądzie

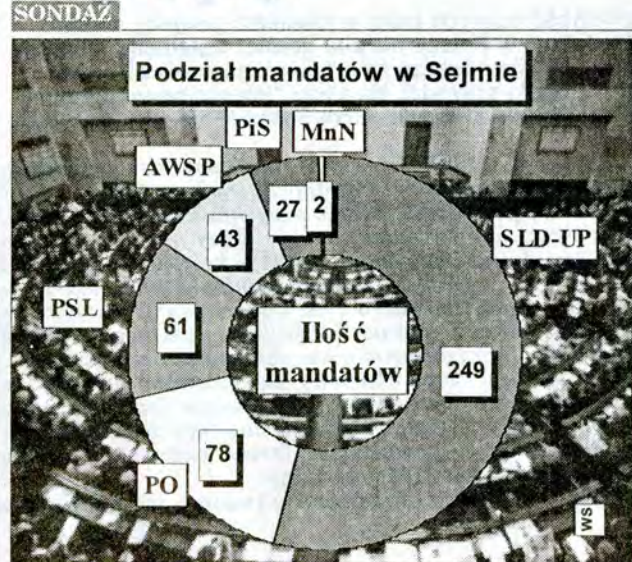
AWSP złożyła pozew przeciw komitetowi wyborczemu SLD-UP. Komitet Wyborczy AWSP domaga się przeprosin od komitetu wyborczego SLD-UP za sformułowania zawarte w oświadczeniu SLD-UP z 17 sierpnia. Jako przykład obraźliwych sformułowań AWSP podaje w uzasadnieniu wniosku m. in.: *„Prawica, zakładając, że będzie rządzić wiele kadencji, potraktowała majątek narodowy jako zdobyty łup przynależny zwycięzcom", „tłum polityków i klientów rządzącej prawicy ruszył do jawnego skoku na kasę"* oraz *„obóz rządzący wietrząc wyborczą porażkę szykuje sobie na koszt społeczeństwa luksusowe schrony"*.

AWSP wnosi o opublikowanie w głównym wydaniu „Wiadomości" TVP oraz w „Rzeczpospolitej" następującego tekstu: *„Koalicyjny Komitet Wyborczy Sojusz Lewicy Demokratycznej - Unia Pracy przeprasza członków i sympatyków Koalicyjnego Komitetu Wyborczego - Akcja Wyborcza Solidarność Prawicy za naruszenie ich dóbr osobistych treścią oświadczenia z dnia 17 sierpnia 2001 roku, a w szczególności zawartymi tam nieprawdziwymi informacjami, obraźliwą formą, inwektywami i językiem dalekim od minimalnych norm kultury politycznej"*.

„Komitet Wyborczy SLD-UP jest pewny swoich racji i jest gotów powtórzyć przed sądem zarzuty wobec AWS" — zapewnia rzecznik Sojuszu Michał Tober. *„Mówiliśmy o sprawach powszechnie znanych, poruszanych na łamach prasy, w radiu i telewizji. Jesteśmy pewni swoich racji, jesteśmy gotowi powtórzyć wszystko to w sądzie"* — dodał.

Na rozpatrzenie wniosku AWSP, który został złożony w trybie wyborczym, sąd zgodnie z ordynacją wyborczą ma 24 godziny.

SONDAŻ

Pięć ugrupowań weszłoby do Sejmu, gdyby Polacy dziś poszli do urn wyborczych — tak wynika z sondażu przeprowadzonego przez OBOP na specjalne zamówienie Telewizji Polskiej S. A.

Koalicja SLD-UP uzyskałaby 47-procentowe poparcie, Platforma Obywatelska - 13-proc., Polskie Stronnictwo Ludowe — 12-proc. Na Akcję Wyborczą Solidarność Prawicy głosowałoby 8 proc., a na Prawo i Sprawiedliwość - 6 proc. wyborców.

Nie weszłyby do Sejmu: Unia Wolności — 4 proc., Samoobrona — 3 proc., Liga Polskich Rodzin — 2 proc. głosów. Alternatywa znalazła się wśród ugrupowań z zerowym poparciem.

Powyższe wyniki wyborcze oznaczają, że w przyszłym Sejmie SLD-Unia Pracy miałyby większość, czyli 249 mandatów, Platforma Obywatelska — 78 mandatów, PSL — 61, AWSP — 43, a Prawo i Sprawiedliwość — 27 mandatów. Mniejszość niemiecka ma zapewnione 2 mandaty.

Przygotował Wiktor SAWONIAKA, Andrzej DUBIKOWSKI

NIEMCY

Obława na rosyjską mafię

Niemiecka policja zorganizowała największą jak dotąd obławę na rosyjską mafię. W ręce policjantów z Federalnego Urzędu Kryminalnego wpadł m. in. szef międzynarodowego gangu piorącego brudne pieniądze.

Sukces był możliwy dlatego, że po raz pierwszy rosyjskie władze umożliwiły niemieckiemu prokuratorowi prześledzenie kanałów przepływu pieniędzy z Rosji do Europy Zachodniej.

Jak się okazało, z pomocą skorumpowanego rosyjskiego urzędnika przestępcy przelali kilka milionów marek z Rosji do Niemiec, Hiszpanii i Luksemburga. Pieniądze z rosyjskiej kasy państwowej przeznaczone były na budowę fabryki wody mineralnej na Kaukazie. Przestępcy wystawiali zawyżone rachunki na zagraniczne urządzenia, a różnicę przelewali na własne konta.

Szefem gangu okazał się żyjący w Niemczech Rosjanin z niemieckim obywatelstwem.

Zużyta „złota kura”

Kryzys na rentownym przedsiębiorstwie

Zużycie środków trwałych na największym przedsiębiorstwie Grodna „Azot” znajduje się na poziomie krytycznym. Niektóre linie technologiczne pracują dwa razy dłużej niż przewiduje termin ich eksploatacji. W tej sytuacji nikt nie może gwarantować, iż w którymś momencie nie nastąpi awaria. Uwzględniając specyfikę chemicznego przedsiębiorstwa, skutki takiej awarii mogą być tragiczne nie tylko dla mieszkańców Grodna, lecz także dla całego regionu.

Sytuacja „wybuchowa”

Najbardziej krytyczna jest sytuacja na wydziale utleniania cykloheksanu. Sprzęt produkcyjny ma tutaj już ponad 30 lat. Jego wymianę, zgodnie z dokumentacją technologiczną, należało przeprowadzić co najmniej piętnaście lat temu. Kiedy to się stanie w rzeczywistości, dzisiaj nie potrafi powiedzieć nikt. Rozpoczętej w roku 1997 budowie nowego wydziału nie widać końca. Według projektu uruchomienie nowej linii produkcyjnej miało nastąpić w ubiegłym roku. Żeby zdążyć na czas, „Azot” zaciągał kredyty bankowe, zakupił sprzęt, komputery i oprogramowanie. Zgodnie z terminami projektowymi podpisano kontrakty z instalatorami. Pieniądzy jednak zabrakło. W wyniku — sprzęt leży i starzeje się, a instalatorzy inkasują odsetki z tytułu niedotrzymania przez „Azot” terminów kontraktu. Niebezpieczna produkcja trwa i nikt nie potrafi powiedzieć, jak długo wytrzymają przestarzałe maszyny.

Czyżby „Azot” był nierentownym przedsiębiorstwem? Bynajmniej. Brzmi to, niestety, banalnie, ale przyczyną takiej sytuacji jest polityka gospodarcza państwa, która doprowadziła do tego, iż w tym roku zadłużenie „Azotu” przed dostawcami surowca, energii elektrycznej i innymi partnerami sięgnęło 4 miliardów rubli. Co prawda „Azotowi” też są dłużni... — kołchozy. Według różnych szacunków, suma zadłużenia kołchozów wynosi od 9 do 14 miliardów rubli. Prawda jest jednak taka, że kołchozy tych pieniędzy prawdopodobnie nie spłacą.

Anatomia kryzysu

W latach poprzednich sytuację ratowała produkcja i sprzedaż na eksport kaprolaktamu. Niestety w roku bieżącym koniunktura światowa w tym zakresie znacznie się pogorszyła. Jest natomiast popyt na nawozy azotowe. „Azot” nie może jednak z tego skorzystać. Rzecz w tym, iż na życzenie rządu cała produkcja nawozów w okresie od stycznia do lipca co roku jest przeznaczana na potrzeby kołchozów. W tej sytuacji o nawiązaniu trwałych kontaktów nie może być mowy. Tymczasem kołchozom nawozy azotowe są sprzedawane poniżej kosztów własnych. Czyli na handlu z kołchozami przedsiębiorstwo traciłoby nawet w przypadku, gdyby tamte płaciły za towar. Administracja przedsiębiorstwa próbowała przekonać rząd do tego, by pozwolił chociaż część produkowanych w pierwszym półroczu nawozów przeznaczać na eksport. Pozwoliłoby to podpisać kontrakty z nabywcami zagranicznymi i rekompensować straty z tytułu „handlu” z kołchozami. Odpowiedź była odmowna.

Nie ratuje sytuacji finansowej rentowna produkcja metanolu. Metanol jest produkowany tylko przez jeden wydział, który już dawno pracuje na maksymalnych obrotach. O wybudowaniu dodatkowych mocy produkcyjnych, jak wiemy, „azotowcy” mogą tylko marzyć.

Z nadzieją na wybory

Jakie wyjście z tej sytuacji? Zdaniem specjalistów — tylko i wyłącznie gospodarka rynkowa. *„W normalnych warunkach przedsiębiorstwo potrafiłoby wyjść z kryzysu w ciągu dwóch lat* — mówi przewodniczący organizacji zakładowej Niezależnego Związku Zawodowego Siergiej Antusiewicz. — *Wtedy pojawiłaby się też możliwość wymiany zużytych i dlatego też grożących awarią linii produkcyjnych”*. Siergiej Antusiewicz wiąże nadzieję na poprawę sytuacji z wynikami jesiennych wyborów prezydenckich i zwycięstwem w nich demokratycznego kandydata. *„W przypadku, jeśli sytuacja się nie zmieni, zużyty sprzęt może zepsuć się w każdej chwili. Jeżeli nawet uda się uniknąć katastrofy ekologicznej, to i tak będzie to oznaczało ogromne straty dla przedsiębiorstwa, które mogą doprowadzić do jego upadłości”* — powiedział lider związkowców. Od siebie dodamy, iż dla Grodna i regionu oznaczałoby to spore braki w miejscowych budżetach, a dla Białorusi — brak tanich nawozów azotowych w rolnictwie. Tylko tyle. Jeżeli, oczywiście, uda się uniknąć katastrofy ekologicznej.

PAT

WYBORY

OBWE krytykuje

Szef grupy obserwatorów międzynarodowych Biura ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE Hrair Balian wyraził zaniepokojenie z powodu tego, iż eksperci międzynarodowi przystąpili z opóźnieniem do wykonywania swoich obowiązków w ramach prezydenckiej kampanii wyborczej na Białorusi.

Bezpodstawne, zdaniem Hraira Baliana, jest wytłumaczenie władz białoruskich, zgodnie z którym zwłoka powstała z powodu niepewności co do chęci tej organizacji uczestniczyć w obserwacji. Jeszcze w lipcu Białoruś otrzymała potwierdzenie tego, że obserwatorzy mają zamiar przyjechać do kraju. Tym niemniej zaproszenia dla nich zostały skierowane ze znacznym opóźnieniem, po czym nastąpiła zwłoka z udzieleniem wiz wjazdowych, a dwóch członków wcale nie wpuszczono na Białoruś. *„Taka sytuacja nie ma precedensu w historii OBWE”* — oświadczył szef misji.

Niezrozumienie obserwatorów wywołuje dyskryminowanie opozycji oraz organizacji prowadzących niezależną obserwację procesu wyborczego. Szczególnie — ostatni przypadek, gdy funkcjonariusze Komitetu Śledczego ds. Finansowych skonfiskowali w Białoruskim Klubie Wyborców wszystkie komputery, które OBWE przekazało niezależnym obserwatorom.

BielaPAN

ZDROWIE

Uwaga, grzyby!

Tylko w okresie wiosenno - letnim bieżącego roku zatruciom spowodowanym spożyciem grzybów (głównie smardzów i piestrzenic) na Grodzieńszczyźnie uległo 40 osób, w tym trzy wypadki były śmiertelne.

Rok bieżący wróży bogaty urodzaj grzybów w lasach Grodzieńszczyzny. Temu sprzyjają tak obfite deszcze, jak i optymistyczna prognoza pogody na jesień. Można przypuszczać, że w tym roku, podobnie jak w ubiegłym, wszyscy wyruszą na grzybobranie, aby urozmaicić swój jadłospis. Poza tym każdy znajdzie grosz na kolejkę podmiejską, by przyjemnie spędzić czas wolny na łonie przyrody.

Niestety dla lekarzy każdy sezon grzybny to okres walki o życie i zdrowie osób, które, nie znając się na grzybach, nie dogotowały, nie dosoliły, nie dosmażyły lub po prostu nadmiernie spożywały ciężkostrawne dania grzybne i w wyniku trafiły do szpitala.

Jak poinformowano w Obwodowym Centrum Higieny i Epidemiologii, najwięcej przypadków zatrucia grzybami odnotowano wśród mieszkańców Grodna oraz smorgońskiego, wołkowyskiego, grodzieńskiego i ostrowieckiego rejonów. Dane statystyczne wyglądają często zdumiewająco: zatruwają się najczęściej doświadczeni grzybiarze, którzy znają bogate grzybowiska. Można to wytłumaczyć z jednej strony beztroską asów grzybobrania, z drugiej zaś strony - wysokim stopniem mutacji grzybów. To drugie najczęściej ma miejsce podczas posuchy i w tym roku podobne zjawiska nie będą należały do wyjątków.

Należy zwrócić szczególną uwagę na przyczyny zatruć grzybami, pomijając możliwość trafienia do koszyka grzybiarza trujących okazów:

- przetwarzanie nawet jadalnych grzybów następnej doby po grzybobraniu. Grzyby to produkty szybko psujące się i już po kilku godzinach, jak się znalazły w koszyku, wytwarzają szkodliwe elementy rozpadu białka;
- nieprawidłowe przetwarzanie i gotowanie pseudojadalnych grzybów, w tym wełnianek i chruszczów.

Często zadziwia także fakt, że przy występowaniu w naszych lasach różnych odmian grzybów jadalnych, ludzie zbierają wszystko, co trafia się im w polu widzenia, w tym grzyby pseudojadalne i trujące. Grzybobranie to przyjemna wyprawa do lasu, wypoczynek na świeżym powietrzu, wykwintny obiad i smaczne zapasy na zimę. Niemniej jednak, aby grzybobranie nie skończyło się tragedią, należy przestrzegać pewnych zasad:

- spożycie grzybów jest niebezpieczne w razie chronicznych schorzeń przewodu pokarmowego, wątroby, nerek, trzustki i nie zaleca się dzieciom i ludziom w podeszłym wieku;
- należy zbierać tylko takie grzyby, które na pewno są nieszkodliwe;
- przed gotowaniem grzybów należy je dokładnie wymyć, wymoczyć i wyrzucić okazy budzące wątpliwości;
- nie próbować surowych grzybów, jeśli nie jesteśmy pewni, że są jadalne;
- robiąc przetwory (zapasy), nie używać pokrywek hermetycznych, aby zapobiec wytwarzaniu się pałeczek kiełbasianych, które wydzielają trujący jad i powodują botulizm. Najbardziej bezpieczny sposób przechowywania grzybów — suszenie;
- nie należy spożywać grzybów na noc w połączeniu z ciężkostrawnymi daniami mięsnymi i rybnymi;
- w przypadku podejrzenia zatrucia grzybami należy wywołać wymioty i zwrócić się do lekarza.

Pamiętajcie, grzyby to łakocie, na które możemy sobie pozwolić kilka razy w tygodniu, a nie codziennie!

HE

Ceny paliw 23 sierpnia 2001			
A-76	AI-92	AI-95	Olej napędowy
Stacje koncernu Biełnieftiechim			
485 0,33*	600 0,41*	685 0,47*	420 0,29*
Stacje kampanii LUKOIL			
485	600	685	420

** cena jest podana w USD, * tr.sp. - transport specjalny*

Kurs walut Banku Narodowego z dnia 23.08.2001r.				
USD	DEM	RUR	PLN	EURO
1441,00	677,57	49,10	337,59	1425,22

Informacji udzieliła służba SPAS001 tel. 001 СПАС001

FOTO W Głosie

Sekcja sportowej jazdy konnej i szkoła jazdy konnej 19 sierpnia br. w Grodnie po raz pierwszy organizowały otwarty turniej pokonania przeszkód. Widzowie mogli podziwiać piękne rasowe konie oraz obserwować technikę jazdy młodych dżokejów. Chętni mieli możliwość próbować swoich sił w jeździe konnej, z czego bardzo chętnie korzystali. Słoneczna pogoda i niebieskie niebo sprawiały, że impreza przybrała świąteczny nastrój. Szkoła jazdy konnej zaprasza wszystkich chętnych!

„Szkółki tutaj nie będzie..."

Za tydzień rozpoczęcie roku szkolnego

Polska Szkoła w Grodnie, będąc urzeczywistnieniem marzeń wielu zamieszkałych na Białorusi Polaków, stała się również pierwszym sprawdzianem idei odrodzenia szkolnictwa polskiego w tym kraju na większą skalę.

Szkołę krytykowano i chwalono, dla niektórych stała się ona jabłkiem niezgody, szkołę posądzano o niski poziom wykształcenia i wróżono rychły upadek. Minęło pięć lat... Przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego o dniu dzisiejszym Polskiej Szkoły w Grodnie opowiada jej dyrektor Regina Gulecka.

Regina Gulecka

Głos: Pani dyrektor, czy lista podań do Polskiej Szkoły na rok szkolny 2001-2002 jest już zamknięta?

Regina Gulecka: - Podania jeszcze przyjmujemy i będziemy to robili przez cały wrzesień. Cieszymy się jednak, iż już w tej chwili mamy liczbę podań, wystarczającą do uformowania dwóch klas przygotowawczych. Mamy też podania do klas starszych. Świadczy to o dużym zainteresowaniu Szkołą Polską zarówno ze strony dzieci, jak i ze strony rodziców.

Dzieci w naszej szkole czują się bardzo dobrze. Przeprowadzaliśmy anonimowe ankietowanie uczniów i nauczycieli na temat szkoły. Wynik był taki, że wszyscy uczniowie wypowiedzieli się o szkole bardzo pozytywnie. A na pytanie: co chcieliby w niej zmienić, odpowiedzieli — nic, wszystko jest dobrze. I to jest najważniejsze, bo szkoła została zbudowana dla dzieci. Główną postacią w niej jest dziecko i wokół dziecka w tej szkole wszystko się dzieje.

W tej szkole wychowujemy dzieci w polskiej tradycji, zaszczepiamy im wiedzę o historii i kulturze Polski. Dzięki zajęciom z religii, które odbywają się w kapliczce obok szkoły, dzieci kształcą się duchowo.

Szkoła funkcjonuje pięć lat. Na pewno oprócz sukcesów były też niepowodzenia...

- Było różnie. Nie jest tajemnicą, iż istotnym czynnikiem, wpływającym na liczbę uczniów w szkołach, jest obserwowany w ostatnich latach niż demograficzny. Lecz wytłumaczenie trudności, które mieliśmy z utworzeniem pierwszej klasy w roku ubiegłym, przyczynami demograficznymi byłoby uproszczeniem. Osobiście uważam, iż zabrakło wówczas informacji o możliwości i warunkach rekrutacji dzieci do Szkoły Polskiej zarówno w **Głosie znad Niemna**, jak i w telewizji. Nie chcę mówić o powodach, dla których tak się stało. Ale rok bieżący pokazuje, iż ludzie potrzebowali tej informacji i gdy ją otrzymali — sytuacja poprawiła się radykalnie. Świadczy to również o autorytecie szkoły, który jest niezachwiany na przekór próbom pewnych osób, dążących do tego, by ten autorytet podważyć i w konsekwencji zniszczyć szkołę. Mówię o tym otwarcie, gdyż to nie jest tajemnicą.

Czy te osoby pochodzą z grona rodziców, czy spoza szkoły?

- Jeżeli chodzi o rodziców, to jestem im wdzięczna za to, że dbają o remont klas szkolnych. I jedyne co mogę, to z całego serca im za to podziękować. Natomiast jeżeli chodzi o wpływ na rodziców ze strony osób, o których wspomniałam, to takie zjawisko również istnieje. Czasem zachowanie się tych osób przekracza granice przyzwoitości. Wiem, na przykład, że one posuwają się nawet do tego, że zbierają podpisy przeciwko administracji szkoły w kościele czy pod kościołem.

Ci ludzie próbowali wyjaśnić sporne kwestie w bezpośredniej rozmowie z Panią?

- Uważam, iż właśnie tak powinno być. Jeżeli są jakieś pytania, należy przyjść do mnie albo do moich zastępców, do nauczycieli. Taki sposób załatwienia spornych kwestii uważam za bardziej skuteczny i nawołuję do jego stosowania.

Porozmawiajmy o rzeczach przyjemniejszych. Proszę powiedzieć, co Pani uważa za osiągnięcia szkoły?

- W roku bieżącym w klasie starszej dzieci będą mogli wybierać przedmioty do pogłębionego nauczania i w ten sposób przez rok przygotowywać się do zdawania egzaminów wstępnych na wybrane studia. Rok bieżący wyróżnia się i tym, że wszyscy nasi uczniowie przeszli do starszych klas nie opuszczając szkoły. Jest to plus ogromny. Prawie 60 proc. dzieci w naszej szkole uczy się na same "czwórki" i "piątki". Śledząc losy naszych absolwentów dziewięcioklasistów, mogę powiedzieć, iż jestem zadowolona z tego, jak sobie radzą. Dzieci dostają się do liceum ogólnokształcącego i ekonomicznego w Polsce, do szkoły morskiej. Tutaj, na Białorusi, dostają się na różne kierunki — pedagogiczny, techniczny, biznesu i prawa. Czyli funkcjonujący w opinii niektórych rodziców stereotyp, że język polski, jako język wykładowy, utrudnia dzieciom naukę i obniża poziom wiedzy, absolutnie się nie potwierdza. Mogę powiedzieć, na przykład, iż rok temu uczennica naszej szkoły zdobyła pierwsze miejsce w olimpiadzie w Grodnie z literatury i języka rosyjskiego. W rejonowej olimpiadzie z białoruskiego uczennica naszej szkoły zdobyła czwarte miejsce. Zdobywamy także najlepsze miejsca w konkursach z historii, geografii i innych dyscyplin. Świadczy to o bardzo wysokim poziomie naszych uczniów. Na dodatek od klasy przygotowawczej wprowadzamy na życzenie rodziców język angielski. I to nikomu nie szkodzi, gdyż dziecko im jest młodsze, tym większą ilość wiedzy potrafi wchłonąć, co profituje w przyszłości.

Jakie pozaprogramowe możliwości do rozwoju osobowości ofiaruje swoim uczniom Szkoła Polska w Grodnie?

- Mamy w szkole liczne zespoły artystyczne. W błędzie są ci, który uważają, iż sztuka nie wychowuje i nie kształci. Sztuka wychowuje i kształci dzieci. Chcę tu przytoczyć opinię redaktora Lesława Skinderа, który przemawiając na zakończenie roku szkolnego przypomniał o znaczeniu wychowania i edukacji poprzez sztukę. Dodał też, iż tu ma być nie szkółka, lecz szkoła. I szkoła sprawdziła się jako centrum kultury polskiej właśnie dzięki temu, że dzieci mogą tu śpiewać, grać na instrumentach muzycznych i poprzez sztukę przyswajać wiedzę. Jeżeli ktoś marzy o szkółce, to tego nie będzie, póki jestem tu dyrektorem.

Uwzględniając to, że szkoła będzie przyjmowała podania przez cały wrzesień, co chciałaby Pani powiedzieć rodzicom, którzy jeszcze się nie zdecydowali, do której szkoły oddać swoje dziecko?

- Powiem tak, że jeżeli rodzice przyjdą do naszej szkoły i obejrzą, jaka jest, to na pewno zdecydują się oddać tu swoje dziecko. Szkoła jest bowiem świetnie wyposażona. Dzieci mają możliwość uczyć się na komputerach, uczyć się języków obcych, co najważniejsze, uczyć się języka ojczystego i dwóch języków państwowych. Szkoła Polska jest możliwością, z której należy skorzystać.

Na końcu, korzystając z okazji, chciałabym podziękować wszystkim ludziom dobrej woli za pomoc, jaką okazali szkole. Wszystkim, którzy przyczynili się dla dobra naszej szkoły. I tu szczególne dzięki składam Panu redaktorowi Lesławowi Skinderowi za jego trud i ofiarność. Naszej szkole brakowało ławek i pomocy dydaktycznych i on wszystko potrafił dla nas załatwić. Za to poświęcenie, na wniosek dzieci, Panu Lesławowi Skinderowi przyznano Order Uśmiechu, z czego bardzo się cieszymy i oczekujemy, że uroczyście wręczymy mu to odznaczenie.

Rozmawiał
Andrzej PISALNIK

Sukcesy naszych Rodaków

X Jubileuszowe Światowe Igrzyska Polonijne SOPOT 2001r.

Światowe Igrzyska Polonijne odbyły się w dniach 29 lipca — 6 sierpnia br. w Sopocie.

Zorganizowano je na mocy porozumienia zawartego 15 listopada 2000 roku w Urzędzie Miasta Sopotu pomiędzy Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska", reprezentowanym przez prof. Andrzeja Stelmachowskiego jako prezesa, oraz przedstawicielami województwa pomorskiego i Miasta Sopotu — marszałkiem Janem Zarębskim i prezydentem Janem Karnowskim.

Organizację imprezy powierzono Sopockiemu Klubowi Lekkoatletycznemu i Kąpielisku Morskiemu „Sopot". Patronat honorowy nad imprezą objęli: Maciej Płażyński — Marszałek Sejmu RP oraz Alicja Grześkowiak — Marszałek Senatu RP.

Drużyna „Sokół" (Grodno, Lida), trener Mieczysław Jaśkiewicz

Obchody 100-lecia miasta

Sopot w tym roku uroczyście obchodzi jubileusz 100-lecia nadania praw miejskich. Swój dynamiczny rozwój i miejski statut Sopot zawdzięcza przede wszystkim decyzji Jana Jerzego Haffnera, lekarza wojsk napoleońskich, który — zachwycony urodą i lokalizacją rybackiej wioski — stworzył w 1823 roku pierwszy Zakład Kąpielowy, Dom Zdrojowy i rozpoczął właściwą historię jednego z najsłynniejszych bałtyckich kąpielisk i uzdrowisk.

Rozpoczęcie igrzysk

Widowisko artystyczne na molo rozpoczęły X Światowe Igrzyska Polonijne. Zespół artystów słynnego Teatru Muzycznego w Gdyni zabrał widzów w Sopocie w podróż w czasie i przestrzeni zakończoną efektownym pokazem sztucznych ogni. Specjalną atrakcją były występy zespołów „Brathanki" i „Skaldowie".

Na igrzyska przyjechali zawodnicy z 25 krajów, ponad 700 osób, m. in. z USA, Rosji, Niemiec, Anglii, Ukrainy, Czech, Węgier, Litwy, Mołdowy, RPA, Austrii, Łotwy, Kanady, Białorusi. Najliczniejsze drużyny były z Niemiec, Litwy i Białorusi.

Zawodnicy mieli możliwość rywalizować w 22 konkurencjach, m. in. były to tenis stołowy, żeglarstwo, lekkoatletyka, koszykówka, piłka nożna, piłka plażowa, kolarstwo, strzelectwo, bowling (kręgle), golf, jeździectwo, wędkarstwo morskie, tenis ziemny, siatkówka, pływanie.

Najwięcej medali zdobyła Polonia Niemiecka — 98 (złoto — 32, srebro — 39, brąz — 27), na II miejscu Polacy z Litwy — 39 (złoto — 6, srebro — 14, brąz — 18) i na III miejscu Polacy z Białorusi — 28 (złoto — 15, srebro — 7, brąz — 7).

Zawodnicy z Białorusi

Polaków z Białorusi reprezentowało 43 zawodników z Klubu Sportowego „Sokół" i „Batory" z Grodna, z Klubu Sportowego „Sokół" z Lidy oraz sportowcy z Witebska, Nowogródka i Brześcia.

Wyniki w następujących konkurencjach:

Kolarstwo górskie: (ok. 14 km) Mikołaj Chewuk (Brześć) — I miejsce; (ok. 19km) Bolesław Durzyk (Brześć) — II miejsce.

Tenis stołowy

Gra podwójna kobiet: Świetlana Obrokowa (Grodno) i Izabela Kubicka (Niemcy) — I miejsce; gra mieszana: Andrzej Ostapczenia (Grodno) i Świetlana Obrokowa (Grodno) — III miejsce; gra pojedyncza kobiet: Świetlana Obrokowa (Grodno) — I miejsce;

Koszykówka

Drużyna „Sokół" (Grodno, Lida), trener Mieczysław Jaśkiewicz — III miejsce;

Pływanie

100 m: st. klasyczny, st. dowolny mężczyzn: III miejsce — Artur Szczedryn (Grodno); 50 m st. grzbietowy mężczyzn III miejsce — Artur Szczedryn; 100 m st. klasyczny, st. zmienny kobiet I miejsce — Nadzieja Kuźmina (Grodno); 100 m st. dowolny kobiet II miejsce — Nadzieja Kuźmina; 50 m st. grzbietowym, st. klasyczny kobiet: I miejsce — Nadzieja Kuźmina;

Piłka plażowa

Andrzej Tupik, Igor Kacierżuk — I miejsce; Aleksander Liszczejew, Paweł Dosełacz — II miejsce; Siergiej Karpow, Andrzej Szczytkow — I miejsce; Romuald Aplewicz, Sergiusz Aplewicz — II miejsce.

Kręgle

Anna Nowicka- I miejsce.

Siatkówka

Drużyna „Sokół" (Grodno) — II miejsce.

Lekkoatletyka

Skok wzwyż mężczyzn: I miejsce — Aleksander Gajewski, II miejsce — Anton Macko. Sztafeta 4 x 100 m mężczyzn: II miejsce — Artur Syczewski, Aleksander Gajewski, Konstanty Apołonik, Anton Maćko. Sztafeta 4 x 100 m kobiet: III miejsce — Maria Szmucińska (Lida), Tatiana Zdziarska (Grodno), Irena Abłowacka (Lida), Świetlana Obrokowa (Grodno).Bieg na 100 m, 200 m, 400 m mężczyzn: I miejsce — Anton Macko. Bieg na 400 m mężczyzn II miejsce — Aleksander Gajewski. Bieg na 800 m, 1500 m mężczyzn: I miejsce — Aleksander Gajewski. Bieg na 100 m kobiet: III miejsce — Tatiana Zdzierska: III miejsce — Marta Szmucińska. Bieg na 800 m kobiet: III miejsce — Anna Nowicka.

Zakończenie

Wszystko, co dobre, niestety się kończy. Wielka impreza plenerowa na Stadionie Leśnym w Sopocie zakończyła igrzyska. Przez te dziewięć dni na polskim wybrzeżu Polonusi z całego świata nie tylko rywalizowali między sobą w konkurencjach sportowych, lecz także odnawiali stare przyjaźnie, nawiązywali nowe przy wspaniałych zabawach i tańcach.

Opracowała Iness TODRYK
Współpraca Eugeniusz ULAN, Dymitr KOROL

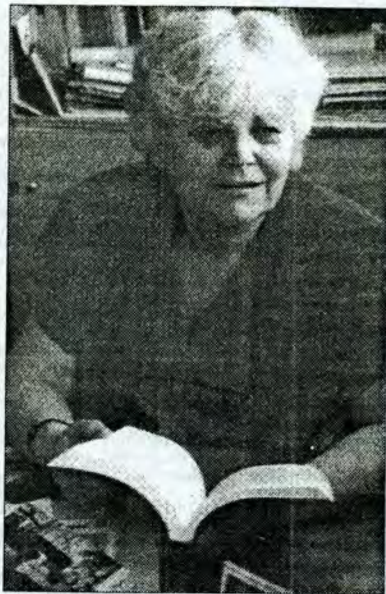
Na starcie: nr. 6 Maria Szmucińska (Lida), nr. 2 Tatiana Zdzierska (Grodno)

Ocalenie i odrodzenie we wnukach

Szkoła Polska w Baranowiczach

Dnia 14 sierpnia br. Konsul Generalny RP w Brześciu Tomasz Klimański wręczył Medal Komisji Edukacji Narodowej, nadany przez MEN, Elżbiecie Dołędze-Wrzosek, dyrektor Polskiej Szkoły Społecznej w Baranowiczach, za osiągnięcia na polu oświaty i wychowania.

Wręczając medal, konsul T. Klimański powiedział: *„Ta szkoła ukształtowała wiele pokoleń, jest wzorem polskiej szkoły społecznej na Białorusi, zaczynem aby wzmacniać polskość na tych terenach, dzięki żmudnej i ofiarnej pracy Pani Elżbiety, która stworzyła atmosferę zrozumienia i szacunku wśród uczniów i nauczycieli oraz wielkie zainteresowanie do języka, tradycji i kultury polskiej"*. Z rąk Konsula RP szkoła otrzymała komputer.

Dyrektor Elżbieta Dołęga — Wrzosek

Szkoła w Baranowiczach, której założycielką i dyrektorką jest Elżbieta Dołęga-Wrzosek, to pierwsza tego typu placówka oświatowa, powstała po 40 latach nieistnienia szkolnictwa polskiego na Białorusi (ostatnią polską szkołę zamknięto w 1948r.)

Dzieci i młodzież uczą się w szkołach białoruskich, a w godzinach popołudniowych zdobywają wiedzę w szkole polskiej. Przychodzą i uczą się dobrowolnie, dlatego że chcą i dlatego że czują się w szkole jak w domu. Każda klasa przychodzi raz, dwa razy w tygodniu na dwie godziny zajęć lekcyjnych. Jednak uczniowie przychodzą częściej i chętnie pozostają po lekcjach, ponieważ mogą uczestniczyć w zajęciach muzycznych, chórze, zespołach tanecznych i recytatorskich oraz w szkolnym teatrzyku. W szkole działa też I Baranowicka Drużyna Harcerska „Nadzieja", której druhny i druhowie, poza działalnością wychowawczą, pomagają ludziom starszym i opiekują się starym cmentarzem katolickim.

Szkoła dysponuje trzema pracowniami (nauczania początkowego, literatury i historii), salą gimnastyczną oraz widowiskową zarazem oraz wspaniałą biblioteką. Pokój nauczycielski jest niewielki, ale za to znajduje się w nim regał pełen znakomitych wydawnictw: encyklopedie, słowniki, albumy. Uczniowie mają również wybitną i oddaną bez reszty szkole dyrektorkę oraz dobre grono pedagogiczne. Szkoła w Baranowiczach kształci i wychowuje. Jest w pełni programowo i organizacyjnie niezależna.

W nauczaniu języka polskiego przyjęto programy minimum szkół podstawowych i średnich w Polsce, z pewnymi własnymi modyfikacjami. Przez pierwsze pięć lat pracy w podręczniki i pomoce dydaktyczne zaopatrywała szkołę Fundacja Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie im. T. Goniewicza, obecnie szkoła korzysta z pomocy dydaktycznych MEN. Istotna i owocna jest współpraca z Polonijnym Centrum Nauczycielskim w Lublinie, w ramach której od 1992 roku zespół wykładowców przyjeżdża w ciągu roku do Baranowicz, aby pomóc w dokształcaniu nauczycieli oraz prowadzić dla młodzieży zajęcia w blokach tematycznych: z literatury i języka polskiego, historii i geografii Polski.

Uczniowie klas starszych biorą udział w Olimpiadzie Języka Polskiego, zdają egzaminy na studia do Polski, korzystają z praktyki językowej w polskich szkołach podstawowych i średnich, m. in. w Lublinie, Warszawie, Siedlcach i Krakowie. Szkoła nawiązała też współpracę z podobną polską placówką w Berlinie. Ponadto uczniowie wyjeżdżają też co roku na kolonie do Polski.

Doświadczenia szkoły są dobre i rokują nadzieje na przyszłość. Jest to po prostu odpowiedni do miejscowych warunków model szkoły. Dzieci kształcą się w normalnych szkołach białoruskich (uczą się języków białoruskiego, rosyjskiego, zachodniego), będą więc przygotowane do życia na Białorusi. Mogą tu podjąć studia i pracować. Jednocześnie, dzięki nauce w szkole polskiej, czują się Polakami, pracują nad zachowaniem tożsamości narodowej i będą mogli również studiować w Polsce, pracować i podtrzymywać kontakty z Macierzą. Takie wykształcenie daje dobre, dwujęzyczne i dwukulturowe przygotowanie do startu w dorosłe życie. Taki właśnie może być model polskiej szkoły na całej Białorusi, jako spełniający standardy przygotowania do życia we współczesnym wielokulturowym świecie.

Jej historia

Elżbieta Dołęga-Wrzosek chętnie opowiada o początkach szkoły. Z radosnym uśmiechem wspomina polskie babcie z Baranowicz, które przyszły do niej z prośbą, by uczyła „dzieci polskiej mowy: *„Ty najlepiej mówisz po polsku, to ucz nasze wnuki"*. Pani Elżbieta zgodziła się, przekonana, że okruchy polskości, które tlą się jeszcze w polskich babciach, trzeba ocalić i odrodzić we wnukach. I tak, we wrześniu 1988 roku, we własnym domu założyła szkołę dla polskich dzieci. Było ich osiemnaścioro. Zaczęła od zwykłej nauki czytania, pisania, rozmawiania i śpiewania piosenek. Lubi opowiadać historyjkę, jak jedna z polskich babć dziękowała jej potem z płaczem: *„Paniczka, że ja dożyła, że moja wnuczka "Rotu" śpiewa"*. W połowie roku szkolnego liczba uczniów podwoiła się i szybko trzeba było rozejrzeć się za jakimś lokum. Wynajęto dwie salki w Klubie Budowlanych. Kiedy jednak liczba uczniów urosła gwałtownie do setki dzieci, szkoła przeniosła się do pięknego dworku byłych właścicieli — rodziny Rozwadowskich, założycieli Baranowicz. Do pracy i nauczania włączyły się ochotniczki: Teresa Sienkiewicz i Jadwiga Butrym. Po roku i tu było za mało miejsca dla szkoły. Zaczęto myśleć o budowie Domu Polskiego, w którym znajdą schronienie i szkoła, i „Klub Polski", i zespoły szkolne, i chór „Kraj Rodzinny", i wszyscy inni. Jednak pomimo wielkiego zaangażowania całej społeczności polskiej Baranowicz, pieniędzy starczyło na fundamenty, chociaż projekt wykonał bezpłatnie jeden z rodziców. Dyrektorka szkoły musiała się wiele natrudzić, ale w końcu udało się zbudować wymarzony przez nią „mały biały domek". W 1994 roku Społeczna Szkoła Polska znalazła swoje miejsce w wybudowanej przez Stowarzyszenie "Wspólnota Polska" siedzibie „Klubu Polskiego".

Dyrektorka i jej dzieci

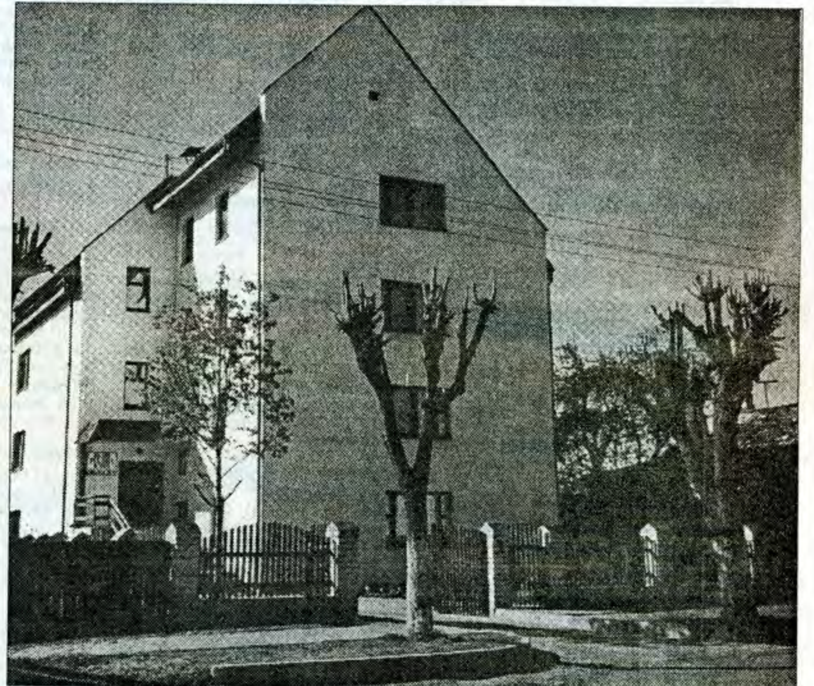
Elżbieta Dołęga-Wrzosek po 15 latach pracy szkoły powie: *„Szkoła istnieje od zawsze — tak mi się przynajmniej wydaje. Szkoła i nasz "Klub Polski" — oddział Związku Polaków na Białorusi — to jeden organizm"*.

Naprawdę dyrektor ma się czym pochwalić. W roku szkolnym 2000/2001 szkołę ukończyło 607 uczniów. Obecnie ponad 60 absolwentów szkoły studiuje w Polsce, a 30 — na Białorusi, w szkołach wyższych. Dyrektorka zna każde dziecko i interesuje się dalszą edukacją każdego swojego ucznia.

Elżbieta Dołęga-Wrzosek pochodzi spod Warszawy. W 1939 roku, uciekając przed Niemcami na Wschód, wraz z mamą trafiły do Baranowicz. Ojciec pozostał, bronił Warszawy, później zginął z rąk bolszewików. Cała dalsza rodzina żyje w Polsce. Z zawieruchy wojennej pani Elżbieta uratowała dwóch przybranych braci: Jerzy Dołęga (nosi jej nazwisko) — Polak, obecnie pracuje w Tłumieniu na Syberii i Ryszard Wagner — Żyd z Warszawy, który mieszka w Izraelu i wspomaga ją finansowo. W Baranowiczach pani Elżbieta ma dwoje dzieci i troje wnucząt. Syn Jerzy jest inżynierem budowlanym, córka, Teresa Sieliwończyk, jest szefem „Klubu Polskiego" — oddziału ZPB.

Zarząd Główny ZPB oraz redakcja gazety Głos znad Niemna składa najserdeczniejsze życzenia i gratulacje Elżbiecie Dołędze-Wrzosek.

Jolanta WROCZYŃSKA

Klub Polski, w którym mieści się szkoła

Łączymy się w smutku z rodziną
Senator RP Janiny SAGATOWSKIEJ
i składamy wyrazy głębokiego żalu
z powodu śmierci męża

śp. Ryszarda SAGATOWSKIEGO

Zarząd Główny SZ ZPB,
redakcja **Głosu znad Niemna**

Wyrazy głębokiego żalu i współczucia rodzinie
Janiny OWSIUK z powodu śmierci męża

śp. Czesława OWSIUKA

składają członkowie Oddziału SZ ZPB
w Postawach mieszkający przy ulicy Cichej

Głęboko wstrząśnięci wiadomością o śmierci

śp. Emilii KUCEWICZ

serdecznie współczujemy rodzinie i bliskim Zmarłej
Stowarzyszenie Sybiraków

Wyrazy współczucia i żalu rodzinie i bliskim
z powodu śmierci

śp. Ireny KUJEL

składa Oddział SZ ZPB w Zabłoci

Oddział SZ ZPB w Zabłoci składa wyrazy współczucia i głębokiego smutku rodzinie, bliskim oraz towarzyszom broni z powodu śmierci kombatanta Wojska Polskiego

śp. Bronisława CHOLAWSKIEGO
z Kuklów

GRODNO

Święto Żołnierza Polskiego

80 lat dzieli nas od tamtych dni sierpniowych, podczas których ważyły się losy Polski. Zwycięska Bitwa Warszawska przyniosła Polsce prawie 20 lat niepodległości i pokoju.

Kombatanci — najbardziej szanowana kategoria społeczna — zawsze byli pierwsi, gdy chodziło o losy Ojczyzny, nigdy nie wahali się iść do walki o Jej wolność i niepodległość.

Składanie wieńców na cmentarzu wojskowym w Grodnie

Dnia 18 sierpnia br. delegacja Konsulatu Generalnego RP w Grodnie na czele z Konsulem Generalnym RP Sylwestrem Szostakiem, wiceminister Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jerzy Woźniak, przedstawiciele Światowego Związku Armii Krajowej Bolesław Lisowski i Czesław Drzewiecki, attache obrony Ambasady RP w Mińsku płk Maciej Woźniak, prezes Stowarzyszenia „Rubież" z Białegostoku Józef Kulikowski, delegacja ZPB na czele z prezesem Tadeuszem Kruczkowskim oraz delegacja Polskiej Macierzy Szkolnej na czele z prezesem Stanisławem Sienkiewiczem, prezes Stowarzyszenia Żołnierzy AK Eugeniusz Gałkiewicz, prezes Stowarzyszenia Kombatantów Polskich Apoloniusz Woliński, prezes Stowarzyszenia Polaków — Ofiar Represji Politycznych Halina Jakołcewicz złożyli symboliczny hołd pamięci — wieńce i kwiaty — przed pomnikiem na Cmentarzu Żołnierzy Wojska Polskiego w Grodnie.

„Dzisiaj jest szczególny dzień dla Polaków, zwłaszcza tych, którzy przyjeżdżają z kraju. Schylamy głowy przed tymi, którzy walczyli o naszą niepodległość. Wielu z nich umierając, marzyło o wolnej Ojczyźnie. Mamy teraz tę wolną Polskę, może nie taką, o jakiej się marzyło. W imieniu rządu mogę powiedzieć, że ta Polska o Was myśli i tęskni. Możecie liczyć, że w każdej chwili polska dłoń będzie w zasięgu ręki" — powiedział do zgromadzonych wiceminister Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jerzy Woźniak.

Na zaproszenie Konsulatu Generalnego RP w Grodnie przybyły delegacje kombatantów z Grodna, Wołkowyska, Lidy i Brześcia. Uroczystość rozpoczął Konsul Generalny RP w Grodnie Sylwester Szostak, który w swoim przemówieniu powitał wszystkich gości, podkreślając: *„Oddajemy hołd wszystkim żołnierzom, którzy zginęli w walce o polskość. Będziemy czcić zawsze i wszędzie poległych żołnierzy polskich"*. Kombatanci mieli możliwość spotkać się i porozmawiać przy obficie zastawionym stole. Przez całą uroczystość towarzyszył im pieśni patriotyczne w wykonaniu chóru "Sybirak" z Lidy.

Wyrazy współczucia i smutku z powodu śmierci

śp. Mariany NARKUN

rodzinie i bliskim składa Oddział SZ ZPB w Zabłoci

Poniedziałek

27 sierpnia

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Резонанс.
9.00 Новости.
9.15 "Морская полиция". Сериал (Австралия).
10.10 Телебарометр. Прогноз погоды.
10.30 Здоровье. Тележурнал.
11.00 Новости.
11.15 "Человек моря". Сериал (Аргентина).
12.05 К Дню независимости Молдовы. "Евгений Дога". Док.фильм ("Молдовафилм").
12.35 "Гайдук", "Фэт-Фрумос и Солнце". Мультфильмы ("Молдова-фильм").
13.00 Новости.
13.10 К Дню независимости Молдовы. "Лучафэрул". Худ.фильм ("Молдовафилм"). 1-я серия.
14.35 Уроки Н.Новожиловой.
15.00 Новости (с сурдопереводом).
15.10 Фильм - детям. "Бегущие на свободу" (США).
16.45 Мультфильм.
17.05 "Морская полиция". Сериал (Австралия).
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 "Тайные пружины политики". Авторская программа Юрия Азаренка.
18.50 Приключенческий боевик режиссера Г.Ритчи "Карты, деньги, два ствола"(Великобритания).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
22.00 "Человек моря". Сериал (Аргентина).
22.45 Стадион.
23.10 Планета "АРТ".
23.40 Новости.

ОРТ

8.00, 11.00(с сурдопереводом), 17.00, 22.30 Новости.
8.15 "Земля любви". Сериал.
9.10 Поле чудес.
10.10 "Серебряный шар". Фаина Раневская. Ведущий - В.Вульф.
10.50 Библиомания.
14.50 Комедия "Большая перемена". 1-я серия.
16.00 "Большая стирка".
17.30 "Пожар в Останкино. Год спустя". Спецрепортаж.
18.00 "Земля любви". Сериал.
19.00 Жди меня.
20.00 Время.
20.40 "Закон джунглей". Документальный сериал (Би-Би-Си).
21.35 Сериал "Секретные материалы" ("X-files").
22.55 "На футболе" с Виктором Гусевым.
23.35 Комедийный сериал "Полная безопасность".
до 0.25.

РТР

7.00, 8.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.15 "Экспертиза РТР".
7.30 "Москва - Минск".
7.45 "Православный календарь".
7.50 Семейные новости.
8.15 "Два рояля". Музыкально-развлекательная программа.
9.00 Моя семья.
10.30 Сатирический киножурнал "Фитиль".
10.45 "Санта-Барбара". Телесериал (США).
16.30 Игорь Костолевский, Ивар Калныньш и Донатас Банионис в детективе "Вход в лабиринт". 1989г. 1-я серия.
18.00 Приключенческий сериал "Амазонка" (Канада - Германия).
19.30 Местное время. Вести-Москва.
19.50 Вечерний сеанс. Андрей Соколов, Татьяна Лютаева и Ксения Качалина в остросюжетном фильме "Письма в прошлую жизнь". 1994г.
21.35 Большой репортаж РТР. "Фанаты. Увидеть футбол и уцелеть".
22.30 Местное время. Вести-Москва.
22.40 "Спорт за неделю".
23.40 Последний сеанс. Комедия "Простофиля" (Франция). 1999г.
1.15 Прогноз погоды.

Культура

7.00 Программа передач.
7.05, 11.30, 13.30, 17.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.20 После новостей...
7.40 "Подарок черного колдуна". Художественный фильм (К/ст.им.М.Горького, 1978). Режиссер Б.Рыцарев.
8.40 "Дело житейское".
9.05 "Мир Ясной Поляны". Документальный фильм. Режиссер Д.Луньков.
10.25 Полонезы Г.Венявского исполняет М.Федотов (скрипка).
10.40 "Блистательные Азераки". Телесериал (Франция, 1997г). Режиссер Лорен Карсель. 9-я серия.
11.40 "Тихий Дон". Художественный фильм (К/ст. им.М.Горького, 1958). Режиссер С.Герасимов. 1-я серия.
13.45 "Ох, уж эти детки!" Мультсериал (США).
14.15 Русские цари. Авторская программа А.Панченко. "Павел I - русский Гамлет". Фильм 2-й.
15.00 Новости
15.10 Кино-детям. "Морской лев Солти". Телесериал (1994).
15.35 "Из Чайковского".
16.15 Архитектурная галерея.
16.30 "Власть факта".
16.45 "Блистательные Азераки". Телесериал (Франция, 1997г). Режиссер Лорен Карсель. 9-я серия.
17.40 "Из концертного зала". Биг-бэнд под управлением Г.Гараняна.
18.15 Острова. Шавкат Абдусаламов.
19.10 "Вечерняя сказка".
19.20 "Земляника под снегом". Мультфильм.
19.50 К 105-летию Фаины Раневской. В.Дельмар "Дальше - тишина". Спектакль театра им. Моссовета. Запись 1978года. Постановка А.Эфроса.
21.25 После новостей...
21.45 В.Дельмар "Дальше - тишина". Спектакль театра им. Моссовета. Часть 2-я.
23.20 Программа передач.
До 23.25

НТВ

05.00, 06.00, 07.00 "Сегодня утром".
05.15, 06.15, 07.15 Спорт, погода.
05.20, 06.25, Криминал.
05.30, 06.35, 14.45 Впрок.
05.40, 06.45, 07.20 Карданный вал.
05.45 Мультфильм.
07.30 Дог-шоу "Я и моя собака".
08.25 "Один день".
09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
09.25 Фильм "Богатство любви".
11.20 Сериал "Д'артаньян и три мушкетера".
13.30 Старый телевизор.
15.35, 18.30, 23.00 Криминал.
15.50 Сериал "Ее звали Никита".
16.55 Сериал "Рожденный вором".
18.50 Комедия "Китайский сервиз".
21.50 Сериал. Детектив "Поворот ключа".
23.15 Сериал "Солдаты удачи" (США).

Wtorek

28 sierpnia

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.05 "Морская полиция". Сериал (Австралия).
9.00 Новости.
9.10 "Маленькие Эйнштейны". Сериал для детей (Германия).
9.35 Стадион.
10.00 Познавательные программы для детей "Войти в танец", "Приятного аппетита, дети!" (Международный Французский Канал).
10.30 Документальный сериал "Природа в опасности". Фильм "Спасем озон без промедленья" (Великобритания).
10.45 Слово Митрополита Филарета на праздник Успения Богородицы.
11.00 Новости.
11.15 "Человек моря". Сериал (Аргентина).
12.00 Телевизионный Дом кино.
12.30 Арсенал. Программа об армии.
13.00 Новости.
13.15 "Лучафэрул". Худ.фильм ("Молдова-филм"). 2-я серия.
15.00 Новости(с сурдопереводом).
15.10 "КООАП. Дом для барсука". Мультфильм.
15.20 "Мой любимый зверь". Док.сериал для детей (Международный Французский Канал).
15.30 "Все на орбиту!" Познавательный сериал для детей (Международный Французский Канал).
15.40 "Маленькие Эйнштейны". Сериал для детей (Германия).
16.10 "Приключения швейцарской семьи Робинсонов". Сериал (Франция).
17.05 "Морская полиция". Сериал(Австралия).
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 "Выборы-2001".
19.35 "Эта барабанная рать". Публицистический фильм. 1-я серия.
20.15 "Москва - Минск".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
22.00 "Человек моря". Сериал(Аргентина).
22.45 Спорт-курьер.
22.55 Бокс. Открытый чемпионат Беларуси среди профессионалов.
23.35 Новости.

ОРТ

8.00, 11.00(с сурдопереводом), 17.00, 22.30 Новости.
8.15 "Земля любви". Сериал.
9.15 Жди меня.
10.10 Документальный детектив. "Приговор. Дело Козленка. 2001 год".
10.40 Вкусные истории.
10.50 Библиомания.
14.45 Комедия "Большая перемена". 2-я серия.
16.00 "Большая стирка".
17.20 Русский экстрим.
17.50 "Земля любви". Сериал.
18.55 "Зимняя вишня". 6-я серия.
20.00 Время.
20.40 Семен Фарада и Виктор Бычков в комедии "Исключения без правил".
22.55 Э.Радзинский. "Моя театральная жизнь". Фильм 3-й.
23.45 Марина Влади в комедии "Дуэт на диване".
до 1.20.

РТР

8.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15 "Два рояля". Музыкально-развлекательная программа.
9.00 Моя семья.
10.30 Сатирический киножурнал "Фитиль".
10.40 "Санта-Барбара". Телесериал (США).
16.30 Игорь Костолевский, Ивар Калныньш и Донатас Банионис в детективе "Вход в лабиринт".1989г. 2-я серия.
18.00 Приключенческий сериал "Амазонка" (Канада - Германия).
19.30 Местное время. Вести-Москва.
19.50 Вечерний сеанс. Остросюжетный фильм "Раскаты грома" (США). 1996г.
21.40 Сатирический киножурнал "Фитиль".
22.30 Местное время. Вести-Москва.
22.40 Архивные тайны. "В Норильск по собственному желанию".
23.10 Последний сеанс. Дирк Богард, Ава Гарднер и Тимоти Далтон в остросюжетном фильме "Разрешение на убийство" (Австрия-Великобритания-США). 1975г.
0.55 Прогноз погоды.
До 1.00

Культура

7.00 Программа передач.
7.05, 11.30, 13.30, 17.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.20 После новостей...
7.40 "Сосед по комнате" Художественный фильм (США, 1984). Режиссер Н.Кокс.
9.10 Фестиваль "Православие на телевидении". "Путь" (ГТРК "Татарстан").
9.30 "Консилиум". Научно-популярная программа на медицинские темы.
9.55 "Печник и гробовщик". "Леший". Документальные фильмы.
10.40 "Блистательные Азераки". Телесериал (Франция, 1997г). Режиссер Лорен Карсель. 10-я серия.
11.40 "Тихий Дон". Художественный фильм (К/ст. им.М.Горького, 1958). Режиссер С.Герасимов. 2-я серия.
13.45 "Ох, уж эти детки!" Мультсериал (США).
14.20 Русские цари. Авторская программа А.Панченко. "Николай I - Император Всероссийский". Фильм 1-й.
15.00 Новости
15.10 Кино-детям. "Морской лев Солти". Телесериал (1994).
15.35 И.Бродский. "Жизнь есть товар на вынос". Исполняет И.Пехович.
16.00 "Печник и гробовщик". "Леший". Документальные фильмы.
16.40 "Блистательные Азераки". Телесериал (Франция, 1997г). Режиссер Лорен Карсель. 10-я серия.
17.40 Сверхнаука".Путешествие во времени".
18.05 Дворцовые тайны. "Николаевский дворец".
18.30 "О времени и о себе". Денис Мацуев.
19.10 "Вечерняя сказка".
19.20 "Великан эгоист". Мультфильм.
19.50 "Любовь на земле". Телесериал (Канада). Режиссер Д.Петри. 1-я серия.
20.40 После новостей...
21.00 "Никитинские вечера".
21.25 "Сосед по комнате" Художественный фильм (США, 1984). Режиссер Н.Кокс.
23.20 Программа передач.

НТВ

05.00, 06.00, 07.00 "Сегодня утром".
05.15, 06.15, 07.15 Спорт, погода.
05.20, 06.25, 07.20 Криминал.
05.30, 06.35, 07.25, 14.45 Впрок.
05.40, 06.45, 07.40 Карданный вал.
05.45 Мультфильм.
07.50, 23.15 Сериал "Солдаты удачи".
09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
09.25, 21.50 Сериал "Поворот ключа".
10.25 Криминал. "Чистосердечное признание".
11.20 Сериал "Д'артаньян и три мушкетера".
13.30 Старый телевизор.
15.35, 18.30, 23.00 Криминал.
15.50 Сериал "Ее звали Никита".
16.55 Сериал "Рожденный вором".
18.50 Боевик "Выход дракона" (США).

Środa

29 sierpnia

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.05 "Морская полиция". Сериал (Австралия).
9.00 Новости.
9.10 "Маленькие Эйнштейны". Сериал для детей (Германия).
9.35 1снасць. Духовная программа.
10.00 Познавательная программа для детей "Войти в танец" (Международный Французский Канал).
10.20 "Эта барабанная рать". Публицистический фильм. 1-я серия.
11.00 Новости.
11.15 "Человек моря". Сериал (Аргентина).
12.00 "Вечер с Михаилом Дриневским". Музыкальная программа.
12.40 Фильмы братьев Люмьер (Международный Французский Канал).
13.00 Новости.
13.15 Худ.фильм режиссера С.Ростоцкого "Доживем до понедельника" (к/с им.М.Горького).
15.00 Новости (с сурдопереводом).
15.10 "КООАП. Грабеж вернисажа". Мультфильм.
15.20 "Мой любимый зверь". Док.сериал для детей (Международный Французский Канал).
15.30 "Все на орбиту!" Познавательный сериал для детей (Международный Французский Канал).
15.40 "Маленькие Эйнштейны". Сериал для детей (Германия).
16.10 "Приключения швейцарской семьи Робинсонов". Сериал (Франция).
17.05 "Морская полиция". Сериал (Австралия).
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 "Выборы-2001".
19.35 "Эта барабанная рать". Публицистический фильм. 2-я серия.
20.15 Формула созидания. "Дворец Республики".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.50 Шаги навстречу.
22.15 "Человек моря". Сериал(Аргентина).
23.00 Спорт-курьер.
23.10 Криминальное досье.
23.35 Баскетбол. Чемпионат Европы. Мужчины. Беларусь - Грузия. Передача из Гомеля.
0.25 Новости.

ОРТ

8.00, 11.00(с сурдопереводом), 17.00, 22.30 Новости.
8.15 "Земля любви". Сериал.
9.15 "Зимняя вишня". 6-я серия.
10.15 Пока все дома.
10.50 Библиомания.
14.50 Комедия "Большая перемена". 3-я серия.
16.00 "Большая стирка".
17.20 Человек и закон.
17.50 "Земля любви". Сериал.
18.55 "Зимняя вишня". 7-я серия.
20.00 Время.
20.40 Комедия "Аэроплан".
22.55 Э.Радзинский. "Моя театральная жизнь". Фильм 4-й.
23.50 Комедия "Аэроплан-2".

РТР

8.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15 "Два рояля". Музыкально-развлекательная программа.
9.00 Моя семья.
10.30 Сатирический киножурнал "Фитиль".
10.45 "Санта-Барбара". Телесериал (США).
16.30 Игорь Костолевский, Ивар Калныньш и Донатас Банионис в детективе "Вход в лабиринт". 1989г. 3-я серия.
18.00 Приключенческий сериал "Амазонка" (Канада - Германия).
19.30 Местное время. Вести-Москва.
19.50 Вечерний сеанс. Лидия Драновская и Леонид Галлис в фильме Юлия Райзмана "Поезд идет на Восток". 1947г.
21.40 Сатирический киножурнал "Фитиль".
22.30 Местное время. Вести-Москва.
22.40 Последний сеанс. Александр Иншаков в остросюжетном фильме "Крысиный угол". 1992г.
0.25 Прогноз погоды.

Культура

7.00 Программа передач.
7.05, 11.30, 13.30, 17.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.20 После новостей...
7.40 "Большая жизнь". Художественный фильм (Союздетфильм, 1946). Режиссер Л.Луков. 1-я серия.
9.05 Фестиваль "Православие на телевидении". "Байкальские предания о Николае Чудотворце-Угоднике Божьем" (Иркутская ГТРК).
9.25 Сверхнаука".Путешествие во времени".
9.50 "Исповедь перед учителем". Документальный фильм. Режиссер В.Сергиенко. Часть 1-я.
10.40 "Блистательные Азераки". Телесериал (Франция, 1997г). Режиссер Лорен Карсель. 11-я серия.
11.35 "Тихий Дон". Художественный фильм (К/ст. им.М.Горького, 1958). Режиссер С.Герасимов. 3-я серия.
13.50 "Ох, уж эти детки!" Мультсериал (США).
14.20 Русские цари. Авторская программа А.Панченко. "Николай I - Император Всероссийский". Фильм 2-й.
15.00 Новости.
15.10 Кино-детям. "Морской лев Солти". Телесериал (1994).
15.35 "Ограбление по.". Мультфильм.
15.50 Малые музеи Санкт-Петербурга.
16.15 "Ноу-хау".Тележурнал.
16.30 Все суры Корана.
16.40 "Блистательные Азераки". Телесериал (Франция, 1997г). Режиссер Лорен Карсель. 11-я серия.
17.40 "Исповедь перед учителем". Документальный фильм. Режиссер В.Сергиенко. Часть 1-я.
18.25 Магия кино.
18.40 "Удивительный, неповторимый.". Н.Мордвинов.
19.20 "Вечерняя сказка".
19.50 "Любовь на земле". Телесериал (Канада, 1998). Режиссер Д.Петри. 2-я серия.
20.40 После новостей...
21.00 Выступают Л.Казарновская и ГАСО под управлением В.Синайского.
21.25 "Опаленные страстью". Художественный фильм (Мексика, 1992). Режиссер А.Арау. Часть 1-я.
22.30 Обсерватория.
23.20 Программа передач.

НТВ

05.00 Сегодня утром.
05.00, 06.00, 07.00 Сегодня утром.
05.15, 06.15, 07.15 Спорт, погода.
05.20, 06.25, 07.20 Криминал.
05.30, 06.35, 07.25, 14.45 Впрок.
05.40, 06.45, 07.40 Карданный вал.
05.45 Мультфильм.
07.50, 23.15 Сериал "Солдаты удачи".
09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
09.25, 12.50 Сериал "Поворот ключа".
10.30 "Среда". Экологическая программа.
11.25 Сериал "Д'артаньян и три мушкетера".
13.30 Старый телевизор.
15.35, 18.30, 23.00 Криминал.
15.50 Сериал "Ее звали Никита".
16.55 Сериал "Рожденный вором".
19.00 Комедийный боевик "Семейство блюз под прикрытием".

Czwartek

30 sierpnia

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.05 "Морская полиция". Сериал(Австралия).
9.00 Новости.
9.10 "Маленькие Эйнштейны". Сериал для детей(Германия).
9.35 Мультиклуб.
10.00 Познавательная программа для детей "Войти в танец" (Международный Французский Канал).
10.20 "Эта барабанная рать". Публицистический фильм. 2-я серия.
11.00 Новости.
11.15 "Человек моря". Сериал (Аргентина).
12.10 Большой завтрак.
12.35 25-й кадр.
13.00 Новости.
13.15 Л.Куравлев в киноповести "Живет такой парень"(к/с им.М.Горького).
15.00 Новости(с сурдопереводом).
15.10 "SOS! КООАПу". Мультфильм.
15.20 "Мой любимый зверь". Док.сериал для детей(Международный Французский Канал).
15.30 "Все на орбиту!" Познавательный сериал для детей(Международный Французский Канал).
15.40 "Маленькие Эйнштейны". Сериал для детей (Германия).
16.10 "Приключения швейцарской семьи Робинсонов". Сериал (Франция).
17.05 "Морская полиция". Сериал(Австралия).
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 "Грант". Стипендиаты Специального Фонда Президента Республики Беларусь по поддержке талантливой молодежи ансамбль трубачей "Интрада", цимбалист Михаил Леончик.
18.55 Премьера телеэкрана. А.Цикало и Ю.Стоянов в лирической комедии "Ландыш серебристый"(Россия).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.50 "Москва - Минск".
22.15 "Человек моря". Сериал (Аргентина).
23.00 Спорт-курьер.
23.10 Сад мечты. Передача для дачников.
23.35 Королевская охота.
24.00 Новости.

ОРТ

8.00, 11.00(с сурдопереводом), 17.00, 22.30 Новости.
8.15 "Земля любви". Сериал.
9.15 "Зимняя вишня". 7-я серия.
10.15 Человек и закон.
10.45 Вкусные истории.
10.50 Библиомания.
14.50 Комедия "Большая перемена". 4-я серия (Заключительная).
16.00 "Большая стирка".
17.20 Юмористическая программа "Сами с усами".
17.50 "Земля любви". Сериал.
18.55 "Зимняя вишня". 8-я серия (заключительная).
20.00 Время.
20.40 Эрик Робертс в боевике "16-й отдел".
21.35 Независимое расследование: Пожар на Останкинской телебашне.
22.55 Формула власти. Председатель КНР.
23.25 Станислав Любшин и Вячеслав Невинный в комедии "Шкура".
0.50 Реальная музыка.

РТР

8.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
8.15 "Два рояля". Музыкально-развлекательная программа.
9.00 Моя семья.
10.30 Сатирический киножурнал "Фитиль".
10.45 "Санта-Барбара". Телесериал (США).
16.30 Игорь Костолевский, Ивар Калныньш и Донатас Банионис в детективе "Вход в лабиринт". 1989г. 4-я серия.
18.00 Приключенческий сериал "Амазонка" (Канада - Германия).
19.30 Местное время. Вести-Москва.
19.50 Вечерний сеанс. Татьяна Лютаева, Донатас Банионис, Юрий Яковлев и Элина Быстрицкая в детективе "Семь дней после убийства". 1991г.
21.40 Сатирический киножурнал "Фитиль".
22.30 Местное время. Вести-Москва.
22.40 Последний сеанс. Евгений Миронов, Татьяна Скороходова, Вия Артмане и Дмитрий Марьянов в фильме Валерия Тодоровского "Любовь". 1991г.
0.45 Звуковая дорожка.
1.40 Прогноз погоды.

Культура

7.00 Программа передач.
7.05, 11.30, 13.30, 17.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.20 После новостей...
7.40 "Большая жизнь". Художественный фильм (Союздетфильм, 1946). Режиссер Л.Луков. 2-я серия.
9.05 Фестиваль "Православие на телевидении". "И живет монастырь" (ГТРК "Удмуртия").
9.30 "Культура вне границ".
9.55 "Исповедь перед учителем". Документальный фильм. Режиссер В.Сергиенко. Часть 2-я.
10.40 "Блистательные Азераки". Телесериал (Франция, 1997г). Режиссер Л.Карсель. 12-я серия.
11.40 "Рок". Документальный фильм Режиссер А.Учитель.
13.00 "Страна Фестивалия".
13.45 "Ох, уж эти детки!" Мультсериал (США).
14.05 "Живое дерево ремесел".
14.15 Русские цари. Авторская программа А.Панченко. "Александр Ш - царь- миротворец". Часть 1-я.
15.00 Новости.
15.10 Кино-детям. "Морской лев Солти". Телесериал (1994).
15.35 Танцевальный ансамбль "Парсонс".
16.45 "Блистательные Азераки". Телесериал (Франция, 1997г). Режиссер Л.Карсель. 12-я серия.
17.40 "Исповедь перед учителем". Документальный фильм. Режиссер В.Сергиенко. Часть 2-я.
18.25 XX век. Избранное. "2-Стенберг-2".
19.05 "Вечерняя сказка".
19.10 "В порту". Мультфильм.
19.50 "Любовь на земле". Телесериал (Канада, 1998). Режиссер Д.Петри. 3-я серия.
20.40 После новостей...
21.00 "Вечер поэзии в музее А.Пушкина".
21.25 "Опаленные страстью". Художественный фильм (Мексика, 1992). Режиссер А.Арау. Часть 2-я.
22.30 "Джазофрения".
23.20 Программа передач.

НТВ

05.00, 06.00, 07.00 Сегодня утром.
05.15, 06.15, 07.15 Спорт, погода.
05.20, 06.25, 07.20 Криминал.
05.30, 06.35, 07.25, 14.45 Впрок.
05.40, 06.45, 07.40 Карданный вал.
05.45 Мультфильм.
07.50, 23.20 Сериал "Солдаты удачи".
09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
09.25, 21.50 Сериал "Поворот ключа".
10.25 Квартирный вопрос.
11.30 Сериал "Мушкетеры двадцать лет спустя".
13.30 Старый телевизор.
15.35, 18.30, 23.00 Криминал.
15.50 Сериал "Ее звали Никита".
16.55 Сериал "Рожденный вором ".
19.05 Боевик "Черные береты".

KSIĄŻKA DLA UCHODŹCY

Redakcja **Głosu znad Niemna** w porozumieniu z przedstawicelstwem Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds Uchodźców w Polsce prowadzi akcję **"Książka dla uchodźcy"**. Zbieramy książki w języku rosyjskim dla uchodźców z państw byłego Związku Radzieckiego, którzy obecnie przebywają w Polsce, czasem wiele miesięcy oczekując na azyl. Każdy, kto chciałby wesprzeć naszą inicjatywę i przekazać wydania literatury pięknej, w tym również książki dla dzieci, prosimy o zgłoszenie się do oddziałów Związku Polaków na Białorusi. Książki powinny być w dobrym stanie.

Wszelkie informacje pod numerem telefonu redakcji Głosu 0152-72-31-69 lub bezpośrednio - 0152-26-69-48 koordynator akcji Wiktor Sawoniaka.

Piątek

31 sierpnia

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.05 "Морская полиция". Сериал(Австралия).
9.00 Новости.
9.10 "Маленькие Эйнштейны". Сериал для детей(Германия).
9.35 "Время местное". Репортажи из провинции.
10.00 Познавательные программы для детей "Войти в танец", "Приятного аппетита, дети!" (Международный Французский Канал).
10.30 Док.сериал "Природа в опасности". Фильм "Здоровяк - флоридская пантера" (Великобритания).
11.00 Новости.
11.15 "Человек моря". Сериал(Аргентина).
12.00 "Славянский базар в Витебске-2001". Избранное.
13.00 Новости.
13.15 Л.Гурченко и С.Шакуров в мелодраме "Любимая женщина механика Гаврилова"("Мосфильм").
14.30 "Браво, Браварская!" Док.фильм к 85-летию со дня рождения народной артистки Беларуси("Белвидеоцентр").
15.00 Новости (с сурдопереводом).
15.10 "Таинственный КООАП". Мультфильм.
15.20 "Мой любимый зверь". Док.сериал для детей(Международный Французский Канал).
15.30 "Все на орбиту!" Познавательный сериал для детей(Международный Французский Канал).
15.40 "Маленькие Эйнштейны". Сериал для детей(Германия).
16.05 "Приключения швейцарской семьи Робинсонов". Сериал (Франция). Заключительная серия.
16.55 "Морская полиция". Сериал(Австралия).
17.40 Новости.
17.55 Футбол. Отборочный матч молодежного чемпионата Европы. Беларусь - Украина. Трансляция из Борисова.
20.05 Зона Икс.
20.20 Формула созидания. "Братские связи".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
22.00 "Человек моря". Сериал(Аргентина).
22.45 Спорт-курьер.
22.55 "Встреча в Троицком" с Александром Домарацким.
23.20 Новости.
23.35 Ночной сеанс. Худ.фильм режиссера Б.Элтона "Все возможно, бэби" (США).

ОРТ

8.00, 11.00(с сурдопереводом), 17.00, 23.15 Новости.
8.15 "Земля любви". Сериал.
9.15 "Зимняя вишня" 8-я серия.
10.15 Юмористическая программа "Сами с усами".
10.45 Вкусные истории.
10.50 Библиомания.
16.00 "Большая стирка".
17.20 Документальный детектив.
17.50 "Земля любви". Сериал.
18.50 Поле чудес.
20.00 Время.
20.50 Филип Нуаре и Винсент Перес в приключенческом фильме "К бою!"
23.30 Ночной кинозал. Дорога на Вегас в остросюжетном фильме "Багси". до 1.55.

РТР

8.00, 10.00, 16.00, 19.00 Вести.
8.15 "Два рояля". Музыкально-развлекательная программа.
9.00 Моя семья.
10.30 Сатирический киножурнал "Фитиль".
10.45 "Санта-Барбара". Телесериал (США).
16.30 Игорь Костолевский, Ивар Калныньш и Донатас Банионис в детективе "Вход в лабиринт". 1989г. 5-я серия.
18.00 Приключенческий сериал "Амазонка" (Канада - Германия).
19.30 Местное время. Вести-Москва.
19.50 Вечерний сеанс. Николай Еременко-младший в остросюжетном фильме "Я объявляю вам войну". 1990г.
21.40 Дженнифер Джейсон Ли и Бриджет Фонда остросюжетном фильме "Одинокая белая женщина" (США). 1992г.
23.50 Последний сеанс. Михаил Козаков и Евгений Сидихин в фильме Алексея Учителя "Мания Жизели". 1995г.
1.35 Прогноз погоды.

Культура

7.00 Программа передач.
7.05, 11.30, 13.30, 17.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.20 После новостей...
7.40 "Четверка". Художественный фильм (Бразилия, 1995). Режиссер Ф.Баррето.
9.20 Р.Шуман. "Карнавал". Исполняет Ф.Кемпф.
9.55 "Обводный канал". Документальный фильм. Режиссер А. Учитель.
10.45 "Блистательные Азераки". Телесериал (Франция, 1997г). Режиссер Л.Карсель. 13-я серия.
11.40 "Сказка о потерянном времени". Художественный фильм (Мосфильм, 1964). Режиссер А.Птушко.
13.00 "Портрет города на фоне города". Художник Аттилио Стеффанони.
13.45 "Ох, уж эти детки!" Мультсериал (США).
14.15 Русские цари. Авторская программа А.Панченко. "Александр Ш - царь- миротворец". Часть 2-я.
15.00 Новости.
15.10 Кино-детям. "Морской лев Солти". Телесериал (1994).
15.35 "Легенды перуанских индейцев". Мультфильм.
15.50 Владимир Гусев в программе "Век Русского музея".
16.15 "Сенсация! Сенсация? Сенсация".
16.45 "Блистательные Азераки". Телесериал (Франция, 1997г). Режиссер Л.Карсель. 13-я серия.
17.40 "Обводный канал". Документальный фильм.Режиссер А. Учитель.
18.25 В вашем доме. "Секретарши".
19.05 "Вечерняя сказка".
19.10 "Про Петрушку". Мультфильм.
19.50 "Любовь на земле". Телесериал (Канада, 1998). Режиссер Д.Петри. 4-я серия.
20.40 После новостей...
21.00 "Четверка". Художественный фильм (Бразилия, 1995). Режиссер Ф.Баррето.
23.20 Программа передач.

НТВ

05.00, 06.00, 07.00 "Сегодня утром".
05.15, 06.15, 07.15 Спорт, погода.
05.20, 06.25, 07.20, 18.30 Криминал.
05.30, 06.35, 07.25, 14.45 Впрок.
05.40, 06.45, 07.40 Карданный вал.
05.45 Мультфильм.
07.50 Сериал "Солдаты удачи".
09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
09.25 Сериал "Поворот ключа".
10.25 Путешествия натуралиста.
11.25 Сериал "Мушкетеры двадцать лет спустя".
13.30 Старый телевизор.
15.30 Программа для детей "Улица Сезам".
15.55 Сериал "Ее звали Никита".
16.55 Сериал "Рожденный вором".
18.50 Боевик "Чистильщик".
21.50 "Женский взгляд".
22.30 Юбилей А.Учителя. Док.фильм "Рок".

Sobota

1 września

БТ

7.00 Новости.
7.10 "С молитвой о Беларуси". Видеофильм о визите Патриарха Московского Всея Руси Алексия П на Беларусь.
8.30 Здоровье. Тележурнал.
9.00 Новости.
9.10 Мультфильм.
9.35 Премьер-парад.
10.05 "Все нормально, мама!" Развлекательная программа.
10.35 Сад мечты. Передача для дачников.
11.05 Мультиклуб.
11.35 Развлекательный сериал "Возможно, они сошли с ума"(Великобритания- Австралия).
12.00 "Ваше лото".
12.40 Королевская охота.
13.05 Волшебная шкатулка "Союзмультфильма". "Храбрый портной".
13.40 Сериал по выходным. "25 градусов на Юг"(Международный Французский Канал). Заключительная серия.
14.30 Столица. Информационно-аналитическая программа.
15.00 Новости.
15.10 О.Даль и М.Терехова в киноповести "Расписание на послезавтра" ("Беларусьфильм").
16.30 Из достоверных источников.
17.05 И.Бутар в детективе "Заколдованный доллар"(Венгрия).
18.30 Новости.
18.55 Футбол. Отборочный матч чемпионата мира. Беларусь - Украина. Трансляция с Минского стадиона "Динамо".
21.00 Панорама.
21.50 Спорт-курьер.
22.00 Тайные пружины политики. Авторская программа Юрия Азаренка.
22.25 К.Спейси и К.Бейсингер в остросюжетном фильме "Тайны Лос-Анджелеса"(США).
0.35 Видимо-невидимо.

ОРТ

6.00, 9.00(с сурдопереводом), 14.00(с сурдопереводом), 17.00 Новости.
6.10 Сериал "Нежный яд".
7.10 Время Патриарха.
7.50 "Микаэл Таривердиев. Мгновения".
8.50 Библиомания.
9.15 Смак.
9.35 Смехопанорама Евгения Петросяна.
10.10 Здоровье.
10.55 В мире животных.
11.40 "Чтобы помнили..." Юрий Белов. Ведущий - Л.Филатов.
12.25 Дневной киносеанс. Надежда Румянцева и Юрий Белов в фильме "Неподдающиеся".
14.10 Детектив. "Миссис Брэдли: Легкая смерть". 1-я серия.
15.05 Дисней-клуб: "Все о Микки Маусе".
15.30 "С легким паром!" В гостях у Михаила Евдокимова.
16.00 "Большая стирка".
17.15 Комедийный сериал "Ускоренная помощь".
17.50 Питер Устинов в детективе Агаты Кристи "Зло под солнцем".
20.00 Время.
20.30 Александр Панкратов-Черный и Борис Хмельницкий в боевике "Караван смерти".
21.35 Футбол. Отборочный матч Чемпионата мира. Сборная Словении - сборная России. Передача из Словении.
23.25 Коллекция Первого канала. Фрэнк Синатра и Рафаэлла Карра в боевике "Экспресс фон Райна"

РТР

5.40 "Диалоги о рыбалке".
6.10 "Тарзан. История приключений". Телесериал (США).
6.55 Прогноз погоды.
7.00 "Папа, мама, я - спортивная семья".
7.45 "Телепузики". Программа для детей.
8.10 "Золотой ключ".
8.30 Фильм для детей "Кыш и Двапортфеля". 1974г.
9.45 Доброе утро, страна!
10.35 "Сто к одному". Телеигра.
11.25 Сам себе режиссер.
12.00 Приключенческий художественный фильм "Затерянный мир. Бой гладиаторов" (Канада-Австралия).
13.00, 19.00 Вести.
13.20 Дневной сеанс. Роза Макагонова и Виктор Авдюшко в фильме "Они встретились в пути". 1957г.
15.00 "Вечера в Политехническом". Андрей Вознесенский.
15.50 "И дольше века..." Документально-публицистическая программа Владимира Молчанова. Лео Бокерия.
16.30 "Пресс-клуб".
17.00 Моя семья.
17.55 "Аншлаг".
19.35 Лесли Нильсен в комедии "Несправедливо обвиненный" (США). 1998г.
21.20 Последний сеанс. Премия "Оскар". Тим Роббинс в остросюжетном фильме "Побег из Шоушенка" (США). 1994г.
0.00 Чемпионат мира по автогонкам в классе "Формула-1". Гран-при Бельгии. Квалификация. Передача из Спа-Франкоршама.
1.10 Прогноз погоды.

Культура

9.00 Программа передач.
9.05 "Мой цирк".
9.30 "Помнишь ли ты". Документальный фильм. Режиссер С.Быченко.
9.45 "Парта Гугуцэ". "Коля, Оля и Архимед". Мультфильмы.
10.15 "Бабушкины рецепты".
10.30 Сергей Владимирский в программе "Странствия музыканта".
10.50 Золотой пьедестал. Валентин Николаев.
11.20 Графоман.
11.45 Век кино. "Мечта". Художественный фильм (Мосфильм, 1941). Режиссер М.Ромм.
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 Кино по выходным. "Мама". Художественный фильм (Мосфильм, 1976). Режиссер Э.Бостан.
15.05 "Сказка о царе Салтане". Мультфильм
16.00 "Страницы журнала Печорина". Телеспектакль по роману М.Лермонтова "Герой нашего времени". Режиссер А.Эфрос.
17.30 "История Москвы". Документальный фильм. Режиссер А.Косачев.
18.00 Сферы. Международное обозрение.
18.40 "Детства карусель". Киноконцерт.
18.50 "Вечерняя сказка".
19.00 "Иванушко". Мультфильм.
19.10 "Феллини". Художественный фильм (Узбекфильм. 1999). Режиссер Н.Аббасов.
20.30 Романтика романса.
21.20 "Личные воспоминания о большой жизни".
21.25 "Блеф-клуб".
22.05 "Дневник директора школы". Художественный фильм
23.20 Программа передач.

НТВ

07.00, 09.00, 11.00, 15.00, 18.00 Сегодня.
07.20 "Новые приключения супермена".
08.20 "Полундра". Семейная игра.
09.15 Криминал. "Чистосердечное признание".
09.45 "Растительная жизнь".
10.20 Квартирный вопрос.
11.30 Музыкальная комедия "Соломенная шляпка".
14.15 "Криминальная Россия". "Берегись компаньона".
15.35 Приключенческий фильм "Парижские тайны".
18.40 Боевик "Пятый элемент".
21.20 Фильм "Есть о чем поговорить!".
23.25 Комедия "Биокупол".

Niedziela

2 września

БТ

7.00 Детектив "Заколдованный доллар"(Венгрия).
8.35 "Агромир". Информационно-аналитическая программа.
9.00 Новости.
9.10 "Кошка, которая гуляет сама по себе". Мультфильм.
10.20 "Одиссея команды Кухто". Телеигра.
10.55 "Все нормально, мама!" Развлекательная программа.
11.30 Большой завтрак.
11.55 "Поем с оркестром". Произведения композитора Е.Атрашкевич
13.00 Арсенал. Программа об армии.
13.30 Развлекательный сериал "Возможноо, они сошли с ума"(Великобритания-Австралия).
14.20 "И другие официальные лица".
14.30 "Время местное". Репортажи из провинции.
15.00 Новости.
15.10 "Встреча в Троицком" с Александром Домарацким.
15.35 Криминальное досье.
16.05 Баскетбол. Квалификационный турнир чемпионата Европы. Мужчины. Беларусь - Болгария. Передача из Гомеля.
17.00 Худ.фильм по одноименному роману В.Короткевича "Черный замок Ольшанский" 1-я и 2-я серии.
19.10 Планета "АРТ".
19.40 Телебарометр. Прогноз погоды.
20.00 Резонанс.
20.50 Спорт-курьер.
21.05 "Неуловимые мстители", "Новые приключения неуловимых". Худ.фильмы("Мосфильм").

ОРТ

6.00, 9.00(с сурдопереводом), 14.00(с сурдопереводом), 17.00 Новости.
6.10 Сериал "Нежный яд".
7.05 Армейский магазин.
7.35 Дисней-клуб: "Русалочка".
8.00 Веселые истории в журнале "Ералаш".
8.15 Комедийный сериал "Ускоренная помощь".
8.50 Библиомания.
9.15 "Непутевые заметки" с Дм.Крыловым.
9.30 Пока все дома.
10.10 Клуб путешественников.
10.50 Утренняя почта.
11.20 Документальный детектив. "Путь на Голгофу. Дело 1982 года".
11.55 Юмористическая программа "Сами с усами".
12.25 Дневной киносеанс. Георгий Жженов в остросюжетном фильме "Исправленному верить".
14.10 Детектив. "Миссис Брэдли: Легкая смерть". 2-я серия.
15.05 Дисней-клуб: "Черный плащ".
15.35 Умницы и умники.
16.05 Живая природа. "Правда о леопардах".
17.20 Татьяна Догилева и Владимир Ильин в остросюжетном фильме "Стрелец неприкаянный".
19.10 Брюс Уиллис в фантастическом боевике "Пятый элемент".
21.30 Времена.
22.50 Сериал "Тысячелетие".
23.40 Линия кино. Виктор Цой в фильме "Последний герой".

РТР

5.30 Жанна Прохоренко, Андрей Миронов и Евгений Жариков в фильме "А если это любовь?" 1961г.
7.05 "Папа, мама, я - спортивная семья".
7.45 Прогноз погоды.
7.50 Русское лото.
8.40 "Тв Бинго шоу".
9.20 Доброе утро, страна!
10.00 "Аншлаг".
10.55 "Городок". Развлекательная программа
11.30 "Самородки России". Концертная программа. Передача из ГЦКЗ "Россия".
13.00, 19.00 Вести.
13.20 Диалоги о животных.
14.05 "Вокруг света".
14.50 Чемпионат мира по автогонкам в классе "Формула-1". Гран-при Бельгии. Трансляция из Спа-Франкоршама.
17.00 "Один день с Президентом". Документальный фильм.
17.25 Александр Балуев, Дмитрий Харатьян и Вера Глаголева в детективе "Маросейка, 12". Фильм 5-й. "Ген смерти".1-я серия.
19.35 Адриано Челентано и Орнелла Мути в комедии "Безумно влюбленный" (Италия). 1981г.
21.45 Премьера. Мелани Гриффит и Стивен Дорф в комедии Джонни Уотерса "Безумный Сесил Би" (США). 2000г.
23.35 Последний сеанс. Ален Делон и Роми Шнайдер в детективе "Бассейн".
1.55 Прогноз погоды.

Культура

9.00 Программа передач.
9.05 Детский сеанс. "Внимание, черепаха!" Художественный фильм
10.25 "Винтик и Шпунтик - веселые мастера". Мультфильм.
10.55 Ток-шоу "Наобум". Андрей Соколов.
11.20 Тем временем.
11.45 "Первый учитель". Художественный фильм (Киргизфильм, 1965).
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 Кино по выходным. "За спичками". Художественный фильм (Мосфильм, 1980). Режиссеры Л.Гайдай и Р.Орко.
15.25 "Конек-горбунок". Мультфильм
16.35 Л.Минкус. Балет "Баядерка" (Гранд-Опера, 1994). Постановка Р.Нуреева.
18.50 Карен Шахназаров в программе "Камера-обскура".
19.30 "Вечерняя сказка".
19.35 "Веселая карусель". Мультфильм.
19.50 "Встреча". Документальный фильм. Режиссер Э.Щербаков.
20.30 "Смехоностальгия".
21.20 "Личные воспоминания о большой жизни".
21.25 "Архангельские новеллы". Мультфильм для взрослых
21.40 "Любовь в Германии". Художественный фильм Режиссер А.Вайда.
23.20 Программа передач.

НТВ

07.00, 09.00, 11.00, 15.00, 18.00 Сегодня.
07.20 "Новые приключения супермена".
08.20 "Женский взгляд" Оксаны Пушкиной.
09.20 Фильм "Василий Буслаев".
11.20 Служба спасения.
11.55 Приключенческий фильм "Земля Санникова".
13.40 Путешествия натуралиста.
14.20 Большие родители.
15.20 Фильм "Небеса обетованные".
18.40 Куклы.
18.55 Фильм "Принцесса на бобах".
21.15 Боевик "Кобра".
23.00 Лига чемпионов начинает сезон.
23.40 Боевик "Девушка на танке".

TVP-1

Poniedziałek

08 00 "Плебания". Сериал пр-ва Польши.
08 30 Мультсериал.
09 00 Король зверей.
09 30 Новости.
09 42 Погода.
09 45 "Школа на волне". Сериал пр-ва США.
10 10 Путеводитель.
10 30 Мультфильм.
10 55 "Фрайсер". Сериал пр-ва США.
11 20 Рай.
11 50 "Все любят Раймонда". Сериал пр-ва США.
12 15 Все о саде и огороде.
12 40 Телепокупки.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 35 Спортивный журнал.
13 55 "Любовь простит все". Фильм пр-ва Польши.
16 00 Новости.
16 10 "Клан". Сериал пр-ва Польши.
17 00 Рынок.
17 10 Евроэкспресс.
17 25 "Мода на успех'. Сериал пр-ва США.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Случилось завтра". Сериал пр-ва США.
19 25 "Жильцы". Сериал пр-ва Польши.
20 00 Вечеринка.
20 15 Выборы поляков.
20 30 Новости.
20 57 Спорт.
21 03 Прогноз погоды.
21 10 "Ставка большая чем жизнь". Сериал пр-ва Польши.
22 10 Телетеатр.
23 15 Кто видел, кто знает...
23 54 Новости.
00 20 Спортивная программа.
00 30 "Ложь". Фильм пр-ва США.

Wtorek

08 00 "Плебания". Сериал пр-ва Польши.
08 25 Мультсериал.
08 50 Вокруг природы.
09 30 Новости.
09 42 Погода.
09 45 "Лэсси". Сериал пр-ва Канады.
10 10 Искатели приключений.
10 30 Программа для детей.
10 40 "Фрайсер". Сериал пр-ва США.
11 10 "Мапет шоу". Сериал пр-ва США.
11 40 "Все любят Раймонда". Сериал пр-ва США.
12 15 Программа для молодёжи.
12 40 Телепокупки.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 20 Животные мира.
13 50 "Спи, любовь". Фильм пр-ва США.
15 30 "Клан". Сериал пр-ва Польши.
16 00 Новости.
16 10 "Клан". Сериал пр-ва Польши.
17 05 Современные воины.
17 30 "Мода на успех". Сериал пр-ва США.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Случилось завтра". Сериал пр-ва США.
19 25 "Жильцы". Сериал пр-ва Польши.
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
20 57 Спорт.
21 02 Прогноз погоды.
21 10 "Вайпер". Сериал пр-ва США.
22 00 Теледневник.
22 15 Студия выборов.
23 10 Время документа.
23 43 Новости.
00 10 Спортивная программа.
00 20 "Настоящие женщины". Фильм пр-ва Англии.

Środa

08 10 "Плебания". Сериал пр-ва Польши.
08 25 "Школа на волне". Сериал пр-ва США.
08 50 Король зверей.
09 30 Новости.
09 42 Погода.
09 45 Мультсериал.
10 15 Необычные персонажи. Рыцарь.
10 45 "Фрайсер". Сериал пр-ва США.
11 10 "Мапет шоу". Сериал пр-ва США.
11 40 "Все любят Раймонда". Сериал пр-ва США.
11 55 Репортаж.
12 15 Повести о вкусах.
12 25 Короли гор.
12 40 Телепокупки.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 30 Азбука польских рек.
13 55 "Хочу в тюрьму". Фильм пр-ва России.
15 30 "Клан". Сериал пр-ва Польши.
16 00 Новости.
16 10 "Клан". Сериал пр-ва Польши.
17 00 Безопасность.
17 25 "Мода на успех". Сериал пр-ва США.
17 45 Радужный мост.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Случилось завтра". Сериал пр-ва США.
19 25 "Жильцы". Сериал пр-ва Польши.
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
20 57 Спорт.
21 03 Прогноз погоды.
21 10 "Последняя миссия". Фильм пр-ва США.
22 50 Криминальная хроника.
23 25 Новости.
23 55 Спортивная программа.
00 00 "Сорняки". Фильм пр-ва США.
01 15 Документальный фильм.

Czwartek

08 00 "Плебания". Сериал пр-ва Польши.
08 25 "Пиппи Лангструмпф". Сериал пр-ва Франции.
08 50 Вокруг природы.
09 30 Новости.
09 42 Погода.
09 45 "Пиппи Лангструмпф". Сериал пр-ва Франции.
10 10 Театральные сумасшествия.
10 50 "Фрайсер". Сериал пр-ва США.
11 15 Программа для детей.
11 45 "Все любят Раймонда". Сериал пр-ва США.
12 15 События культуры.
12 40 Телепокупки.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 35 Охотничий журнал.
14 00 "Последняя миссия". Фильм пр-ва США.
15 30 Рапорт о демократии.
16 00 Новости.
16 10 "Клан". Сериал пр-ва Польши.
17 00 Тележурнал.
17 30 "Мода на успех". Сериал пр-ва США.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 Стоит посмеяться.
18 55 Звезды в первой программе.
19 25 "Жильцы". Сериал пр-ва Польши.
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
20 57 Спорт.
21 03 Погода.
21 10 "Экстрадиция 2". Сериал пр-ва Польши.
22 10 Дело для репортера.
22 45 Студия выборов.
23 40 Новости.
00 10 Спортивная программа.
00 20 Документальный фильм.
01 05 "Маленькая Вера". Фильм пр-ва СССР.

Piątek

08 00 "Плебания". Сериал пр-ва Польши.
08 25 Мультсериал.
08 55 Король зверей.
09 30 Новости.
09 42 Погода.
09 45 Мультсериал.
10 10 Программа для молодежи.
10 45 "Фрайсер". Сериал пр-ва США.
11 10 Программа для детей.
11 45 Документальный фильм.
12 40 Телепокупки.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 20 Биржа.
13 35 Лицом к лицу с Европой.
14 00 "Граница". Фильм пр-ва Польши.
15 30 Публицистическая программа.
16 00 Новости.
16 10 "Клан". Сериал пр-ва Польши.
17 05 Только у нас.
17 30 "Мода на успех". Сериал пр-ва США.
17 45 Радужный мост.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Спортивная студия.
20 10 Вечеринка.
20 30 Новости.
20 57 Спорт.
21 02 Прогноз погоды.
21 10 "Хроника любовных случаев". Фильм пр-ва Польши.
23 20 Репортаж из Эдинбурга.
23 45 Новости.
00 15 Спортивная программа.
00 20 Плюс-минус бесконечность.
00 50 "На исходе ночи". Фильм пр-ва Германии.

Sobota

08 00 Все об огороде.
08 25 Агролиния.
09 00 Программа для детей.
09 30 Новости.
09 42 Погода.
09 45 Католическая программа для детей.
10 10 Животные мира.
10 40 "Сабрина". Сериал пр-ва США.
11 05 "Дорогая, я уменьшил детей". Сериал пр-ва США.
12 00 "Сладкие мечтания". Сериал пр-ва США.
12 45 Репортаж.
13 10 Опередить болезнь.
13 35 Путешественник.
14 00 Новости.
14 20 Репортаж.
14 35 Из корзины пани Вэнди.
15 00 Спортивная студия.
16 55 Репортаж.
17 05 Сериал пр-ва Польши.
17 35 Выбери теледиск.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 "Сокровище". Фильм пр-ва Польши.
20 10 Вечеринка.
20 30 Новости.
20 51 Спорт.
20 56 Погода.
21 05 "Маерлинг". Фильм пр-ва Англии.
00 55 "На крыльях орлов". Сериал пр-ва США.

Niedziela

08 00 Прошу ответить.
08 15 Сельскохозяйственная программа.
09 00 Волшебный перископ.
09 25 Мультфильм.
10 35 Развлекательная программа.
10 55 Олимпийский пикник.
11 05 "Жизнь как музыка". Сериал пр-ва Бразилии.
12 00 Дожинки 2001.
14 35 Трансляция из Ватикана.
14 50 Новости.
15 00 Олимпийский пикник.
15 10 "Солнечный патруль". Сериал пр-ва США.
15 55 Олимпийский пикник.
16 00 История философии.
17 10 Развлекательная программа.
17 50 Олимпийский пикник.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Спортивная студия.
20 30 Новости.
20 52 Спорт.
20 57 Прогноз погоды.
21 05 "Переселения". Сериал пр-ва Польши.
22 10 Мотожурнал.
22 35 Спортивное воскресенье.
23 10 Автогонки.
23 35 "Убей меня". Фильм пр-ва Польши.
01 35 Львы Вестерплятте.

Poniedziałek

27 sierpnia

TVP 2

08 20 Студия красоты.
09 30 Теленовелла пр-ва Польши.
09 00 Местная программа.
09 30 Программа для детей.
10 00 "Река лжи". Сериал Польши.
11 30 "Земля - последнее противостояние". Сериал США.
12 10 Развлекат. программа.
12 35 "Их пятеро". Сериал США.
13 20 Мир без фикции.
14 15 Лучшие из лучших.
15 15 "Майами Сандс". Сериал пр-ва США.
15 50 "Доктор Мурек". Сериал пр-ва Польши.
17 00 Панорама.
17 10 Теленовелла пр-ва Польши.
18 05 Европейцы.
18 30 Местная программа.
19 21 Погода.
19 30 Панорама.
19 55 Телетурнир.
20 25 Теленовелла пр-ва Польши.
20 55 Поющие фортепиано.
21 565 "Сменщики". Сериал пр-ва Польши.
23 00 Панорама.
23 20 Спортивная программа.
23 28 Прогноз погоды.
23 35 Гиганты XX века.
00 30 Вечер с Ягельским.
01 10 Документальный фильм.
02 40 "Вечная песня". Фильм пр-ва Австрии.

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Сериал для молодежи.
08 25 Политические граффити.
08 40 "Макгайвер". Сериал США.
09 30 "Озеро мечты". Сериал
10 25 "13 Участок". Сериал
10 55 "Дарма и Грег". Сериал
11 20 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
11 50 "Дикая луна". Сериал
12 40 "Чудо любви". Сериал
13 35 "Просто любовь". Сериал
14 35 Телешоу.
15 30 Твой врач.
15 45 Достаточно захотеть.
16 00 Мультсериал.
16 30 Информация.
16 55 "Макгайвер". Сериал США.
17 45 "Озеро мечты". Сериал
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Информация.
19 55 Спортивный тележурнал
20 00 "Дикая луна". Сериал
20 55 Телешоу.
21 00 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
21 30 "Грачиковы". Сериал .
22 00 "Жемчужина Нила". Фильм пр-ва США.
00 05 Бизнес-информация.
00 25 Прогноз погоды.
00 30 Политические граффити.
00 50 "Приятели". Сериал США.
01 20 Ночное кино.
03 00 Музыка.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 Региональный журнал.
09 35 "Любой ценой". Сериал пр-ва Венесуэлы.
10 30 "Фраглеси". Сериал пр-ва Польши.
11 00 "Семейное предприятие". Сериал пр-ва Польши.
11 30 Тележурнал рыболова.
11 45 Дом Муратора.
12 15 "Сага Джексонов". Фильм пр-ва США.
13 00 Приглашение.
13 20 Биографии с рефреном.
13 45 Советы.
14 00 Страна легенды.
14 30 Психиатрия без страха и стыда.
15 00 "Таинственная женщина". Сериал пр-ва Венесуэлы.
16 30 Региональный журнал.
17 00 Панорама.
17 10 Объектив.
17 15 Тележурнал.
17 30 "Лесси". Сериал пр-ва Канады.
18 00 Мультфильм.
18 15 Региональный журнал.
20 00 "Далекие мосты". Фильм пр-ва США.
21 30 Телекурьер.
22 10 "Дай. Дай, дай 2". Сериал пр-ва Польши.
22 30 Региональный журнал.
23 00 Это тема.
23 15 Беседа дня.
23 30 Открой новый мир.
00 00 Ночной джаз.

Polonia

08 00 Музыка соединяет поколения!?
08 40 Документальный фильм.
09 00 "Клан". Сериал пр-ва Польши.
09 30 Новости.
09 40 Мультсериал.
09 50 Дети детям.
10 00 Мультсериал.
10 30 "Кто то меня любит в этом доме?". Фильм пр-ва Польши.
11 30 Спортивная программа.
12 15 Репортаж.
12 50 На ровной дороге.
13 00 Новости.
13 10 Репортаж.
13 40 Польский дом.
14 10 "Клан". Сериал Польши.
14 30 Концерт.
15 30 Битва за Польшу.
16 00 Новости.
16 05 Из архива и памяти.
17 00 Панорама.
17 10 Дети детям.
17 30 Мультсериал.
18 00 Телеэкспресс.
18 15 Литературная награда.
18 20 Гость программы.
18 30 Польский подиум.
19 20 Телепокупки.
19 35 "Клан". Сериал Польши.
20 00 Репортаж.
20 15 Мультфильм.
20 30 Новости.
20 55 Погода.
20 57 Спорт.
21 00 "Пусть играет музыка". Фильм пр-ва Польши.
22 10 Концерт.
22 55 Документальный фильм.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
00 10 С искусством на ты.
01 00 Классическая музыка.
01 30 Новости.
02 00 Репортаж.
02 15 Мультфильм.
02 30 Новости.
02 55 Спортивная программа.
02 59 Погода.
03 20 "Пусть играет музыка". Фильм пр-ва Польши.
04 35 Концерт.
05 30 Документальный фильм.
06 00 Панорама.
06 20 Спортивная программа.
06 25 Польский подиум.
07 15 Репортаж.
07 50 Мультфильм.

Wtorek

28 sierpnia

TVP 2

08 20 Студия красоты.
08 30 Теленовелла пр-ва Польши.
09 00 Местная программа.
09 30 Программа для детей.
10 00 "Река лжи". Сериал
11 20 "Земля - последнее противостояние". Сериал США.
12 00 "Тайная миссия". Сериал пр-ва Польши.
13 00 "Их пятеро". Сериал США.
13 45 "Океан тайн". Сериал
14 15 Концерт.
15 10 "Майами Сандс". Сериал пр-ва США.
16 00 "Доктор Мурек". Сериал пр-ва Польши.
17 00 Панорама.
17 10 Теленовелла пр-ва Польши.
18 05 Знаки времени.
18 30 Местная программа.
19 21 Погода.
19 30 Панорама.
19 50 Музыкальный журнал.
19 55 Один из десяти.
20 25 Теленовелла пр-ва Польши.
21 00 "Мужчина, женщина и ребенок". Фильм пр-ва США.
22 40 Развлекат. программа.
22 55 Музыкальная программа.
23 00 Панорама.
23 20 Спортивная программа.
23 27 Прогноз погоды.
23 35 "Лебединое озеро". Фильм пр-ва СССР.
01 15 Кронос на сцене.
02 10 "Улица Хестер". Фильм пр-ва США.

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Сериал для молодежи.
08 25 Политические граффити.
08 40 "Макгайвер". Сериал США.
09 35 "Озеро мечты". Сериал
10 25 "Грачиковы". Сериал
10 55 "Приятели". Сериал США.
11 20 "Чуткость и ложь". Сериал
11 50 "Дикая луна". Сериал
12 40 "Чудо любви". Сериал пр-ва Перу.
13 35 "Просто любовь". Сериал пр-ва Бразилии.
14 35 Телешоу.
15 30 Развлекат. программа.
16 00 Мультсериал.
16 30 Информация.
16 55 "Макгайвер". Сериал пр-ва США.
17 45 "Озеро мечты". Сериал пр-ва США.
18 35 "Чудо любви". Сериал пр-ва Перу.
19 30 Информация.
19 50 Спортивный журнал.
20 00 "Дикая луна". Сериал
20 55 Телешоу.
21 00 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
21 30 "13 участок". Сериал
22 05 "Телефонное алиби". Фильм пр-ва США.
23 50 Бизнес информация.
00 10 Прогноз погоды.
00 15 Политические граффити.
00 35 "Приятели". Сериал США.
01 05 "Коджак". Сериал США.
02 10 Телешоу.
03 10 Музыка на бис.

Białystok

08 00 "Анатолий". Сериал пр-ва Франции.
08 30 Мультсериалы.
09 00 Региональный журнал.
09 35 "Любой ценой". Сериал пр-ва Венесуэлы.
10 30 "Фраглеси". Сериал .
11 00 "Семейное предприятие". Фильм пр-ва Польши.
11 30 Советы.
11 45 Телекурьер.
12 15 "Цель вторжения - Земля". Сериал пр-ва Англии.
13 15 Концерт.
14 00 История американского кино.
15 00 "Таинственная женщина". Сериал пр-ва Венесуэлы.
16 30 Региональный журнал.
17 30 Тележурнал для детей.
17 50 Друзья животных.
18 15 Региональный журнал.
20 00 "Санта Фи". Фильм США.
21 30 Телекурьер.
22 00 "Дай, дай. дай". Фильм пр-ва Англии.
22 30 Объектив.
23 00 Это тема.
23 15 Беседа дня.
23 30 Документальный фильм.
00 30 Интернет-журнал.
00 55 "Смертельный экзамен". Фильм пр-ва США.

Polonia

08 00 Из архива и памяти.
09 00 "Клан". Сериал Польши.
09 30 Новости.
09 40 Программа для детей.
10 05 Мультсериал.
10 35 "Пусть играет музыка". Фильм пр-ва Польши.
11 50 Бенефис Нины Андрич.
12 35 Их трое.
13 00 Новости.
13 10 Репортажи.
14 10 "Клан". Сериал Польши.
14 40 Польский подиум.
15 30 Историческая программ.
16 00 Новости.
16 10 Развлекат. программа.
17 00 Панорама.
17 10 Программа для детей.
17 25 Музыкальная программа для детей.
17 25 "Сорванцы из долины мельниц". Сериал пр-ва Польши.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 30 Приглашение.
18 50 Диалоги с прошлым.
19 20 Телепокупки.
19 35 "Клан". Сериал Польши.
20 00 Вести Полонии.
20 15 Мультсериал.
20 30 Новости.
20 55 Прогноз погоды.
20 57 Спорт.
21 00 "Успех". Сериал Польши.
21 30 Свидетели XX века.
22 30 Концерт.
23 39 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
00 00 Студия выборов.
00 50 Танго безработных.
01 30 Новости.
02 00 Вести Полонии.
02 15 Мультсериал.
02 30 Новости.
02 55 Спортивная программа.
02 59 Прогноз погоды.
03 00 "Клан". Сериал Польши.
03 25 "Успех". Сериал Польши.
04 00 Свидетели XX века.
05 00 Концерт.
06 00 Панорама.
06 20 Спортивная программа.
06 25 Приглашение.
06 45 Диалоги с прошлым.
07 15 Репортаж.
07 45 Вести Полонии.

Środa

29 sierpnia

TVP 2

08 20 Студия красоты.
08 30 Теленовелла пр-ва Польши.
09 00 Местная программа.
09 30 Программа для детей.
10 00 "Миссия шерифа Маккаби". Фильм пр-ва США.
11 45 "Земля - последнее противостояние". Сериал США.
12 30 "Тайная миссия". Сериал пр-ва Польши.
13 00 "Их пятеро". Сериал США.
13 45 "Океан тайн". Сериал пр-ва Англии.
14 15 Развлекат. программа.
15 10 "Майами Сандс". Сериал пр-ва США.
16 00 "Доктор Мурек". Сериал
17 00 Панорама.
17 10 Теленовелла пр-ва Польши.
18 05 Встречи на каникулах.
18 30 Местная программа.
19 21 Погода.
19 30 Панорама.
19 50 Музыкальный журнал.
19 55 Один из десяти.
20 25 Теленовелла пр-ва Польши.
21 00 Публицистическая программа.
22 00 "Очаг". Сериал Польши.
22 55 Музыкальный журнал.
23 00 Панорама.
23 20 Спортивная программа.
23 27 Погода.
23 35 "Третий близнец". Часть 2. Фильм пр-ва США.
01 05 Документальный фильм.
01 35 Европейский футбольный обзор.
02 00 "Между стихами". Фильм пр-ва США.

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Сериал для молодежи.
08 25 Политические граффити.
08 40 "Макгайвер". Сериал США.
09 35 "Озеро мечты". Сериал
10 20 "13 Участок". Сериал
10 55 "Приятели". Сериал США,
11 20 "Чуткость и ложь". Сериал
11 50 "Дикая луна". Сериал
12 40 "Чудо любви". Сериал
13 35 "Просто любовь". Сериал пр-ва Бразилии.
14 35 Телешоу.
15 30 "Приемная семья". Сериал пр-ва Польши.
16 00 Мультсериал.
16 30 Информация.
16 45 Тележурнал Евросоюза.
16 55 "Макгайвер". Сериал США.
17 45 "Озеро мечты". Сериал
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Информация.
19 50 Спортивный журнал.
20 00 "Дикая луна". Сериал пр-ва Аргентины.
20 55 Телешоу.
21 00 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
21 30 "Грачиковы". Сериал
22 00 "Эскорт". Фильм США.
23 55 Бизнес-информация.
00 15 Прогноз погоды.
00 20 Политические граффити.
00 35 "Алли Макбилл". Сериал
01 40 "Мир Дикого Запада". Фильм пр-ва США.
03 55 Музыка на бис.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 Региональный журнал.
09 35 "Любой ценой". Сериал пр-ва Венесуэлы.
10 30 "Фраглеси". Сериал пр-ва Польши.
11 00 "Семейное предприятие". Фильм пр-ва Польши.
11 30 Ближе к закону.
11 45 Телекурьер.
12 15 "Вайпер". Фильм США.
13 00 Тот самый дух.
13 15 Программа кабаре.
14 00 Документальный фильм.
14 30 Квартет.
15 00 "Таинственная женщина". Сериал пр-ва Венесуэлы.
16 30 Региональный журнал.
17 30 Магический зоомагазин.
17 50 "По велению сердца". Фильм пр-ва Канады.
18 15 Региональный журнал.
20 00 "Капитан Нак". Фильм .
21 45 Телекурьер.
22 10 "Дай, дай, дай". Фильм пр-ва Англии.
22 30 Региональный журнал.
23 00 Это тема.
23 15 Беседа дня.
23 30 Ближе к закону.
23 45 Тот самый дух.
00 00 Концерт.
00 30 "Любовь под обстрелом". Фильм пр-ва Австрии.

Polonia

08 00 Развлекат. программа.
08 50 Мультфильм.
09 00 "Клан". Сериал Польши.
09 30 Новости.
09 40 Мультсериал.
09 50 Программа для детей.
10 00 Музыкальная программа.
10 10 Мультсериал.
10 35 "Успех". Сериал Польши.
11 00 Свидетели XX века.
12 05 Встреча с балладой.
13 00 Новости.
13 10 Где-то в Бещадах.
13 30 Репортаж.
14 00 Мультфильм.
14 10 "Клан". Сериал Польши.
14 40 Студия выборов.
15 30 Провинциальный шепот.
15 50 Литературный Парнас.
16 00 Новости.
16 10 Развлекат. программа.
17 00 Панорама.
17 10 Программа для детей.
17 30 Мультсериал.
18 00 Телеэкспресс.
18 15 Литературная награда.
18 30 Репортаж.
18 55 Знаки времени.
19 20 Телепокупки.
19 35 "Клан". Сериал Польши.
20 00 Теледневник.
20 15 Мультсериал.
20 30 Новости.
21 00 "Девушка из отеля "Эксельсиор". Фильм Польши.
22 30 Концерт.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
00 00 Первый крик.
00 25 Кто видел, кто знает...
00 55 Сад искусств.
00 50 Концерт.
01 30 Новости.
02 00 Теледневник.
02 10 Мультфильмы.
02 30 Новости.
03 00 "Клан". Сериал Польши.
03 30 "Девушка из отеля "Эксельсиор". Фильм Польши.
05 00 Концерт.
06 00 Панорама.
06 20 Спортивная программа.
06 30 Репортаж.
06 50 Знаки времени.
07 25 Где-то в Бещадах.

Czwartek

30 sierpnia

TVP 2

08 20 Студия красоты.
08 30 Теленовелла пр-ва Польши.
09 00 Местная программа.
09 30 Программа для детей.
10 00 "Вестерплятте". Фильм пр-ва Польши.
11 40 "Земля - последнее противостояние". Сериал США.
12 20 "Тайная миссия". Сериал пр-ва Польши.
12 50 "Их пятеро". Сериал США.
13 30 Развлекат. программа.
14 30 "Майами Сандс". Сериал
16 00 "Доктор Мурек". Сериал пр-ва Польши.
17 00 Панорама.
17 10 Теленовелла пр-ва Польши.
18 05 Не только для командос.
18 30 Местная программа.
19 21 Погода.
19 30 Панорама.
19 50 Музыкальный журнал.
19 55 Один из десяти.
20 25 Теленовелла пр-ва Польши.
21 00 "Наследство Стинфортов". Сериал пр-ва Франции.
22 35 Жить безопасней.
22 55 Музыкальный журнал.
23 00 Панорама.
23 20 Спортивная программа.
23 27 Погода.
00 35 997. Криминальный журнал.
00 10 "Из архива X". Сериал
01 40 Документальный фильм.
02 25 "В мелкий порошок". Фильм пр-ва США.

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Сериал для молодежи.
08 25 Политические граффити.
08 40 "Макгайвер". Сериал США.
09 35 "Озеро мечты". Сериал пр-ва США.
10 25 "Грачиковы". Сериал
10 55 "Ангелочек родом из ада". Сериал пр-ва США.
11 20 "Чуткость и ложь". Сериал
11 50 "Дикая луна". Сериал
12 40 "Чудо любви". Сериал
13 35 "Просто любовь". Сериал
14 35 Развлекат. программа.
15 35 "Приемная семья". Сериал пр-ва Польши.
16 00 Мультсериал.
16 30 Информация.
16 55 "Макгайвер". Сериал США.
17 45 "Озером мечты". Сериал пр-ва США.
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Информация.
19 55 Спортивный журнал.
20 00 "Дикая луна". Сериал
20 55 Телешоу.
21 00 "Чуткость и ложь". Сериал
21 30 "13 участок". Сериал
22 05 "Миссия во времени". Сериал пр-ва США.
23 00 "Никита". Сериал США.
00 00 Бизнес-информация.
00 15 Прогноз погоды.
00 25 Политические граффити.
00 40 "Приятели". Сериал США.
01 15 "В болоте Лос-Ажелеса". Фильм пр-ва США.
02 55 Музыка на бис.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 Региональный журнал.
10 00 "Любой ценой". Сериал пр-ва Венесуэлы.
10 30 "Фраглеси". Сериал
11 00 "Семейное предприятие". Сериал пр-ва Польши.
11 30 Будь здоров.
11 45 Телекурьер.
12 15 Полуденный фильм.
13 00 Счастливого пути.
13 25 Тележурнал.
13 55 Животные вблизи.
14 35 Телетурнир.
15 00 "Таинственная женщина". Сериал пр-ва Венесуэлы.
16 30 Региональный журнал.
17 30 "Лесси". Сериал Канады.
18 00 Мультфильм.
18 15 Региональный журнал.
20 00 "Синатра". Фильм Франции.
20 50 Тележурнал.
21 15 Советы.
21 30 Телекурьер.
22 00 "Быстрая вставка". Фильм пр-ва Англии.
22 30 Объектив.
23 00 Это тема.
23 15 Беседа дня.
23 35 Волейбольный журнал.
23 50 "Время игры". Фильм США.

Polonia

08 00 Развлекат. программа.
08 45 Репортаж.
09 00 Теленовелла пр-ва Польши.
09 30 Новости.
09 40 Клуб пана Рыся.
10 00 Программа для детей.
10 30 "Девушка из отеля "Эксельсиор". Фильм Польши.
12 00 Развлекат. программа.
12 50 Мультфильм.
13 00 Новости.
13 10 Репортаж.
13 30 В поисках души.
14 00 Мультфильм.
14 10 Теленовелла пр-ва Польши.
14 35 Приятели.
15 05 Репортаж.
15 25 Польские монастыри.
16 00 Новости.
16 05 Музыка соединяет поколения.
17 00 Панорама.
17 10 Музыкальная программа.
17 15 Сказочка.
17 30 "Звездный пират". Сериал пр-ва Польши.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 30 Звездопад польского спорта.
19 00 Отчизна.
19 20 Телепокупки.
19 35 Теленовелла пр-ва Польши.
20 00 Польские вкусы.
20 15 Мультсериал.
20 30 Новости.
21 00 Телетеатр.
21 15 Репортаж.
21 45 Вечер с Ягельским.
22 20 Документальный фильм.
23 15 Дорога в небо.
23 30 Панорама.
00 00 Студия выборов.
00 50 Анима.
01 10 Классическая музыка.
01 35 Новости.
02 00 Польские вкусы.
02 15 Мультсериал.
02 30 Новости.
03 00 Теленовелла пр-ва Польши.
03 30 Телетеатр.
03 45 Репортаж.
04 50 Документальный фильм.
05 40 Дорога в небо.
06 00 Панорама.
06 20 Спортивная программа.
06 30 Звездопад польского спорта.
07 00 Отчизна.
07 20 Репортаж.
07 45 Польские вкусы.

Piątek

31 sierpnia

TVP 2

08 20 Студия красоты.
08 30 Теленовелла пр-ва Польши.
09 00 Местная программа.
09 30 Программа для детей.
10 00 "Сара". Фильм пр-ва Франции.
11 30 "Земля - последнее противостояние". Сериал пр-ва США.
12 15 "Тайная миссия". Сериал пр-ва Польши.
12 40 "Их пятеро". Сериал пр-ва США.
13 25 "Океан тайн". Сериал пр-ва Англии.
13 55 Развлекательная программа.
14 50 "Доктор Мурек". Сериал пр-ва Польши.
17 00 Панорама.
17 10 Теленовелла пр-ва Польши.
17 35 "Добро и зло". Сериал пр-ва Польши.
18 30 Местная программа.
19 22 Погода.
19 30 Панорама.
19 50 Музыкальный журнал.
19 55 "Знахарь". Фильм пр-ва Польши.
22 10 Почему я снял кино.
23 00 Панорама.
23 20 Спортивная программа.
23 27 Прогноз погоды.
00 35 Телепомощь.
23 50 "Девять с половиной недель". Фильм пр-ва США.
01 45 Концерт.
02 35 "Брат с другой планеты". Фильм пр-ва США.

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Сериал для молодежи.
08 25 Политические граффити.
08 40 "Макгайвер". Сериал пр-ва США.
09 30 "Озеро мечты". Сериал
10 20 "13 Участок". Сериал п
10 55 "Приятели". Сериал США,
11 20 "Чуткость и ложь". Сериал
11 50 "Дикая луна". Сериал
12 40 "Чудо любви". Сериал
13 35 "Просто любовь". Сериал
14 35 Телешоу.
15 30 "Грачиковы". Сериал
16 00 Мультсериал.
16 30 Информация.
16 55 "Макгайвер". Сериал
17 45 "Озеро мечты". Сериал
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Информация.
19 55 Спортивный журнал.
20 00 "Дикая луна". Сериал
20 55 Телешоу.
21 00 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
21 30 "Грачиковы". Сериал
22 00 "Хамелеон". Фильм США.
00 20 Бизнес-информация.
00 40 Прогноз погоды.
00 45 Политические граффити.
01 00 "Алли Макбилл". Сериал
01 55 "Подглядывающий". Фильм пр-ва Англии.
03 40 Плэйбой.
04 10 Эротический журнал.
04 40 Музыка.

Białystok

08 00 "Привет Франклин!". Фильм пр-ва США.
08 30 Мультсериалы.
09 00 Региональный журнал.
09 35 "Любой ценой". Сериал пр-ва Венесуэлы.
10 30 "Фраглеси". Сериал.
11 00 "Семейное предприятие". Сериал пр-ва Польши.
11 30 Советы.
11 45 Телекурьер.
12 15 "Проклятый двор". Сериал пр-ва Польши.
13 05 У себя.
13 35 Европа за забором.
14 00 Виденное вблизи.
14 35 Телепредставление.
15 00 "Таинственная женщина". Сериал пр-ва Венесуэлы.
16 30 Региональный журнал.
17 30 Дом Муратора.
17 50 "Школа чемпионов". Сериал пр-ва Англии.
18 15 Региональный журнал.
20 00 "Соединенные судьбы". Фильм пр-ва США.
20 50 Спортивная программа.
22 30 Объектив.
23 00 Это тема.
23 15 Беседа дня.
23 35 Автострада.
23 50 "Люди зимы". Фильм США.

Polonia

08 00 Развлекат. программа.
09 00 Теленовелла пр-ва Польши.
09 30 Новости.
09 40 Мультсериал.
09 50 Программа для детей.
10 05 Мультсериал.
10 30 Исторический фильм.
11 50 Концерт.
12 45 Мультфильм.
13 00 Новости.
13 10 Репортаж.
13 40 Кто видел, кто знает...
14 10 Теленовелла пр-ва Польши.
14 40 Студия выборов.
15 30 Духи, замки, упыри.
16 00 Новости.
16 05 Концерт.
17 00 Панорама.
17 10 Программа для детей.
17 25 "Три дня что бы выиграть". Сериал пр-ва Франции.
18 00 Телеэкспресс.
18 15 Литературная награда.
18 20 Гость первой программы.
18 30 Миниуроки.
18 50 Документальный фильм.
19 20 Телепокупки.
19 35 Теленовелла пр-ва Польши.
20 00 Программа Полонии.
20 15 Вечеринка.
20 30 Новости.
20 55 Погода.
20 57 Спорт.
21 00 "Операция Гиммлер". Фильм пр-ва Польши.
22 20 Концерт.
22 45 Цыганский вечер.
23 35 Панорама.
23 55 Спортивная программа.
00 00 Телепомощь.
00 10 Поговорим.
01 10 Классическая музыка.
01 40 Новости.
02 05 Программа Полонии.
02 20 Мультфильм.
02 30 Новости.
02 55 Спортивная программа.
02 59 Погода.
03 00 Теленовелла пр-ва Польши.
03 30 "Операция Гиммлер". Фильм пр-ва Польши.
04 50 Цыганский вечер.
05 35 Развлекат. программа.
06 00 Панорама.
06 20 Спортивная программа.
06 30 Миниуроки.
06 45 Документальный фильм.
07 15 Репортаж.
07 45 Программа Полонии.

Sobota

1 września

TVP 2

08 00 Эхо недели.
08 30 Попробуем вместе.
09 00 Местная программа.
10 00 Документальный фильм.
10 55 Проект "Х".
11 30 Путешествия на природу.
12 30 Программа для детей.
13 00 "Посланный с неба". Фильм пр-ва Англии.
15 00 "Приключения пана Михала". Сериал пр-ва Польши.
15 30 Телетурнир.
16 00 Теленовелла пр-ва Польши.
16 30 Поющие фортепиано.
17 35 "Добро и зло". Сериал пр-ва Польши.
18 30 Спортивная студия.
22 50 Слово на воскресенье.
23 00 Панорама.
23 20 Спортивная программа.
23 28 Прогноз погоды.
23 35 "Измена". Фильм пр-ва Польши.
01 05 "Страз в молчании". Фильм пр-ва США.

Polsat

07 00 Развлекательная программа.
08 30 Католический журнал.
09 00 Мультсериалы.
10 00 "Таинственный рыцарь". Сериал пр-ва США.
10 30 Сериал для молодежи.
10 55 Развлекательная программа.
13 45 Художественные фильмы.
15 05 "Пятое измерение". Сериал пр-ва США.
16 00 Тележурнал.
16 30 Информация.
16 45 Прогноз погоды.
16 50 "Полицейский из джунглей". Сериал пр-ва США.
17 45 "Рыцарь ночи". Сериал пр-ва США.
18 35 "Приключения Ами". Сериал пр-ва США.
19 30 Информация.
19 50 Спортивный журнал.
20 00 Развлекательная программа.
20 30 "Приемная семья". Сериал пр-ва Польши.
21 00 "Нетфорс". Сериал пр-ва США.
22 00 "13 участок". Сериал пр-ва Польши.
22 40 Ночное кино.
00 30 "Повести из склепа". Сериал пр-ва США.
01 00 Плэйбой.
02 50 Ночное кино.
03 45 Музыка на бис.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 Региональный журнал.
10 00 "Четыре танкиста и собака". Сериал пр-ва Польши.
11 00 "Знахарь". Фильм пр-ва Польши.
12 30 Документальный сериал.
13 30 Сокровищница.
13 55 Мексика и Караибские острова.
14 20 Приглашение.
14 40 Документальный сериал.
15 30 "Большая Мег, маленькая Мег". Сериал пр-ва США.
15 55 "Тайна Шагали". Фильм пр-ва Польши.
16 25 Концерт.
17 10 Дни музыки.
17 35 Счастливого путешествия.
18 00 Региональный журнал.
20 00 Волейбол. Квалификационный турнир.
21 40 Телекурьер бис.
22 00 Региональный журнал.
23 00 "Париж - Техас". Фильм пр-ва США.
00 35 Репортаж с концерта.

Polonia

08 00 Эхо недели.
08 30 "Каштелянка". Фильм пр-ва Польши.
09 30 Новости.
09 42 Погода.
09 45 Зерно.
10 10 Детский фестиваль.
10 35 Мультсериал.
11 00 "Клан". Сериал пр-ва Польши.
12 15 Уроки.
12 30 "Пан Самоходик и Пражские тайны". Фильм пр-ва Польши.
14 00 Тележурнал культуры и искусства.
14 30 Кулинарное путешествие.
14 50 "Решетка". Фильм пр-ва Польши.
145 45 Баллада.
16 10 Польша в огне.
16 35 Их первая любовь.
17 00 Концерт.
18 00 Телеэкспресс.
18 15 Там где мы есть.
18 35 Репортаж.
18 50 Приглашение.
19 10 "Сменщики". Сериал пр-ва Польши.
20 15 Мультсериал.
20 30 Новости.
20 50 Прогноз погоды.
20 53 Спорт.
21 00 "Перстень с орлом в короне". Фильм пр-ва Польши.
22 45 Концерт кабаре.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
00 00 Необитаемый остров.
00 55 Приглашение.
01 10 "Сменщики". Сериал пр-ва Польши.
02 15 Мультсериал.
02 30 Новости.
02 50 Спорт.
02 54 Прогноз погоды.
02 55 "Перстень с орлом в короне". Фильм пр-ва Польши.
04 40 Концерт.
05 25 Там где мы есть.
05 45 Репортаж.
06 00 Панорама.
06 20 Спортивная программа.
06 30 Польша в огне.
06 55 Концерт.
07 50 Мультфильм.

Niedziela

2 września

TVP 2

08 05 Фильм для глухих.
08 55 Слово на воскресенье.
09 00 Местная программа.
10 00 Документальный фильм.
10 55 Клуб путешественника.
11 05 Репортаж.
11 30 Путешествия на природу.
12 30 Кулинарное путешествие.
13 05 "Африка моей мечты". Сериал пр-ва Германии.
15 00 Развлекат. программа.
15 30 Телетурнир.
16 00 Теленовелла пр-ва Польши.
17 30 "Добро и зло". Сериал пр-ва Польши.
18 30 Семь дней - мир.
19 00 Местная программа.
19 22 Погода.
19 30 Панорама.
19 50 Музыкальная программа.
20 00 Футбольный журнал.
21 00 Концерт.
22 05 "Ворон". Сериал США.
22 50 Музыкальный журнал.
23 00 Панорама.
23 20 Спортивная программа.
23 27 Прогноз погоды.
23 35 Развлекат. программа.
00 10 Фестиваль звезд телетеатра.
01 10 "Найти специалиста". Фильм пр-ва США.

Polsat

07 00 Развлекат. программа.
08 30 Католический журнал.
09 00 Мультсериалы.
10 00 "Таинственный рыцарь". Фильм пр-ва США.
10 30 Сериал для молодежи.
10 55 Музыкальная программа.
12 00 "Дарма и Грег". Сериал пр-ва США.
12 30 "Сейчас ты". Сериал США.
13 00 Семейное кино.
14 30 "Пятое измерение". Сериал пр-ва США.
15 20 "Закрученный". Сериал пр-ва США.
15 50 Развлекат. программа.
16 20 Фонд Польсат.
16 30 Информация.
16 45 Прогноз погоды.
16 50 "Полицейский из джунглей". Сериал пр-ва США.
17 45 "Рыцарь ночи". Сериал пр-ва США.
18 35 Европейские встречи.
19 30 Информация.
19 50 Спортивный журнал.
20 00 Развлекат. программа.
20 30 "Приемная семья". Сериал пр-ва Польши.
21 00 "Первый миллион". Сериал пр-ва Польши.
22 00 Ночное кино.
00 05 "Баффи - гроза вампиров". Сериал пр-ва США.
01 00 "В кругу тайн". Сериал пр-ва США.
01 55 Спортивный журнал.
03 20 Музыка на бис.

Białystok

08 00 "Открыватели невероятных тайн". Сериалы пр-ва США,
08 30 Мультсериал.
09 00 Региональный журнал.
10 00 Польские монастыри.
10 30 "Четыре танкиста и собака". Сериал пр-ва Польши.
11 30 "Золотая восьмерка". Сериал пр-ва Австрии.
12 20 Региональный калейдоскоп.
12 30 "Волшебницы". Фильм пр-ва США.
13 30 Региональный журнал.
15 30 Животные вблизи.
16 25 "Тайна Шагали". Сериал пр-ва Польши.
16 55 "Свинка". Фильм Польши.
17 55 Репортаж с концерта.
18 15 Юмор и сатира.
19 00 Региональный журнал.
19 20 Региональный калейдоскоп.
19 35 "Наследство". Фильм пр-ва Польши.
21 05 Болельщики.
21 20 Вернемся к озерам.
21 35 Тележурнал.
22 00 Объектив.
23 00 "Ее смертельный конкурент". Фильм пр-ва США.
00 35 Репортаж с концерта.
01 00 Лабиринты культуры.

Polonia

08 05 Слово на воскресенье.
08 10 Там где мы есть.
08 30 Репортаж.
08 45 Польские мадонны.
09 10 Мультфильм.
09 35 Музыкальная программа.
10 05 Репортаж.
10 35 Теленовелла пр-ва Польши.
11 35 "Молодой лес". Фильм пр-ва Польши.
13 00 Трансляция богослужения.
13 15 Классическая музыка.
14 00 Трансляция богослужения.
15 00 Семейный театр.
15 35 Встреча с балладой.
16 25 Биографии.
17 20 "Буква любви". Сериал пр-ва Польши.
18 00 Телеэкспресс.
18 15 Документальный фильм.
18 40 Футбольный журнал.
20 15 Вечеринка.
20 30 Новости.
20 50 Прогноз погоды.
20 52 Спорт.
21 00 "Приговор Франтишку Клосу". Фильм пр-ва Польши.
22 35 Футбольный журнал.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
00 00 Балтийский фестиваль песни.
00 50 Последний рапорт.
01 15 Спортивное воскресенье.
01 50 Документальный фильм.
02 15 Мультсериал.
02 30 Новости.
02 50 Спортивная программа.
02 54 Погода.
03 00 "Приговор Франтишку Клосу". Фильм пр-ва Польши.
04 35 Балтийский фестиваль песни.
05 30 Семь дней - мир.
06 00 Панорама.
06 20 Спортивная программа.
06 30 Кулинарное путешествие.

Perła Mazowsza

O działalności Oddziału Północnomazowieckiego Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" w Pułtusku opowiedział **Głosowi** dyrektor Domu Polonii w Pułtusku Grzegorz Russak.

Jak Pan został dyrektorem Domu Polonii w Pułtusku?

- Byłem dyrektorem administracyjnym w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, kiedy nagle spotkała mnie propozycja objęcia Domu Polonii w Pułtusku. Po zwyciężeniu w konkursie zostałem dyrektorem Domu Polonii w Pułtusku. Miałem możliwość z bliska zobaczyć wiele rzeczy, które łączą się z życiem Polaków na całym świecie.

Jak przebiegała Pańska praca na stanowisku dyrektora Domu Polonii w Pułtusku?

- Zaangażowałem się w to nie tylko jako administrator, ale przede wszystkim jako jeden z założycieli Oddziału Północnomazowieckiego, który był bardzo nieliczną placówką z siedzibą w Płocku. Dziś jest to największy oddział, którzy liczy 1150 członków i swoim obszarem obejmuje praktycznie całą Polskę północno-wschodnią. Jego siedzibą od 1994r. jest Dom Polonii w Pułtusku — zamek o 800-letniej historii. Stoi wa wzgórzu, nad brzegiem Narwi, na skraju Puszczy Białej. Oddział, wykorzystując możliwości zamku, organizuje wiele imprez. Robimy bardzo wiele mądrych rzeczy, o których głośno się nie mówi. Uważam, że jest to nasz obowiązek i ja tak wiele rzeczy traktuje. Zaraziłem tym wielu ludzi, a oni swoją drogą nauczyli mnie wielu rzeczom.

Grzegorz Russak

Czy było łatwo?

- Nigdy nie jest łatwo, a szczególnie w dzisiejszych czasach komercji i wolnego rynku. Nie jest łatwo budzić aktywność ludzi w sprawach, które, moim zdaniem, są o wiele ważniejsze, niż oglądanie seriali i popularnych programów telewizyjnych. Wydaje mi się, że to wszystko, co staram się robić, to w pewnym stopniu kontynuacja tego, co robiła cała moja rodzina przez wieki.

Czy Pana rodzina jest związana z Kresami?

- Urodziłem się w Warszawie, ale moja babcia pochodzi z Kowna, druga — z Grodna, a dziadek - z Rowna. I chyba to sprawia, że inaczej patrzę na ludzi, którzy do mnie przyjeżdżają, czy to ze Wschodu, czy z Zachodu.

Co Pana najbardziej cieszy?

- Po pierwsze, cieszy mnie ten fakt, że tak wielu ludzi z Polski pragnie działać w Oddziale Północnomazowieckim i to dzieje się nie bez powodu. Po drugie, coraz więcej Polaków z całego świata zaczyna uważać Dom Polonii w Pułtusku za swój Dom, dom, gdzie ludzie mogą spotkać się, porozmawiać i rozwiązać nurtujące ich problemy. Chciałbym, żeby nasz Dom był właśnie takim miejscem, żeby coraz mniej służył sprawom komercji, a bardziej szczytnym celom.

Jakie są Pańskie marzenia?

- Chciałbym, żeby każdy Polak na świecie, który ma polskie pochodzenie, nadal chciał być Polakiem. A z drugiej strony, żeby Polska mogła odpowiedzieć na tak proste pytanie: *„Co ma z tego, że ma tylu rodaków wszędzie, na różnych kontynentach?"* Jeżeli znajdziemy odpowiedź, rozwiążemy bardzo wiele nurtujących problemów. Dzisiaj nie potrafimy wykorzystać tej szansy. Musi istnieć sposób, metoda, miejsce, żeby można byłoby porozmawiać. Polacy z Zachodu będą mogli pomagać rodakom ze Wschodu.

Czy są już przykłady współpracy?

- Tak, niedawno spotkali się kombatanci z Ameryki Południowej z kombatantami z Białorusi i Ukrainy, los ich porozrzucał, a jednak powstały nieformalne węzły, zaczynają już współpracować i pomagać. Jest mi ogromnie przyjemnie, że stało się to dzięki naszemu Domu Polonii.

Jaka jest Pańska rola?

- Przede wszystkim stworzenie warunków do tego, żeby polskie dziecko na Wschodzie czy na Zachodzie znało polską historię, język, tradycje i obyczaje, aby było dumne z tego, że ma taki rodowód, tak znakomity naród. Wiadomo, że to się samo nie zrobi, nad tym trzeba pracować, co i staram się robić, a mianowicie stwarzać warunki.

Czego Pan chciałby życzyć czytelnikom?

- Wasz problem jest w tym, że procentowo tak niewielu Polaków należy do organizacji polonijnych. Patrząc na ogromną rzeszę Polaków na Białorusi, stwierdzam, że ten procent jest bardzo marny. Życzę Polakom na Białorusi, żeby potrafili zjednoczyć się w jednej organizacji i w większej liczbie. To może mieć trudne do przewidzenia konsekwencje, lecz na pewno pozytywne. Dla mnie osobiście budowa systemu polskich domów jest właściwą drogą do sukcesu. Życzę Wam, oby mieliście tak, jak Polacy na Śląsku. Tam są takie małe domy w prawie każdej miejscowości, gdzie dzieci mają możliwość uczęszczać np. na lekcje rysunku. Odbywają się tam wesela, imieniny oraz inne uroczystości, po prostu toczy się tam życie tej miejscowości.

Rozmawiała Iness TODRYK

INDURA

Dobry przykład

ciąg dalszy ze str. 1

Akcja trwa i skrzynka darów dla powodzian nie będzie zamknięta aż do czasu, póki będą napływać datki na powodzian. Skutki powodzi niemożliwe są do usunięcia w ciągu kilku miesięcy, ponieważ szkody wyrządzone przez powódź są zbyt wielkie. Cały dorobek życiowy został zniszczony, ludzie muszą zaczynać wszystko od zera. Serdecznie dziękujemy za pomoc wszystkim ofiarodawcom, którzy otworzyli swoją duszę na nieszczęście bliźniego.

AS

Lista ofiarodawców (nazwiska zostały podane według nadesłanych spisów, za błędy przepraszamy):

Indura

256. J. Bujnicka
257. St. Sinkiel
258. A. Szmarowski
259. W. Kucharewicz
260. St. Rabienok
261. W. Sołowiow
262. M. Filipowicz
263. W. Filipowicz
264. L. Dziwniel — (szczególne podziękowania)
265. H. Artamonowa
266. E. Sołowicz
267. M. Żuk
268. J. Kiziuk
269. S. Malewicka
270. E. Słapik
271. A. Kucharewicz
272. W. Griń
273. J. Łukaszewicz
274. St. Hlebowicz
275. F. Czulada
276. K. Nosko
277. St. Czekuć
278. H. Szoka
279. K. Więcko
280. W. Damszel
281. J. Czeczko
282. M. Kowalewski
283. W. Kacynel
284. T. Czeczko
285. St. Olizarowicz
286. T. Olizarowicz - (szczególne podziękowania)
287. W. Matukiewicz
288. T. Gil
289. L. Zaniewska
290. E. Kaszubowicz
291. J. Szagdaj
292. J. Lewoniewski
293. H. Rożko
294. J. Czekuć
295. F. Mazurczyk
296. J. Tumiel
297. J. Hołownia
298. J. Hlebowicz
299. St. Michlewicz
300. J. Mośko
301. W. Sopoćko
302. A. Szumiło — (szczególne podziękowania)
303. H. Żywalewska
304. St. Łośko
305. A. Karol
306. I. Grygiencz
307. H. Dagil
308. St. Kurstak
309. Z. Żuk
310. St. Rafalczuk
311. A. Swiertoka
312. J. Kazimirczyk
313. R. Augustyn
314. R. Kacynel
315. H. Dobrenko
316. L. Dobrenko
317. J. Skomoroszko
318. M. Us
319. K. Mikucki
320. Cz. Ruksza
321. St. Swiertoka
322. L. Baszłamin
323. St. Mośko
324. A. Sopoćko
325. M. Sawoń
326. St. Trośko
327. I. Sawicka
328. M. Sańko
329. St. Sinkiel
330. T. Łubowska
331. H. Gruszewska
332. M. Grygiencz
333. T. Hołownia
334. J. Hołownia
335. B. Hołownia
336. R. Malewicka — (szczególne podziękowania)
337. J. Mancewicz
338. H. Sawicka
339. H. Rynkiewicz
340. T. Pych — (szczególne podziękowania)
341. A. Pych
342. St. Kupczyński
343. J. Korzeniewski
344. W. Rusak
345. J. Sawicki
346. F. Urbanowicz
347. M. Anoszko
348. K. Szumiło
349. H. Basiewicz
350. W. Urbanowicz
351. R. Januszkiewicz
352. W. Sidorowicz
353. L. Barcewicz
354. E. Szwaluk
355. W. Grygiencz
356. J. Barański
357. J. Chlistowska
358. Żywalewscy
359. R. Kulsiewicz
360. W. Damszel
361. T. Astasiewicz
362. J. Sawoń
363. J. Kwiatkowski
364. A. Komcewicz
365. J. Dziwniel
366. E. Hlebowicz
367. J. Rynkiewicz
368. J. Nowacka
369. H. Czułada
370. St. Romanowicz
371. R. Romanowicz
372. R. Sidorowicz
373. J. Kocisz
374. A. Barcewicz
375. J. Kancewicz
376. I. Dyszkant — (szczególne podziękowania)
377. L. Chombak
378. I. Barańska
379. St. Hlebowicz
380. H. Grygiencz
381. T. Damszel
382. W. Kiziuk
383. I. Surowiec
384. K. Chlistowski
385. A. Sarosiek
386. I. Szoka
387. H. Kaszubowicz
388. H. Chlistowska
389. M. Anuszkiewiczus
390. P. Barański
391. R. Sołoma
392. W. Szagdaj
393. L. Car
394. J. Syczowa
395. J. Czułada

Prokopowicze

396. M. Bekisz
397. K. Koniuszek
398. J. Jodkowska
399. T. Marmysz
400. W. Koniuszek
401. A. Szeremiota
402. W. Szpak
403. J. Samiec
404. S. Januszko
405. M. Mickiewicz
406. St. Solikowski
407. J. Predko
408. B. Koniuszek
409. J. Szeremiota
410. J. Szagdaj
411. J. Samiec
412. Cz. Kwiatkowski
413. G. Olszewska
414. St. Krasowski
415. J. Żuk
416. L. Oszurek - (szczególne podziękowania)
417. H. Oszurek
418. St. Farelnik
419. W. Szagdaj
420. P. Gojdź
421. J. Bagdziej
422. T. Samiec
423. M. Kurstak
424. J. Borys
425. J. Sołkiewicz
426. St. Grygiencz
427. T. Borys
428. H. Szoka
429. J. Koniuszok
430. Cz. Borys
431. J. Sołkiewicz
432. M. Kłuniejko
433. W. Samiec
434. W. Woronowicz
435. J. Szeremiota

Jaskiewicze

436. St. Łukaszewicz
437. G. Jaskiewicz
438. T. Łukaszewicz
439. F. Basiewicz
440. L. Basiewicz
441. T. Kozak
442. F. Możejko
443. M. Łukaszewicz
444. L. Szapielewicz
445. St. Mancewicz

Pieśli

446. M. Kochna
447. H. Czuszel
448. St. Czułada
449. M. Szuszel
450. Z. Czułada

Dębówka

451. St. Chlistowski
452. J. Mancewicz
453. W. Dagil
454. I. Chlistowska
455. M. Łośko
456. W. Chlistowski
457. A. Kacynel
458. R. Mancewicz
459. St. Kacynel

Żytorodź

460. R. Olizarowicz
461. M. Sawicka
462. M. Szmarowska
463. J. Czekuć
464. J. Leonowa
465. Cz. Dziwniel

Bojary

466. M. Ignatowicz
467. B. Kunda
468. W. Kucabo

Łuckowlany

469. M. Pytlewicz
470. K. Sarosiek
471. J. Januszko
472. J. Pytlewicz
473. M. Szumiło
474. S. Jarmusik
475. T. Myśliwiec
476. W. Rożko
477. M. Awieruszko

Żornówka

478. K. Krawcewicz
479. St. Krawcewicz
480. J. Bekisz
481. M. Januszko
482. W. Korobowicz

Hlebowicze

483. St. Hlebowicz
484. A. Staniewska
485. Z. Hlebowicz
486. K. Hlebowicz
487. J. Antuszewicz
488. J. Barcewicz
489. J. Pacenko
490. A. Sarosiek
491. W. Wieryszko
492. A. Petelczyc
493. E. Hlebowicz
494. St. Antuszewicz
495. Z. Siechowicz
496. W. Zaniewska
497. M. Hlebowicz
498. D. Hlebowicz
499. T. Sawicka
500. St. Sarosiek
501. A. Hlebowicz
502. B. Narbut
503. M. Hlebowicz
504. J. Połyjanowski
505. A. Hlebowicz
506. J. Wąsowicz
507. L. Hlebowicz
508. J. Hlebowicz
509. M. Hlebowicz
510. St. Sawoniewicz
511. A. Bystrycka
512. M. Połjanowska
513. J. Lachowicz
514. J. Hlebowicz
515. Z. Hlebowicz
516. A. Hlebowicz
517. M. Korzeniewska

Sarosieki

518. A. Prymak
519. Z. Sarosiek
520. J. Sarosiek
521. J. Sarosiek
522. J. Sarosiek
523. A. Sarosiek
524. J. Sarosiek
525. J. Sarosiek
526. M. Sarosiek
527. C. Sarosiek
528. K. Sarosiek
529. St. Sarosiek
530. B. Sarosiek

Odła

531. J. Kurstak
532. L. Sawoń
533. L. Kapica

Koniuchy

534. L. Chołod
535. O. Chołod
536. H. Awdziej
537. W. Lachowicz
538. G. Kurstak
539. J. Lachowicz
540. J. Lachowicz

Szczuczyn

541. Z. Kachnowicz
542. W. Bogdan
543. P. Sierechan
544. St. Domieniako
545. M. Gierasimiuk
546. H. Pawłowicz

Głosowi

Tomasz KLIMAŃSKI - Konsul Generalny RP w Brześciu

Od jak dawna jest Pan związany z Białorusią?

- Po terytorium Białorusi poruszam się od 1989 roku. Zacząłem poznawać województwo brzeskie jeszcze jako przewodniczący Ogólnopolskiego Komitetu Odbudowy Kościołów Katolickich na Białorusi. To była pierwsza moja praca i pierwsze kontakty z przedstawicielami Związku Radzieckiego, które, przyznam się, były dość trudne. W 1996 roku zostałem Konsulem Generalnym RP w Brześciu.

Czy praca zmieniła Pana życie?

- Diametralnie, przede wszystkim zmieniła moje życie rodzinne, co zawsze jest największą trudnością. Chwała Bogu, że moja rodzina rozumie, czym jest Wschód i Polacy dla Rzeczypospolitej. To jest piękna karta mojej rodziny, moja żona tę kartę kultywuje i potwierdza, to ułatwia moją pracę. Niewątpliwie, wyjazd na Białoruś w jakiś sposób przeszkodził w drodze życiowej własnym dzieciom.

Z czego Pan jest najbardziej dumny w swojej pracy?

- Pierwsza satysfakcja — kiedy przyjechałem do Brześcia, uczniów uczących się języka polskiego w sposób zorganizowany było około 950, natomiast teraz jest ich 5000. Druga — właściwie, nasz okręg konsularny jest w pełni zaopatrzony w podręczniki do nauki języka polskiego oraz pomoce naukowe. Trzecia największa radość — cmentarz żołnierzy polskich, który miał być zniszczony, lecz został wskrzeszony. Nie jest on anonimowy, udało nam się w tym roku zainstalować potężną tablicę pamiątkową z orłem polskim. Przyznam się, że władze wojewódzkie i miejskie nie mają w tym żadnej zasługi, wręcz odwrotnie pracowały nad tym, żeby tego nie było. To przede wszystkim zasługa Ministerstwa Kultury Białorusi, z którym osiągnąłem porozumienie.

Czego Pan nie lubi w swojej pracy?

- Nie lubię urzędników, którzy są skostniali, nie myślą kategoriami logiki, a tylko polityki. Tego nie znoszę, dlatego praca z takimi ludźmi jest zbyt trudna. Denerwuje mnie efekciarstwo. Jeżeli konsul wykonuje swoją pracę, to przede wszystkim jest to jego powinność, za którą otrzymuje co miesiąc pobory i efekciarstwo tu jest najmniej potrzebne. Trzeba czasami nie zauważać w mediach wielu rzeczy, żeby wygrać jeszcze więcej.

Czy Rodacy z kresów różnią się od Polaków mieszkających w kraju?

- Mam własny system postrzegania Polaków w moim okręgu konsularnym. Dzielę ich na trzy grupy. Pierwsza grupa — najstarsza, którą polskości uczyć nie trzeba i nie należy, iż byłoby to wielkim nietaktem. Oni utrzymali polskość i dzisiaj to właściwie powinniśmy płacić dług wdzięczności dla nich. Druga — to średnie pokolenie, które niestety patriotyzmu ma niewiele, natomiast ma wielki ekonomiczny pociąg do Rzeczypospolitej i patrzy na Polskę przez pryzmat ekonomii. Niewątpliwie, jest to ludzki czynnik, ale jest to grupa, wymagająca dość systematycznej pracy, jeżeli chodzi o te wartości, które stanowią o polskim patriotyźmie. Trzecia grupa — najwdzięczniejsza, na którą trzeba rzeczywiście umieć pracować, to są dzieci i młodzież, to jest kwestia nauki języka polskiego, postrzegania Polski dla nich. To wymaga ogromnej współpracy wszystkich instytucji. Jeżeli nie będzie między nami symbiozy, to wtedy przegramy. Integracja między nami jest rzeczą najważniejszą.

Parę słów dla czytelników gazety Głos znad Niemna

- Cieszę się, że **Głos znad Niemna** zyskuje powoli nową formułę. Dzisiaj otwierając tę gazetę można czytać artykuły, które zaczynają człowieka interesować. Ta gazeta przestaje być gazetką. Ja to uważam osobiście za plus, to jest moje zdanie i nie wszyscy mogą ze mną się zgadzać. Mam prośbę do gazety, żeby nie poświęcała swoich szpalt tylko Grodzieńszczyźnie. Polacy są nie tylko tam, są także w potężnym okręgu mińskim, mohylewskim, brzeskim. Polaków na Grodzieńszczyźnie już nie trzeba uczyć polskości, oni już umieją. Sięgajcie i odkrywajcie nowe tereny na łamach swojej prasy.

Iness TODRYK

W krainie jezior

Obóz dialektologiczny studentów polonistyki UW w rejonie jezioroskim

Zgodnie z legendą, olbrzym chciał rzucić dąb na karetę przejeżdżającego cara, ale pewien stelmuski siłacz podtrzymał ten dąb i w taki sposób uratował carowi życie. Nie podziękowawszy swemu zbawcy, car uciekł. Siłacz urażony zachowaniem się cara, dopędził karetę, schwycił ją za koło i połowa obręczy koła została w jego ręku. Właśnie dlatego była ona przedstawiona w stelmuskim herbie szlacheckim.

Ta legenda dotyczy miasteczka Stelmuża, położonego w północno-wschodniej Litwie, tuż przy granicy litewsko-łotewskiej. Na tym terenie, a mianowicie na Smołwieńszczyźnie, w lipcu br. odbył się obóz dialektologiczny studentów polonistyki Uniwersytetu Wileńskiego, mieli oni wtedy też okazję zwiedzenia tego niewielkiego miasteczka. Jak co roku, w obozie wzięły udział wykładowczynie — dr Halina Karaś z Warszawy i dr Krystyna Rutkowska z Wilna oraz studenci II roku.

Były dwór rodziny Wadziszów w Romańcach

Niezbadany teren

W ubiegłym roku obóz również odbywał się na obszarze smołwieńskim, w Mejksztach (po dawnej stronie polskiej, czyli tej, która przed 1939 rokiem należała do Polski), natomiast w tym roku grupa studentów wraz z wykładowcami udała się do miejscowości, położonej po drugiej stronie dawnej granicy, czyli na teren należący do ówczesnej Republiki Litewskiej. Badaliśmy przede wszystkim okolice Jeziorosów, m. in. Imbrody, Sztadwile, Dusiaty, Mukule, Bachmaty, Romańce, Sołoki i inne. Warto tu zaznaczyć, że w pobliżu Smołw, gdzie mieszkaliśmy, przebiegała granica między Litwą i Polską, o czym zęstokroć wspominają informatorzy, pochodzący z tych okolic.

— A jak otwarto granicę, pozliśmy do kościoła w Turmontach, leżących po stronie polskiej — mówi Helena Minicka, jedna z informatorek.

Według językoznawców, obszar smołwieński obok Wileńszczyzny i Kowieńszczyzny stanowi trzeci polski zwarty obszar językowy na Litwie. W odróżnieniu od powyżej wymienionych obszarów, Smołwieńszczyznę uczeni zbadali jeszcze bardzo słabo. Jak twierdzi Halina Turska, badaczka polskich gwar językowych na Wileńszczyźnie, ten obszar powstał już w II połowie XIX w. Rozciąga się on od Widz na północy po Jeziorosy na południu. Sama Turska miała możliwość zbadania tylko części obszaru, znajdującego się dzisiaj w rejonie ignalińskim; okolic Jeziorosów natomiast nie badała. Polszczyzna smołwieńska obejmuje obecnie głównie rejony ignaliński i jezioroski. Naturalne przedłużenie tych gwar znajduje się w południowej części Łotwy.

Gościnne przyjęcie

Bardzo gościnnie przyjął nas ks. Jerzy Dąbrowski na plebanii w Smołwach. Każdy dzień odczuwaliśmy jego troskę o nas. Pobyt u księdza na plebanii i obcowanie z nim były niezwykle ciekawe i pożyteczne, za co wszyscy uczestnicy obozu są mu bardzo wdzięczni. Studenci z wdzięcznością też wspominają Ritę Mažeitavičiene, która raczyła ich smacznymi obiadami i otaczała troskliwą opieką. Dziękują też informatorom, którzy otwarli drzwi swoich domów i zgodzili się opowiedzieć o swoim życiu, o obrzędach weselnych i pogrzebowych, wierzeniach, praktykach lekarskich, o obróbce lnu, wypiekaniu chleba i o wielu innych ciekawych i często już zapomnianych rzeczach.

Mówili, że głupio zrobili

Naszymi informatorami były głównie osoby starsze, urodzone jeszcze przed wojną, czyli w latach 1920-1939. Dotychczas żywe wśród nich są wspomnienia z okresu wojny, wydarzenia związane z repatriacją Polaków i wywózkami ich na Syberię. Po II wojnie światowej wielu Polaków wyjechało do Polski, natomiast niektórzy nie chcieli wyjeżdżać i pozostali w rodzinnych stronach, tłumacząc to przywiązaniem do ziemi, rodziny, ojczyzny.

- Jeden sobie i do głowy nie brał, a drugi tę swoją ojczyznę, gdzie się urodził i żył, ze łzami w oczach opuszczał. A później przyjeżdżali z Polski, płakali, ziemi do celofanowej torbeczki nabierali i ze sobą wieźli. Mówili, że głupio zrobili, wyjeżdżając do Polski — stwierdziała ze smutkiem w głosie Weronika Narenskiene, mieszkanka Epidemiszek. — *Powiadali nawet, że w Polsce nikt na nich specjalnie nie czekał i nie witał.*

Trudno określić narodowość

Większość naszych informatorów określała siebie jako Polaków litewskich. Część z nich podkreślała natomiast mieszany pod względem narodowościowym charakter badanego terenu. Jeszcze inni twierdzili, że są Litwinami, ale w domu rozmawiano kiedyś wyłącznie po polsku. Wiele jest małżeństw mieszanych: polsko-litewskich, polsko-rosyjskich i osobom z nich pochodzących nieraz trudno określić swoją narodowość.

- Mama była Polka i ojciec też. To dziadki byli Litwini dawniej — mówi Janina Wasilewska, mieszkanka Smołw.

- U nas w Suntupiach wszyscy mówią po polsku, ale teraz zrobili się Litwini — dodaje. Jeszcze jedna nasza informatorka Malwina Szczerbakina z Biernatek powiedziała tak:

- Tu my wszyscy Polacy, ale jak tu na Litwie żyliśmy, to jesteśmy zapisani jako Litwini.

Dzieci i wnuki przeszły na język litewski, starsze pokolenie z rodzicami w ogół rozmawia w języku polskim. Średnie pokolenie z rodzicami rozmawia jeszcze po polsku, wnuki z dziadkami porozumiewają się już po litewsku. Tylko niektórzy starają się kontynuować dawne tradycje językowe i przekazują język ojczysty swoim wnukom. Niemal wszyscy nasi rozmówcy skończyli szkoły litewskie, tylko ci, którzy mieszkali po stronie polskiej, uczęszczali do szkół polskich w Smołwach, Turmontach, Tylży i także w innych niedużych wioseczkach, których obecnie nie ma na mapie.

Opuszczone domy

Na Smołwieńszczyźnie jest bardzo wiele opuszczonych domów. Młodzież wyjechała do miasta, starsi poumierali, a domy zostały.

- Wszyscy Polacy zlitwinizowali się. Niektórzy wyjechali do Wilna albo poumierali — mówi Jonas Radzevičius, emerytowany nauczyciel z Deguć. Kiedyś w Deguciach było wielu Polaków, a teraz po polsku nikt tu nie rozmawia. Nawet ci, którzy umieli, powoli zapominają języka rodziców, jak np. Teresa Kisielowa. Na zadawane pytania odpowiadała z wielką trudnością, a na końcu rozmowy powiedziała: *„Nie wiem jak powiedzieć. Nie mam z kim mówić. Tu nie ma żadnego Polaka, no ale przecież swego rodzonego języka nie zapomnisz"*. I dziwnie to nie zabrzmiało, gdyż po polsku z nikim nie mówi już od 50 lat.

Sytuacja Polaków na Smołwieńszczyźnie jest bardzo skomplikowana, gdyż polszczyzna stopniowo zaczyna tutaj zanikać. Nie ma tu bowiem polskich szkół, nie ma też polskich nabożeństw w Jeziorosach, Imbrodach, Smołwach. Polszczyzną posługują się zazwyczaj ludzie starszego pokolenia, natomiast przedstawiciele pokolenia średniego częściej używają języka litewskiego i z dziećmi na ogół rozmawiają po litewsku.

Polacy smołwieńscy doskonale zdają sobie sprawę z tego, że ich język różni się od tego, którego używają Polacy na Wileńszczyźnie czy w Polsce.

- Mowa u nas liczy się nie czysto polska, a taka mieszana. U nas rozmawiają więcej po polsku, po rusku i po litewsku. Liczy się warszawski, to już czysty język — mówi Albin Staszun.

Więcej bocianów niż ludzi

Smołwieńszczyzna fascynuje przyjezdnych przede wszystkim swoimi pięknymi widokami: ta niezwykła kraina jest znana ze swoich malowniczych i czystych jezior. Ludzi tu jest mało, w odróżnieniu od zadziwiająco wielkiej ilości bocianów. Zakładają swoje gniazda tuż przy domach, hodują potomstwo, sprawiając tym wiele radości dorosłym i dzieciom. Z bocianami są związane najprzeróżniejsze dawniejsze wierzenia, np. jeżeli bocian wyrzuca z gniazda jaja, to rok będzie dobry, jeżeli *„bocianiuka"*, to wtedy niedobry i wróży wiele nieszczęść.

W poszukiwaniu szlachty

Bardzo długo szukaliśmy osób pochodzenia szlacheckiego. Podczas obozu rozmawialiśmy z przedstawicielem tzw. szlachty smołwieńskiej, Juliuszem Matusewiczem, który dostarczył nam wiele bardzo cennych i ciekawych informacji o miejscowej szlachcie. Termin „szlachta smołwieńska" funkcjonował raczej jako nieoficjalny w kręgu koleżeńskim. J. Matusewicz opowiedział nam, że najwięcej szlachty było w rejonie jezioroskim.

- Jeżeli kto i był szlachcicem, to nigdy tego głośno nie mówił, bo można było wyjechać do „białych niedźwiedzi" — gorzko zażartował J. Matusewicz. Jego zdaniem, dworów na Smołwieńszczyźnie było bardzo niewiele (dwór Kiełpsz w Owilach, dwór Mola w Imbrodach), więcej natomiast było zamożnych gospodarstw. Często wyraz „szlachcic" był utożsamiany z polskością. Matusewicz opowiedział także o tym, że przed wojną w Jeziorosach działało Polskie Towarzystwo Kulturalne „Oświata", istniał przy nim klub, organizowano różne występy dramatyczne, oglądanie filmów.

- Szlachty było dużo, ale część z nich wyjechała do Polski albo została wywieziona na Syberię — powiedział na zakończenie rozmowy.

I pożyteczny, i przyjemny

Studenci II roku polonistyki Uniwersytetu Wileńskiego na ogół byli zadowoleni z praktyki dialektologicznej. Uważają oni, że jest ona pożyteczna i niezbędna dla studentów. Dodaje bowiem odwagi. Student bez skrępowania może podejść do każdego człowieka i zagadnąć go. Praktykanci mieli okazję zwiedzić święte miejsce w Imbrodach, gdzie się ukazała Maryja, kościół w Stelmużu, zbudowany bez żadnego gwoździa. Zobaczyli także najstarszy dąb na Litwie, który liczy około 1500 lat, wysokość jego sięga 23 m, a objętość wynosi 13 m. W tak pięknych okolicach, jak Smołwieńszczyzna, obóz był zarówno pożyteczny, jak i przyjemny.

Bożena DASZCZYŃSKA
Fot. autora
Kurer Wileński

ŁOTWA

U sąsiadów

Historia Polaków na Łotwie zaczyna się od stosunkowo jasno określonego momentu — od roku 1562. Polacy łotewscy zamieszkują przede wszystkim region Łatgalii (łot. Latgale) znany również w historiografii Polski jako Inflanty Polskie. Największymi skupiskami Polaków w Republice Łotewskiej są Ryga (około 18 tys.) oraz Daugawpils (Dyneburg, gdzie również mieszka około 18 tys. Polaków). Polacy stanowią 2,5 proc. od ogółu mieszkańców Łotwy.

Miałem okazję odwiedzić miasto Daugawpils założone w roku 1275. W ciągu 725 lat miasto zmieniało swoją nazwę z Dyneburga na Dźwińsk, potem Boriso-Glebsk i w końcu Daugawpils. W tym drugim co do wielkości mieście na Łotwie już od 12 lat działa Dyneburski Oddział Związku Polaków na Łotwie „Promień", również funkcjonuje Polskie Przedszkole — jedyne w tym kraju, Polska Średnia Szkoła, która w maju obchodziła swój jubileusz; na Uniwersytecie Pedagogicznym istnieje możliwość studiowania języka polskiego, można także poznać podstawową wiedzę z historii, literatury, kultury polskiej.

Włodzimierz Pujsza

Podczas pobytu w Daugawpils poznałem Włodzimierza Pujszę — wykładowcę języka polskiego oraz redaktora niezależnego czasopisma „Łatgalia". Dzięki pomocy W. Pujszy studentki biorą aktywny udział w życiu kulturalnym miejscowych Polaków.

W. Pujsza jest jednym z aktywnych działaczy w polskim środowisku w Dyneburgu. W związku z tym, że przodkowie W. Pujszy byli Polakami, dba on o kontynuację polskich tradycji nie tylko we własnej rodzinie, ale także w życiu kulturalnym miejscowej polskiej społeczności. Julia, jego córka, uczęszcza do polskiej szkoły do klasy 3.; żona W. Pujszy — Helena — dobrze zna język polski i pomaga mężowi w tworzeniu czasopisma „Łatgalia".

Po studiach w Polsce W. Pujsza powrócił do kraju, gdzie włączył się do aktywnej działalności na rzecz krzewienia polskości. W ciągu 2,5 lat był redaktorem naczelnym miesięcznika „Czas Łatgalii", natomiast w maju 2000r. założył niezależne polskie czasopismo „Łatgalia". Czasopismo jest wspierane przez Fundację „Pomoc Polakom na Wschodzie". Pismo jest wydawane w Warszawie, skąd co miesiąc prawie cały nakład zostaje przywieziony i rozpowszechniony wśród Polaków na Łotwie oraz w oddziałach ZPŁ (Związek Polaków na Łotwie) przez Włodzimierza Pujszę. Z owym czasopismem współpracują m. in. H. Szakiel, studentka J. Wasiluk, historyk S. Kuzniecow, filozof S. Gromadzki oraz dr W. Skukowski z Olsztyna.

Sądzę, iż zawdzięczając tym wszystkim aktywnym działaczom, którzy krzewią polską kulturę na Łotwie, polskość nadal będzie w tym kraju rozwijać się i wzmacniać.

Andrzej ŻEREBCOW

NIEJAKA NOWACKA

Oby tamten 1955 rok nigdy się nie powtórzył

Wśród moich wypisów archiwalnych znajduje się krótka notatka, poczyniona w Archiwum Narodowym Białorusi. Swego czasu sporządziłem ją niejako odruchowo, gdyż pracowałem nad tematem, który z jej treścią mało miał wspólnego. Zrobiłem i zapomniałem. Ostatnio, podczas przeglądania licznych tych papierzysk, nawinęła mi się na oczy i ukazała się w innym już świetle, wolnym od wytyczonych celów badawczych. Jest to właściwie półpiśmienny donos, rutynowe „kablowanie" drobnego urzędziny BSRR-owskiego Towarzystwa Łączności Kulturalnej z Zagranicą. Tymczasem za niepozornym tym dokumentem widnieje morze ludzkich nieszczęść i krzywd, tragicznych, polskich losów. Oto ten tekst, który przytaczam z niewielkimi skrótami:

„Informacja o pobycie na Białorusi delegacji Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej (1 — 5 października 1955 r.)

/.../

Delegacja Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej po wizycie w kołchozie im. Woroszyłowa, rejonu łubczańskiego i w Nowogródku poiformowała, że znaczna część ludności zachodnich terenów wykazuje wzmożone zainteresowanie delegacjami zagranicznymi i w szczególności przedstawicielami narodu polskiego. Wielu szuka osobistych kontaktów z członkami delegacji. Tłum ludzi przez dłuższy czas znajdował się przy wejściu do hotelu podczas odpoczynku gości. Taki sam tłum nie odchodził od gmachu Domu Kultury Fizycznej, w którym odbywał się wieczór przyjaźni polsko-radzieckiej. Ze strony poszczególnych osób usiłowano wykorzystać delegację w celach prowokacyjnych dla złożenia zażaleń na władze lokalne. Niejaka Nowacka (z rodziny represjonowanych przez organy władzy sowieckiej), zamieszkała w kołchozie Kalinina (30 km od kołchozu Woroszyłowa), specjalnie przyszła do kołchozu, żeby wręczyć polskiej delegacji zażalenie. Kiedy jej usiłowania zostały udaremnione, pojechała do Nowogródka, by tam doręczyć swoją skargę. Dzięki środkom przedsięwziętym przez kierowników rejonów łubczańskiego i nowogródzkiego, zabiegom tym udało się zapobiec".

Przypomnijmy sobie, co się działo w tamtym 1955 roku. Zarówno w ZSRR, jak i w Polsce dostrzegalne są pierwsze oznaki tzw. odwilży. Związek sowiecki daje wyraźne znaki, że dąży do odprężenia politycznego z Zachodem. W maju zostaje podpisany w Warszawie układ o przyjaźni, współpracy i pomocy wzajemnej ośmiu państw „demokracji ludowej", zwany potocznie „warszawskim". Poprawiły się stosunki ZSRR z Austrią, Finlandią, RFN, Stanami Zjednoczonymi, Wielką Brytanią, Francją. Z kolei w Polsce skrytykowano „wypaczenia" w pracy partii i państwa okresu stalinowskiego, w tym też organów bezpieczeństwa. Przekazano PRL sławetny dar narodu sowieckiego — Pałac Kultury i Nauki, który zeszpecił centrum Warszawy. Przyjęto też na szczeblu państwowym delegację Polonii Zagranicznej, prezydium rządu podjęło uchwałę w sprawie opieki nad repatriantami, powołano rzecznika rządu do spraw repatriacji i Towarzystwo Łączności z Wychodźstwem „Polonia". Dotyczyło to, co prawda, Polaków na Zachodzie, bo rodacy na Wschodzie nadal pozostawali tematem zakazanym. Niemniej był to znamienny zwrot po terrorze lat 40. Po obu stronach granicy ludzie odczuli, że coś się zmienia i to obudziło nadzieję. Oficjalnie głoszono przyjaźń w ramach „obozu socjalistycznego", toteż zapadła po 1945 roku szczelna kurtyna została od tej strony trochę uchylona. Czy można więc się dziwić, iż wśród ludności zamieszkującej Nowogródczyznę odżyła tęsknota za bezpowrotnie utraconą Polską, że zaczęto szukać wsparcia dla zanikającej powoli polskości, próbując znaleźć sposób na obronę przed bezprawiem życia kołchozowego.

Przyjechali zwyczajni biuraliści z TPPR-u, zwykli partyjniacy średniego szczebla, ale... Polacy, z Polski, mówiący po polsku. Po tylu latach — kawałek żywego kraju. Ludność interesowała się imprezą polsko-radziecką, przecież na prowincji jest to nie lada wydarzenie. Stali oni również pod hotelem, kiedy goście „odpoczywali"! Być może stali tam też Białorusini, pamiętający, że „za polskich czasów" wcale nie było tak źle, jak piszą o tym dotychczas kryptobolszewiccy historycy i publicyści, szczególnie w porównaniu z życiem zaprowadzonym przez „ojczyznę proletariatu". Tamta „niejaka Nowacka", toż to żona, córka, wnuczka deportowanych, zapewne zgładzonych na bezkresach sowdepii. Jakżeż chciała ten ból swój donieść do rodaków (pisze wszak — „przyszła" z odległego o 30 km kołchozu, przyszła, nie przyjechała). I tego jej odmówiono. Taka była prawda sowiecka i taka też była sowiecka „przyjaźń".

Ten krótki tekst wywołał dużo refleksji. Refleksji w dużym stopniu hipotetycznych, albowiem ani tych, ani podobnych wydarzeń świadkiem być nie mogłem, chociażby ze względu na wiek. Lecz istnieją ci, którzy to przeżyli i pamiętają, są też młodsi od nich, którzy również nie wyobrażają sobie życia bez więzi z Krajem.

Jerzy WASZKIEWICZ

BIAŁORUŚ

Nowogródczyźnie poszczęściło się na Mickiewicza

Kultura regionalna Smorgońszczyzny w wizji polskiego prozaika Zbigniewa Żakiewicza

ciąg dalszy z nr. 33

Z. Żakiewicz opisał osobę swego nauczyciela w Lenkowszczyźnie — białoruskiego poetę i ofiarnego działacza narodowego Juliana Siergiejewicza, represjonowanego później przez władze stalinowskie. Jako pierwszy Siergiejewicz rozpoznał wielki talent literacki swego ucznia, próbował zaciekawić problemami narodowymi Białorusinów. Jak żaden inny pisarz kresowy Z. Żakiewicz czuje swe organiczne powiązanie z tą ziemią i potrafi wypowiedzieć swe uczucia najkrótszą drogą — od serca do serca, nie uogólniając i nie roszcząc do nikogo pretensji. Jest synem tej ziemi, jest jednym z nas, ale niesprawiedliwie wygnanym i przez to lepszym od nas.

"Widać stąd całą Abaczowszczyznę i wysoki brzeźniak... Oganowskich. Wiem, że na początku zeszłego wieku Dowgiałłowie-Oganowscy płacili daninę na rzecz meczetu w Daubuciszkach, a przecież tu, zaraz na górce, na cmentarzu w Lenkowszczyźnie stoi krzyż, najwyższy wśród krzyży, choć mocno pochylony. Leży tam matka kniazia tatarskiego, leży tam moja prababka! Czemuż więc serce mi się tak ściska na myśl o Mołojcewie (Mołodecznie — T. K.)? Tu moja ojcowizna, dziadowszczyzna i prababkowszczyzna... Wspominam tak i czuję całym sobą związek z tą ziemią, którą odwiedzałem tylko przy okazji..."

("Wilio, w głębokościach morza", s. 79)

Za szczególne miejsce w swoim życiu uważa Krewo.

"I jest to miejsce, o którym trudno zapomnieć, bo od kiedy moja pamięć sięga, co rusz w niej śni się Krewem. A może krwią? A może krewnymi? A może krwawicą lub krwawnikiem, na krew przykładanym?"

"Ciemne jest Krewo i groźne, wisi ono nad nami wyrzut sumienia, bo jak my sami, Krewo jest poniewierane i grzebane, ale jakże zapomnieć siebie samego — skoro bez Krewa nie byłoby ani nas, Oganowskich-Dowgiałłów, ani Wołk-Wołczackich, ani też litewszczyzny ni polszczyzny, a tylko jedna Ruś Wielikaja..."

("Wilio, w głębokościach morza", s. 130)

Obeznany z historią swych mieścin ojczystych Z. Żakiewicz pozostawił opisanie siedziby M. K. Ogińskiego w Zalesiu podczas wojny. To miejsce razi go kontrastem z życiem wojennym, ponieważ zachowało atmosferę wzniosłości i cichej melancholii.

Często wspomina historyczne walory miejsc okolicznych — Łocka, Bienicy, Mołodeczna, Wilna. Podkreśla szczególną rolę Wilna jako centrum kulturowego kraju:

"Było to właściwie nie miasto, nie punkt geograficzny, ale rzeczywistość, przekraczająca wszystkie wymiary. Tam była pełnia i tam było spełnienie... Ostrobramska była metafizyczną pełnią, zaś całą sferę sacrum materializowały wileńskie kościoły. O nich się mówiło, do nich się jeździło, i nic nie było nad barok wileński...

Wilno też zaspokajało potrzeby ciała, jakoże katolicki, kresowy ludek ze swoim "świętym Kaziukiem" wiedział, co jest potrzebne do życia. A to niecki i balie, koła kałamaszek, wełny i lny przepięknie tkane i te palemki... na przywitanie Pana. A dla żołądka na kaziukowym kiermaszu, zaraz na miejscu — gorąca kiszka, kindziuki, całe wozy "obarzanków", wiezionych z ongiś Radziwiłłowskich Smorgoń. A żeby słodko było na sercu, wszędzie królowały na tym królewskim jarmarku — piernikowe serca z stosowną intencją wypisaną kolorowym lukrem...

... Wilno też było żywą historią. Tam działy się rzeczy wielkie i "Dziady" Mickiewicza, to sama esencja bycia samoistnym, samosowim, "tutejszym". Uważał się on za lepszego od "panów Dąbrowskich", warszawskich czy "koroniarskich" Polaków — ponoć chytrych, przebiegłych i pilnujących swego. W tę historię wpisały się powstania, każda szlachecka rodzina chroniła pamięć jakiegoś dziada, co siedział u dominikanów, szedł w kajdanach na Sybir lub stracił lichą, ale przecież własną majętność...

... Długą i mocną pamięć miał lud wileński. Nie było radia ani gazet, więc pamięć mieli niezepsutą i niezmyloną potopem informacji. A pamięć była mocna także dlatego, że najważniejsze rzeczy działy się tutaj. A tą ogniskową skupiającą dzieje w mocną wiązkę, były obok Wilna i pomniejszych Oszmian, Smorgoń i Nowogródków majątki i rody tych wszystkich Platterów, Radziwiłłów, Sapiehów czy Tyszkiewiczów, prawdziwych panów nad pomniejszymi pankami..."

("Ujrzane, w czasie zatrzymane", s. 130-131)

I tuż od razu Z. Żakiewicz robi wniosek:

"Wilno jest dla nas dziś miastem, które utraciło powtórzyć: "Nie mam w sobie przyjaciela, czas mnie na dwoje rozdziela".... Wilno, do którego tęsknimy, jest w nas. Duch tego miasta wraz z jego ludem spłynął na swych eterycznych skrzydłach do Wolnego Miasta Gdańska.

Inaczej ma się sprawa z Litwinami. Oni powrócili do swego i nie mają dokąd wyjeżdżać, chyba w nicość narodowego nieistnienia. Obecna Litwa jest świadoma swych powiązań oraz związków z Polską. Dlatego artyści i inteligencja litewska wydała mi się tą jedyną Arką Przymierza między dawnymi i nowymi laty..." W taki sposób Wilno zdobywa swe nowe imię".

Niestety, Z. Żakiewicz nie obdarza podobną przepowiednią Białorusi. Po prostu milczy, konstatuje zmiany, które zaszły na ziemi jego przodków, ubolewa nad losem zabytkowych budowli. "Pojechałem tam kiedyś. Potem. Nie ma. Nic. Zmienił się nawet pejzaż. Tym razem dojechałem do majątku dziadka... Na miejscu strugi jest tylko rów, młyna wodnego nie ma, stawu nie ma, a wzgórze, na którym był majątek, jest obłe, nagie, bez drzew, stoją jakieś betonowe dziwne budowle, nakryte blaszanym dachem. Wiejska kołchozowa zabudowa, dość przerażająca..."

"Kościół, który był świątynią parafialną mego dziadka, gdzie rodzice brali ślub i gdzie zostałem ochrzczony to Bienica. Piękna barokowa fara pod wezwaniem św. Trójcy, ufundowana na przełomie XVIII wieków przez Kociełłów. Osiedli przy niej ojcowie bernardyni. Bohater "Pamiętników kwetarza" pióra Ignacego Chodźki właśnie dla bienickiego klasztoru jeździł po okolicznych dworach i zaściankach. Kiedy żegnaliśmy tę krainę w 1946, kościół jeszcze służył wiernym. Kiedy zawitałem tam w 1968, dziwne wrażenie sprawiły wieże i dach kościoła, obdarte z miedzianej blachy. Ogołocony doszczętnie, kościół służył za magazyn zboża dla kołchozu z Markowa".

("Ujrzane..." s. 153-154)

Tak, Smorgońszczyzna Żakiewicza już nie istnieje. W ciągu wieku XX została zerwana więź czasów, dokonano zagłady pewnej dotychczasowej cywilizacji duchowej. Historia jej bolesnego zgonu, opisanego przez Z. Żakiewicza, to temat istotnie ogólnoludzkiego znaczenia, który od dawna wymagał pióra wielkiego mistrza. Dziwne, że oddając należne unikalnej historii Smorgońszczyzny, nie oczekiwaliśmy przyjścia takiego mistrza.

A oto on wśród nas - i to jest niewiarygodne i wiarygodne zarazem. Przez swój osobisty ból, przez twórczy wysiłek uświęcił i uświetnił historię swej Ojczyzny.

Czy istnieje dla pisarza nagroda większa od uznania czytelników? Utwory Z. Żakiewicza bardzo cenione i znane w Polsce i poza jej granicami muszą nareszcie dotrzeć również do nas.

T. KLESZCZONOK

HERBARZ

Herby rycerstwa polskiego

Gozdawa

Gozdawa — Genus Polonicum et dominis suis fidum.

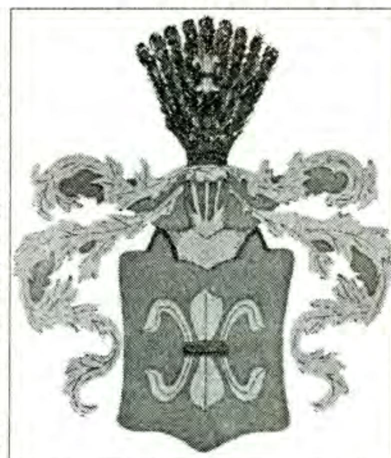
Gozdawa — Ród polski panom swoim wierny.

Jan Długosz, Insignia, 26

Opisanie herbu

Mają być dwie lilie, jedna do góry, druga na dół, tak sobą korzeniami spojone, że się zdadzą, jakoby jedną lilią były, są zaś białe w polu czerwonym; związka przez nich żółta, lubo nie wszyscy jej zażywają. Na hełmie pióra pawie, na nich takież lilie.

Kasper Niesiecki, Herbarz, IV, 249

Gryf

Griffes... ex Dacia ortum ducens, cuius familiae proceres ex fundatione et dotatione monasteriorum noscuntur clariusse.

Gryf... z Danii się wywodzący; najprzedniejsi tej rodziny — jak wiadomo — wsławili się fundacjami klasztorów i legatami dla nich.

Jan Długosz, Insignia, 18

Opisanie herbu

W polu czerwonym Gryf biały, którego połowa przednia od głowy orła z nosem zakrzywionym, z językiem wywieszonym, ze dwiema szponami w górę wspiętymi, także z dwiema skrzydłami do lotu wyniesionymi, reprezentuje; druga połowa lwa z dwiema łapami, na których stoi, z ogonem spod łap w górę zadartym pokazuje. Nogi jednak u niego przednie i nos żółty, twarz w lewą stronę tarczy skierowany. Nad koroną pół także orła z trąbą, ale bez szpon.

Kasper Niesiecki, Herbarz, IV, 303

Konkurs fotograficzny

Redakcja **Głosu znad Niemna** ogłasza konkurs fotograficzny **"W OBIEKTYWIE - LATO 2001"**. Prosimy nadsyłać swoje wakacyjne zdjęcia z interesującymi podpisami do 5 września br. Najlepsze prace zostaną wydrukowane na łamach **Głosu** i zamieszczone na naszej stronie internetowej, a trzej zwycięzcy otrzymają nagrody specjalne: filmy **KODAK** oraz... ***niespodziankę***.

© Eleonora GOŁOWKO

Ach, lato!
Lato czerwone,
Lato smaczne!!!

Podziękowania

Grodzieński Oddział Rejonowy Związku Polaków na Białorusi składa najserdeczniejsze podziękowania **Eugeniuszowi GRZESZCZAKOWI** - staroście słupeckiemu, **Tadeuszowi RACZKOWSKIEMU** oraz **Ewie HENDRYSIAK** za wspaniałe zorganizowanie wypoczynku grupy dzieci z Grodzieńszczyzny.

Zarząd Główny Związku Polaków na Białorusi składa podziękowania **Grzegorzowi RUSSAKOWI** - dyrektorowi Domu Polonii w Pułtusku, a także **Sylwestrowi SZOSTAKOWI**-Konsulowi Generalnemu RP w Grodnie za zorganizowanie letniego wypoczynku dla młodzieży polskiej z Grodzieńszczyzny.

Grodzieńska Filharmonia

28 sierpnia w sali koncertowej "Grodno"

organizuje koncert autorski kompozytora i poety **Arkadiusza DWILAŃSKIEGO** (fortepian)

Arkadiusz Dwilański - znany kompozytor, muzykolog-badacz, kandydat historii sztuki, poeta, pisarz, występował z koncertami autorskimi między innymi w Rosji, na Białorusi, w Kirgizji, Izraelu oraz USA.

Urodził się na Białorusi, w Lidzie. Od 1996r. mieszka w USA.

Program:

Pieśni na słowa *O.Mandelsztama, A. Achmatowej, J.Brodzkiego* i in.
Wykonuje autor - Arkadiusz Dwilański.
Koncert rozpocznie się o godz.19.00

Gratulacje!

Z okazji imienin Czcigodnego Księdza **Ludwika STANISZEWSKIEGO** moc najserdeczniejszych życzeń zdrowia, szczęścia, wytrwałości na niełatwej drodze kapłaństwa, którą wybrałeś.

Dziękujemy Ci, Drogi Ojcze, za całkowite oddanie służbie Bogu i ludziom, za dobry uśmiech i ciepło serca.

Niech Cię wspiera w trudnej godzinie Matka Boska Nieustającej Pomocy

wierni parafii Hniezno

Z okazji 75.rocznicy urodzin **Stanisława ROGACEWICZA** moc najserdeczniejszych życzeń zdrowia, pomyślności w życiu osobistym, radosnych dni oraz opieki Matki Bożej i błogosławieństwa Bożego na co dzień składa

Stowarzyszenie Żołnierzy AK w Grodnie

Z okazji urodzin **Janiny EJSMONT** życzymy dobrego zdrowia na długie lata, wszelkiej pomyślności i opieki Matki Bożej każdego dnia.

Niech Bóg błogosławi na tej drodze, którą wybrałaś

Zarząd Oddziału SZ ZPB w Smorgoniach

DZIAŁ KULTURY ZPB W GRODNIE

organizuje kółko rękodzielników polskich

Osób zajmujących się niżej wymienioną pracą twórczą prosimy o zgłoszenie się do **Działu Kultury pod nr. tel.: 72-00-75 do Oksany Gołombowskiej lub pod nr.tel.: 2-55-21, 6-51-56 do Stanisława Mulicy**

Będziemy również wdzięczni za wszelką informację o ludziach uzdolnionych, rzeźbiarzach. Interesują nas:

- obrazy, kufry, beczki;
- wyroby ze szkła i skóry;
- wyroby wyplatane z łozy, słomy i koralików;
- garncarstwo;
- wypiekanie chleba, pierników i słodyczy;
- wycinanki i pisanki;
- florystyka i układanie wierzb;
- malowanie na szkle;
- układanie obrazów z materiałów przyrodniczych;
- wyrabianie instrumentów muzycznych;
- tkactwo dywanów, richelieu, koronkarstwo, wyszywanie.

RÓŻNE

Szukam partnerów dla rozwoju biznesu na terytorium RP.
tel./00375152/339-213 od 8-10

Wynajmę 1-pokojowe mieszkanie w rejonie Dziewiatówka dla nauczyciela z Polski.
tel. 73-81-50, 78-42-11

Angielski, białoruski, polski język
tel. 2-85-77, 33-09-39

Uśmiechnij się

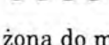

Kapral: - *Dlaczego kompania nie stoi równo!?!?*
Ktoś z szeregu: - *Bo Ziemia jest okrągła.*
Kapral: - *Kto to powiedział!?!*
Ktoś z szeregu: - *Kopernik.*
Kapral: -*Kopernik! Wystąp!*
Ktoś z szeregu: - *Już nie żyje.*
Kapral: - *Dlaczego ja o wszystkim dowiaduję się ostatni???*

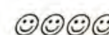
☺☺☺☺

Panie, co się Pan tak pchasz na chama.
-Panie, skąd mogę wiedzieć na kogo się pcham.

Przychodzi żółw z kawałkiem skorupy do sklepu i mówi:
-Prosze Blend-a-med.
- Proszę - podając mówi sprzedawczyni. *- A co się stało z Pana skorupą???*
- Wie pani, próchnica...

Młoda żona do męża:
-Prosiłam cię tyle razy, żebyś nie przeszkadzał w kuchni. Zamknąłeś książkę kucharską i teraz nie wiem, co przygotowałam na obiad.

Właściwie to saper myli się dwa razy w życiu. Pierwszy raz wtedy, gdy zostaje saperem.

Związek Polaków na Białorusi

zatrudni osobę do pełnienia dyżurstwa.
Wymaganat znajomość języka polskiego.
tel. 72-00-75, 77-18-85

Pielgrzymka Częstochowa - Kraków

CZĘSTOCHOWA: Miasto o historii liczącej ponad 760 lat, położone w sercu południowej Polski. Liczy prawie 260 tys. mieszkańców. To miasto - pielgrzymkowe centrum o światowej sławie, powszechnie uznane za „duchową stolicę Polski". Każdego roku przybywa tu około 3-4 milionów pielgrzymów.

KRAKÓW: jedno z najpiękniejszych miast Małopolski (około 750 tys. mieszkańców). Była stolica Polski. Jednym z najstarszych zabytków Krakowa jest kościół gotycki NMP, nazywany także Mariackim. Co najmniej od schyłku XIV wieku z wieży (81m) kościoła grano Hejnał.

1 dzień: wyjazd z Grodna, przyjazd do Częstochowy, Apel Jasnogórski (odsłonięcie obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej), śniadanie, zwiedzanie muzeum, skarbca, wejście na wieżę, obiado-kolacja, czas wolny, zasłonięcie obrazu MB, nocleg.

2 dzień: śniadanie, wyjazd do Krakowa, przyjazd do Krakowa, zwiedzanie Starego Miasta, Rynku Głównego, Sukiennic, kościoła Mariackiego, Smoczej Jamy, Wawelu, zejście do krypt, akwapark (na życzenie), Mc Donald's (na życzenie), kolacja, wyjazd, powrót do Grodna.

Uwaga: zastrzegamy sobie prawo do zmiany poszczególnych punktów programu wycieczki na równorzędne.

Informację szczegółową można uzyskać telefonicznie: **72-00-12, 72-00-97** lub pod adresem:

Grodno, ul. Dzierżyńskiego 32
Izba Przemysłowo-Handlowa
Związku Polaków na Białorusi

Informacja

Serdecznie zapraszamy na koncert jubileuszowy z udziałem chóru "Głos znad Niemna" z okazji 75 - lecia kierownika chóru Wiktora Adamowicza. Koncert odbędzie się 2 września w Miejskim Domu Kultury przy ul. Dzierżyńskiego 1. Początek o godz. 18.00. W programie piosenki napisane i opracowane przez Wiktora Adamowicza.

Zapraszamy dzieci i dorosłych na wycieczkę do Białegostoku

W programie: wycieczka po mieście, pałac Branickich, kościoły miasta, Mc Donald's na życzenie, akwapark (zjeżdżalnie wodne), supermarket.

Informację szczegółową można uzyskać telefonicznie **72-00-97, 72-00-12** lub pod adresem:
Grodno
ul. Dzierżyńskiego 32,
Izba Przemysłowo-Handlowa ZPB

KARTKI Z KALENDARZA

27.08.1764 - Na polu elekcyjnym pod Warszawą niewielka liczba szlachty, zgodnie z wolą carowej Katarzyny II, **wybrała królem Stanisława Augusta Poniatowskiego.**

27.08.1914 - Formalne powołanie **Legionów Polskich.**

31.08.1980 - Parafowanie porozumienia pomiędzy Międzyzakładowym Komitetem Strajkowym w Gdańsku a stoną rządową. **Uznanie "Solidarności" jako niezależnego i samorządnego związku zawodowego.**

01.09.1939 - Agresja niemiecka na Polskę - **wybuch II wojny światowej.**

Cennik

życzeń, podziękowań, ogłoszeń drobnych

Cena (z podatkiem VAT) za 1 linijkę (28 znaków):

ogłoszenie	mniej niż 300 zn.	więcej niż 300 zn.
zwykłe	240 rub/ lin;	200 rub/ lin;
pogrubioną czcionką	360 rub/ lin;	300 rub/ lin;
w czarnej ramce	300 rub/ lin; w czerwonej 360 rub/ lin;	
matrymonialne	420 rub/ lin;	390 rub/ lin;

nekrologi na stronie 5 o rozmiarze 81x30 mm 1400 rub
Numer konta Biełbiznesbanku w Grodnie: 3015204440014, kod 705

ZADZWOŃ

Drobne ogłoszenia w **Głosie** dla mieszkańców Grodna pod całodobowym numerem telefonu **066**.

Czy pamiętasz, że...

27 sierpnia - *Moniki, Cezarego*
28 sierpnia - *Augustyna, Aleksego, Patrycji*
29 sierpnia - *Jana, Sabiny*
30 sierpnia - *Feliksa, Małgorzaty*
31 sierpnia - *Bohdana, Rajmunda*
1 września - *Bronisławy, Juliana*
2 września - *Stefana, Seweryna*

Tygodnik jest wspierany przez Senat RP oraz Fundację "Pomoc Polakom na Wschodzie"

GŁOS znad Niemna

Wydawca: SZ "Związek Polaków na Białorusi"
Adres redakcji: 230023 Grodno ul. Dzierżyńskiego 32
Tel. (0152) 72-31-69, fax (0152) 72-00-75
e-mail: glosznadniemna@mail.grodno.by
glosznadniemna@yahoo.com
Internet: http://glos-znad-niemna.virtualave.net
Punkt redakcyjny w Mińsku: (8-0172) 52-24-16
Redaktor naczelny Andrzej DUBIKOWSKI
Redaktorzy: Tatiana ZALESKA (zastępca redaktora naczelnego), Wiktor SAWONIAKA (sekretarz redakcji), Halina EJSMONT, Andrzej PISALNIK, Iness TODRYK

Korekta: Alina EJSMONT, Alicja SAMIEC
Obsługa komputerowa: Jolita ONIŚKO, Anna SKORB
Prenumeratę: półroczną, kwartalną, dwumiesięczną lub miesięczną można zamówić w każdym urzędzie pocztowym na Białorusi (do dnia 15 każdego miesiąca). Prenumeratę w Polsce przyjmują placówki Ruchu S.A. Indeks w Polsce 329258
Cena gazety w prenumeracie miesięcznej wynosi 500 BYB, w sprzedaży w kioskach - 120 BYB.

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 685. Індэкс 63863
Аб'ём выдання - 3 друкаваныя аркушы
Заказ № - 2391 Наклад 6600 асобнікаў.
Штотыднёвік "Глос знад Немна"(на польскай мове)
ISSN 1563-3233
Адрас рэдакцыі:230023 Гродна вул. Дзяржынская, 32
Друк: Гродзенскае абласное ўнітарнае паліграфічнае прадпрыемства "Гродзенская друкарня"
Гродна вул.Паліграфістаў, 4
Падпісана да друку 23.08.2001 у 15.00
Якасць друку адпавядае якасці прадстаўленых рэдакцыяй дыяпазытываў.

BĄDŹMY W KONTAKCIE

Czekamy na Państwa telefony od godziny 9.00 do 18.00, od 18.00 do 9.00 możecie Państwo zostawić wiadomość na automatycznej sekretarce.

tel. (0152) 72-31-69